

Jalostuksen tavoiteohjelma 2025-2029

Tsekinpaimenkoira (Chodský pes)

Kuvaaja; Merja Tiainen

SKL Ennakkotarkastus suoritettu [01.02.2023]

Hyväksytty rotukerhon yleiskokouksessa [17.02.2024]

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.vuosi]

Sisällysluettelo

1	YHTEENVETO.....	1
2	RODUN TAUSTA.....	2
3	JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	4
4	RODUN NYKYTILANNE.....	5
4.1	Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	5
4.1.1	Populaation rakenne ja sukusiitos.....	5
4.1.2	Jalostuspohja.....	9
4.1.3	Rodun populaatiot muissa maissa.....	12
4.1.4	Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	13
4.2	Luonne ja käyttöominaisuudet.....	15
4.2.1	Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta 15	
4.2.2	Jakautuminen näyttely- / käyttölinjoihin.....	15
4.2.3	PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja kuvaus.....	16
4.2.4	Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	16
4.2.5	Käyttö- ja koeominaisuudet.....	24
4.2.6	Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	25
4.2.7	Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	25
4.3	Terveys ja lisääntyminen.....	26
4.3.1	PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	26
4.3.2	Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	29
4.3.3	Yleisimmät kuolinsyyt.....	32
4.3.4	Lisääntyminen.....	33
4.3.5	Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	33
4.3.6	Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	33
4.4	Ulkomuoto.....	33
4.4.1	Rotumääritelmä.....	33

4.4.2	Näyttelyt ja jalostustarkastukset	33
4.4.3	Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	35
4.4.4	Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista.....	35
5	YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	35
5.1	Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	36
5.2	Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	42
6	JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	43
6.1	Jalostuksen tavoitteet.....	43
6.2	Suosituksot jalostuskoirille ja yhdistelmille	44
6.3	Rotuyhdistyksen toimenpiteet	46
6.4	Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	48
6.5	Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	49
7	Lähteet	50
8	Liitteet.....	50

1 YHTEENVETO

Tsekinpaimenkoira on vanha, keskikokoinen paimenkoirarotu, jonka historia ulottuu kauas 1300 luvulle. Nykyinen jalostusohjelma rodun kotimaassa on aloitettu 1984. Geneettisesti populaatio on pieni, sillä koko kanta on elvytetty vain muutamasta yksilöstä.

Ensimmäiset koirat tuotiin Tšekeistä Suomeen vuonna 2009. Nyt noin 15 vuoden päästä on Suomessa noin 503 tsekinpaimenkoiraa (15.3.2023). PKU (Pohjoismainen Kennelunioni) hyväksyi rodun 2013 ja rotu on FCI:n (Federation Cynologique Internationale) 28-29.4.2019 pidetyssä yleiskokouksessa väliaikaisesti tunnustama.

Tsekinpaimenkoirat ovat luonteeltaan erittäin aktiivisia, energisiä ja liikkuvaisia, vailla merkkejä hermostuneisuudesta. Erinomainen harrastus- ja perhekoira, joka suoriutuu vaativistakin koulutuksista. Tsekinpaimenkoiralla on erinomainen hajuaisti ja se käyttää hajuaistiaan vaivattomasti ja innokkaasti. Käytännöllisen kokonsa, suuren työskentelyhalun ja helpon hallittavuutensa vuoksi se soveltuu erinomaisesti pelastus-, hyöty- ja harrastuskoiraksi monenlaisiin lajeihin.

Kiinnostus rotuun on voimakkaasti kasvussa rodun monipuolisuuden vuoksi. Suomessa harrastetaan tsekinpaimenkoirien kanssa monipuolisesti eri lajeja, joista eniten koekäyntejä tulee rallytokossa, tokossa, agilityssä sekä näiden lisäksi on näyttöjä myös pelastus- ja palveluskoira puolella.

Jalostuskoirien luonneominaisuuksia on seurattu Suomessa luonnetestien, MH-luonnekuvausten, jalostustarkastusten ja käyttökoetulosten avulla. Jalostuskoiran on oltava rodunomainen, ei arka eikä aggressiivinen. Luonteeltaan tsekinpaimenkoiran tulisi olla toimintakykyinen, palvelualtis ja sinnikäs. Kotona tsekinpaimenkoiran tulee olla tasapainoinen, sosiaalinen ja helppo perheenjäsen.

Vaikka tsekinpaimenkoira on suhteellisen nuori tulokas, on rodun terveystilanteesta saatu paljon tilastotietoa. Monia sairauksia on jo tullut esille, mutta edelleen kaivataan paljon lisätietoa. Vain tutkimalla koiria lisää voimme saada laajempaa tietoa asian oikeasta tilasta. Kasvattajien ja koiranomistajien ilmoitukset kasvattien ja/tai koiriensa sairauksista ovat erittäin tärkeitä Merkittävimpiä terveysongelmia tsekinpaimenkoirilla ovat lonkkanivelen dysplasia, piilokiveksisyys, idiopaattinen epilepsia sekä haimaongelmat. Rodussa esiintyy myös joitakin yksittäisiä silmänsairauksia. Lisääntymisongelmista tsekinpaimenkoirilla esiintyy jossain määrin pentukuolleisuutta. Keskeisimpinä vaaratekijöinä rodun kannalta voidaan pitää geenipohjan kapenemista entisestään tai uusien sairauksien ilmestymistä rotuun. Tilanteeseen voi johtaa esim. yksittäisten koirien liikakäyttö tai yhdistelmien sukusiitosasteen nousu. Kansainvälinen yhteistyö eri maiden kasvattajien ja rotujärjestöjen kesken on etenkin sen takia tärkeää.

Tavoiteohjelmassa selvitetään rodun nykytilaa, asetetaan jalostukselle selkeät tavoitteet ja määritellään keinot, joilla tavoitteisiin pyritään. Luonteen tai ulkomuodon suhteen ääripäitä tulisi välttää ja jalostukseen tulisi käyttää mahdollisimman tasalaatuisia tsekinpaimenkoiria. Pevisan lisäksi olisi tärkeää, että kasvattajat tutkituttaisivat jalostuskoiransa pevisaa laajemmin mahdollisten muiden esiin tulleiden sairauksien osalta ja ottaisivat ne myös huomioon jalostuksessa.

Tiedoksi: Taulukoiden tiedot on kerätty KoiraNetistä 2023 vuoden alussa, jollei toisin mainita, joten ajan tasalla olevat luvut on syytä tarvittaessa tarkistaa Koiranetistä. JTO (ja Pevisa) päivitetään viiden vuoden välein ja uusitaan kokonaisuudessaan 10 vuoden välein.

PEVISA 2025-2029

Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla lonkkakuvauslausunto, kyynärkuvauslausunto ja selkälausunto (LTV ja VA). Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste C ja kyynärniveldysplasian aste 1. C-lonkkaiselle koiralle pitää käyttää A- tai B-lonkkaista parituskumppania. Koiralle, jonka kyynärniveldysplasiatulokset on 1, pitää käyttää tuloksen 0 saanutta parituskumppania.

Pentueen vanhemmilta vaaditaan lisäksi jokin seuraavista suoritettuna ennen astutusta:

- suoritettu MH ampumisella
- hyväksytty LT
- hyväksytty Kennelliiton jalostustarkastuksen käyttäytymisosio
- hyväksytty paimennuskoe (ei taipumuskoe)
- koulutustunnus palveluskoirakokeen alimmasta luokasta tai hyväksytty pelastuskoirakoe (ei esikoe).

Rodun ulkomaisia uroksia koskevan poikkeusluvan ehdot: ei vaadita kyynärniveli- eikä selkälausuntoa eikä käyttäytymistä koskevaa tulosta (2 pentuetta). (Päivitetty 1.1.2024.)

Suosituksset jalostuskoirille ja yhdistelmille (JTO)

Koiran tulisi olla silmäpeilattu ja koira, jolla on jokin selvästi osoitettu perinnöllinen sairaus kuten PRA, RD tai HC, ei tulisi käyttää jalostukseen.

Jalostukseen käytettävän yksilön tulisi olla luonteeltaan rodunomainen, ei arka eikä aggressiivinen.

Jalostukseen käytettävien koirien suositeltava alaikäraja on 24 kk. Pentueiden väli tulee olla vähintään 10 kk. Koira suositellaan käytettäväksi ensimmäisen pentueen jälkeen vasta, kun sen jälkeläisistä on terveyden osalta tutkimustuloksia.

Koira, jolla on LTV-muutoksia (1–4) suositellaan käytettävän LTV0:n kanssa.

Jalostukseen käytettävät yksilöt tulisi DM-testata. DM-kantajaa tai sairastumisriskin omaavaa yksilöä suositellaan käytettäväksi vain DM-terveen yksilön kanssa.

Epilepsian yleistymisen vastustamiseksi suositellaan, ettei kohtauksia saaneita koiria käytetä jalostukseen, eikä sellaista yhdistelmää uusita, joka on tuottanut epilepsiaa.

2 RODUN TAUSTA

Rodun synty ja kehittyminen

Tsekinpaimenkoiran alkuperäinen nimi on chodsky pes. Nimen se on saanut Chodsko alueen mukaan. Rodun alkujuuret ulottuvat kauas historiaan. Chodskon alueesta on olemassa lukuisia kuvia ja kirjallisia kuvauksia, joissa esiintyy koiria. Kirjoituksissaan Chodskosta 1864 J.A. Gabriel kutsui paikallisia asukkaita nimellä "koirapäät", koska heidän kaulariipuksensa esittivät heidän kotiensa uskollista vartijaa. Riipuksissa oli sivukuvassa alueen tyyppillisen paimenkoiran pää, jolla oli kaulan ympärillä pitempi karvoitus. Sama pitkäkarvainen, uskollinen paimenkoira ja kodin vartija on kuvattu A. Jirásekin kirjoittamassa ja Mikoláš Alšín kuvittamassa romaanissa "Koirapäät". Myös kirjailija Jindř. Šimon Baar kuvaili teoksissaan (1923–1924) Chodskon Šumavan seudun koiria, joita hän kutsui nimellä "Chodský". Nämä tyyppiltään tasapainoiset, hyvin sitkeät koirat vartioivat pihapiiriä, suojelivat isäntiensä omaisuutta ja auttoivat karjan ajamisessa kokoon. Ei tietenkään voida väittää, että nämä lähteet kertovat juuri nykyisen tsekinpaimenkoiran alkuperästä, mutta ne ovat

historiallisia lähteitä, jotka todistavat vakiintuneen paimenkoiratyyppin olemassaolosta Tšekinmaan alueella. Rotukirjat suljettiin vuonna 2000.

Koska tšekinpaimenkoira on vanha rotu, se on mahdollisesti yksi saksanpaimenkoiran edeltäjästä. Tšekinpaimenkoiran tiedetään asuttaneen Tšekin maita jo 1300-luvulla ja olleen ammattimaisesti jalostettu 1500-luvulla. Nykyinen jalostusohjelma aloitettiin vuonna 1984 ja 1985 syntyi ensimmäinen pentue (Dixi x Bessy) 6 pentua. 1986 syntyi toiset 6 pentua. Vuosina 1987–1992 oli kasvatettu jo 35 pentuetta. Nykyisin reilu 9000 rekisteröityä pentua on syntynyt ohjelman aloittamisen jälkeen (vuosien 1984–2022 aikana).

Taulukossa näemme ensimmäiset rekisteröidyt jalostusyksilöt rodun kotimaassa (1985–1986).

Vuosi	Nimi	Sukupuoli	Synt. Aika	isä	emä
Kantaemä	Bessy	narttu	-	Fox	Nera
Kantaisä	Dixi	uros	-	Fox	Nera
1.pentue	Alfa na Barance	narttu	20.10.1985	Dixi	Bessy
1.pentue	Andy na Barance	uros	20.10.1985	Dixi	Bessy
1.pentue	Aranka na Barance	narttu	20.10.1985	Dixi	Bessy
1.pentue	Asta na Barance	narttu	20.10.1985	Dixi	Bessy
1.pentue	Atos na Barance	uros	20.10.1985	Dixi	Bessy
1.pentue	Axa na Barance	narttu	20.10.1985	Dixi	Bessy
2.pentue	Back na Barance	uros	28.6.1986	Blesk	Bessy
2.pentue	Baika na Barance	narttu	28.6.1986	Blesk	Bessy
2.pentue	Ben na Barance	uros	28.6.1986	Blesk	Bessy
2.pentue	Bessy na Barance	narttu	28.6.1986	Blesk	Bessy
2.pentue	Brita na Barance	narttu	28.6.1986	Blesk	Bessy
2.pentue	Brytt na Barance	uros	28.6.1986	Blesk	Bessy

Taulukko 1: Ensimmäiset jalostusyksilöt rodun kotimaassa (1985–1986).

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäiset yksilöt Suomeen tuotiin vuonna 2009. Ensimmäinen Suomessa syntynyt pentue näki päivänvalon tammikuussa 2012. Pentue rekisteröitiin CMKU rekisteriin rodun kotimaahan. PKU hyväksyi rodun 2013 ja heti vuoden alussa (tammikuu 2013) Suomen kennelliittoon rekisteröitiin ensimmäinen pentue.

PKU:n hyväksymisen myötä (2013) on rodun rekisteröinnit lisääntynyt tasaisesti. Vuosina 2012–2022 suomeen on rekisteröity 86 pentuetta (387 pentua). Tuonteja rekisteröity 2012–2022 on 116 koiraa. Rekisteröintejä yhteensä 503. Käytännöllisen kokonsa, erinomaisen hajuaistin, suuren työskentelyhalun ja helpon hallittavuutensa vuoksi se soveltuu erinomaisesti erilaisiin harrastuslajeihin sekä monenlaisiin palvelus- ja pelastuskoiratehtäviin. Palveluskoira kilpailuoikeudet rotu sai 1.1.2014. Myös näyttelytoiminta on aktiivista.

3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomessa rotuyhdistyksenä toimii Suomen Tsekinpaimenkoirat ry (ennen Chodsky pes ry), joka perustettiin 16.11.2009 Punkaharjulla pidetyssä perustamiskokouksessa. Yhdistyksen tehtäväksi määriteltiin rodun jalostuksen ja kasvattamisen edistäminen ja sen ylläpitäminen. Tsekinpaimenkoiran rotujärjestönä toimii Suomen Palveluskoiraliitto ry. 1.1.2013 alkaen. Suomen kennelliitto suomensi alkuperäisen Chodsky pes- nimen tsekinpaimenkoiraksi.

Taulukossa 2. Yhdistyksen jäsenmäärä ja sen kehittyminen vuosilta 2011–2022.

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
12	15	42	60	82	86	117	154	177	196	200	197

Taulukko 2: Suomen Tsekinpaimenkoirat ry:n jäsenmäärä

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunta

Jalostustoimikunta perustettiin 2013 jonka valitsi yhdistyksen hallitus. Asiantuntijajäseniä kutsutaan tai konsultoidaan tarvittaessa. Jalostustoimikunta ohjaa jalostusta keräämällä ja tilastoimalla tietoa tsekinpaimenkoirista ja antamalla käytännön neuvontaa sitä pyydettyä.

Jalostustoimikunta pyrkii myös järjestämään kasvattajille koulutustilaisuuksia ja välittämään tietoa rodusta ja sen jalostuksesta. Jalostustoimikunnan keräämiä jalostustietoja julkaistaan yhdistyksen www-sivuilla <https://www.chodskypes.fi/jalostus/> ja facebookissa. Jalostustoimikunta pyrkii olemaan tiiviissä yhteistyössä kasvattajien, SPKL:n jalostustoimikunnan, SKL:n jalostustieteellisen toimikunnan, ulkomaisten rotujärjestöjen ja muiden tarvittavien toimielimien kanssa.

Jalostustoimikunta käsittelee kasvattajien kirjalliset urostiedustelupyynnöt. Jalostustoimikunta ei suosittele yhdistelmiä, vaan antaa nartunomistajalle käytössään olevan uroslistan. Urostiedustelussa tulee olla kasvattajan oma/omia ehdotuksia. Kirjallisessa vastauksessaan jalostustoimikunta kertoo suunnitellun yhdistelmän toteuttamiseen vaikuttavista tekijöistä sekä siihen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä. Kasvattajalla itsellään on valinnan vapaus sekä täysi vastuu tekemistään ratkaisuista.

Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu tavoiteohjelman laadinta, ylläpito ja seuranta tavoiteohjelman toteutumisesta.

4 RODUN NYKYTILANNE

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä (MMT Katariina Mäki 5.8.2013)

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Suomessa on (2013–2022 mennessä) rekisteröity 503 rotunsa edustajaa. Tämän hetken elossa olevat vanhimmat koirat ovat 12,5-vuotiaita.

Vuonna 2022 rekisteröidystä 51 tsekinpaimenkoirasta oli tuonteja 15 eli noin 29 prosenttia. Tuontikoirien suhteellinen osuus rekisteröidyistä tsekinpaimenkoirista on laskenut kotimaisten pentujen lisääntymisen myötä (2013 tuontien osuus oli 53 prosenttia rekisteröinneistä).

Keskimääräinen jalostuskäytön ikä on uroksilla vaihdellut viidentoista vuoden aikana noin kahden ja puolen vuoden iästä aina viiteen ja puoleen vuoteen asti. Nartuilla vastaava ikä on kolmen ja puolen vuoden iästä aina viiteen ja puoleen vuoteen asti. Uroksilla ikähaitari on ollut kolmisen vuotta, kun taas nartuilla vajaa kaksi vuotta.

Jalostustilastot

Vuositilasto – rekisteröinnit Suomessa	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Pennut (kotimaiset)	36	70	40		30	47	41	21	14	17
Tuonnit	15	9	6	12	11	9	8	11	16	19
Rekisteröinnit yht.	51	79	46	82	41	56	49	32	30	36
Pentueet	9	13	9	16	7	9	10	5	5	3
Pentuekoko	4	5,4	4,4	4,4	4,3	5,2	4,1	4,2	2,8	5,7
Kasvattajat	7	10	7	10	7	8	8	5	4	3
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	9	11	8	15	7	8	8	5	5	3
- kotimaiset	3	5	6	5	2	2	5	1		
- tuonnit	3	5	6	5	3	4	2	3	4	3
- ulkomaiset	3	1	1	5	2	2	1	1	1	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 11 kk	3 v 6 kk	3 v 2 kk	2 v 11 kk	5v 11 kk	3 v 4 kk	2 v 10 kk	4 v 4 kk	3 v 9 kk	2 v 6 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	9	13	9	16	7	9	10	5	5	3
- kotimaiset	6	5	3	5		1	2			
- tuonnit	3	8	6	11	7	8	8	5	5	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v 1 kk	3 v 6 kk	4 v 7 kk	3 v 3 kk	4 v 5 kk	4 v	3 v 9 kk	3 v 6 kk	3 v 8 kk	3 v 5 kk
Isoisät	16	19	16	20	12	15	13	9	9	6
Isoäidit	17	20	15	24	12	15	15	10	10	6
Sukusiitosprosentti	5,57 %	5,51 %	5,66 %	5,14 %	4,36 %	4,00 %	4,02 %	2,60 %	2,06 %	3,48 %

Taulukko 4: Vuositilasto – rekisteröinnit Suomessa (Koiranet)

Suksiitos

Suksiitos tarkoittaa, että parittelevat koirat ovat keskenään läheisempää sukua, kuin populaation yksilöt keskimäärin. Yksilö saa puolet geeneistään isältä ja puolet emältään. Yksilön sukusiitosaste riippuu siitä, paljonko vanhemmat ovat sukua keskenään. Sukusiitosaste kuvaa jälkeläisten todennäköisyyttä periä (esi-) vanhemmiltaan sama geeniversio. Tällöin yksilöllä on vähintään yksi esivanhempi, joka löytyy molempien vanhempien sukutaulusta. Mitä useampia näitä esivanhempia sukutauluista löytyy ja mitä lähempänä sukua nämä ovat yksilölle, sitä korkeampi sukusiitosaste on.

Jos sukusiitosta ei ole, on sukusiitosaste nolla. Sukusiitoksen kasvaessa sukusiitosprosentti kasvaa. Vanhempien ja jälkeläisten välillä on sukulaisuusaste aina 50 %, samoin täyssisarusten. Seuraavaan sukupolveen mentäessä sukulaisuussuhde puolittuu. Yksilön sukusiitosaste on suoraan vanhempien sukulaisuussuhde puolitettuna. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. Populaation sukusiitosasteen keskiarvo saisi nousta korkeintaan yhden prosentin sukupolvessa. Sukusiitoksen vähentämiseksi olisi tärkeää saada mahdollisimman erisukuisia koiria jalostuskäyttöön. On kuitenkin huomattava, että pienen alkupopulaation vuoksi lähes kaikki tsekinpaimenkoirat ovat sukua toisilleen, kun tarkastellaan vaikkapa kolmeneljätoista sukupolvea taaksepäin.

Rodun populaatio ja jalostuspohja Suomessa on niin pieni, ettei kasvatuspohja pelkästään suomalaisilla koirilla ei ole mahdollista. Kasvattajien on välttämätöntä etsiä mahdollisimman erisukuisia koiria koko maailman populaatiosta jalostusvalintoja tehdessä.

Suksiitosaste on matemaattinen arvio, joka kuvaa yksilön mahdollisuutta periä esivanhemmiltaan identtisiä geenejä. Sukusiitosasteen avulla voidaan arvioida todennäköisyys sille, että sattumanvaraisesti valitun geenilokuksen alleelit, jotka yksilö on perinyt molemmilta vanhemmiltaan, ovat identtiset ja peräisin samalta yksilöltä. Siitosmatadorien käyttö vääristää rodun geenipoolia siten, että siitosmatadorien kantamat alleelit esiintyvät runsaina kannassa. Sukusiitos lisää todennäköisyyttä resessiivisten geenien aikaansaamien epätoivottujen ominaisuuksien esiintymiselle populaatiossa. Tällaisia ovat mm. lisääntymis-, elin- ja vastustuskykyyn heikentävästi liittyvät ominaisuudet. Sukusiitosaste voidaan laskea 4–6 sukupolven perusteella. Sukusiitosaste olisi kuitenkin hyvä laskea useamman esim. yhdeksän sukupolven perusteella. Kennelliiton jalostustietokannassa ei ole (koiranet) mahdollisuutta laskea kattavasti tsekinpaimenkoiran useamman sukupolven sukusiitosastetta puuttuvien sukupolvitietojen vuoksi, jonka vuoksi jalostustoimikunnalla on oma koirarekisteri, josta saadaan laskettua sukusiitosprosentit aina 9-sukupolveen asti.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Ensimmäiset Suomeen rekisteröidyt pentueet syntyivät Suomessa 2013. Tarkasteluajanjakson aikana (2013–2022) on pentueita syntynyt Suomeen 86 joissa yhteensä 387 pentua, tuontikoiria 99. Vuodesta 2013 Suomeen tuotujen tsekinpaimenkoirien sukusiitosasteet olivat erittäin korkeita, lukemat vastasivat rodun kotimaan tuloksia. Sukusiitosprosentti on jalostuksen myötä laskenut reilusti, sillä vuonna 2013 yhdeksännessä polvessa oli sukusiitosprosentti 22,5 %, kuudessa 12,0 % ja neljännessä polvessa 2,8 %, vastaavat lukemat kymmenen vuotta myöhemmin 15,7 %, 6,3 % ja 1,2 %

Sukusiitosprosentti ja sen lasku			
Vuosi	2013	2018	2022
9-polvessa	22,50 %	18,50 %	15,78 %
6-polvessa	12 %	7,80 %	6,28 %
4-polvessa	2,80 %	1,50 %	1,21 %

Taulukko 5: Vuositilasto – rekisteröinnit Suomessa (Koiranet + oma tietokanta)

Monet Suomeen tuoduista koirista edustavat samoja linjoja, joita täällä on ollut jo aiemmin. Sukusiitokseen ja geenipohjan laajuuteen tulee kiinnittää huomiota, jotta ne pysyvät hyväksyttävällä tasolla.

Rodun kanta Suomessa pohjautuu Tšekin sukulinjoihin, eikä kanta ole ehtinyt poiketa ominaisuuksiltaan alkuperäisestä muuallakaan Tšekin ulkopuolella. Nykyisin rodun kotimaahan on rekisteröity lähes 9500 koiraa. Suomeen ensimmäisenä tulleet jalostuskoirat (v. 2009 Anthea Amans Kynos, Aggy ja Asan Spirneo) polveutuvat kuudessa ja kahdeksannessa sukupolvessa Tšekin kantakoirista (Nera ja Fox).

Jalostukseen käytettyjen urosten määrä on kasvanut kymmenen vuoden takaisesta kolmesta uroksesta 52:n urokseen ja jalostukseen käytettyjen narttujen määrä noussut kolmesta 45:n eri narttuun. Jalostussuosituksia tehdessä on määriteltävä, ettei yksittäisen koiran jälkeläismäärä nouse liian suureksi verrattuna koko rodun yksilöiden lukumäärään.

Suomessa olevat nartut ja urokset (myös jalostukseen käytetyt) ovat liitteenä terveystietotaulukkona (Liite 2. Tsekkien terveyslista).

4.1.2 Jalostuspohja

Tehollinen populaatiokoko

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen populaatiokoko on aina pienempi kuin rodun yksilöiden lukumäärä.

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumäärästä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa

$$Ne = \frac{4 * Nu * Nn}{(2 * Nu + Nn)}$$

Jossa: Nu = neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten lkm.
Nn = neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lkm.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä. Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä.

Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Vuosina 2013–2022 rekisteröidyistä uroksista jalostukseen on käytetty 9–57 % eri vuosina. Samana ajanjaksona rekisteröidyistä nartuista jalostuskäytössä on ollut 10–59 %. Jalostukseen käytettävien urosten ja narttujen osuus on laskenut edellisessä jalostuksen tavoiteohjelmassa ilmoitettuun verrattuna, mikä selittyy hyvin koiramäärän lisääntymisellä moninkertaiseksi. Tilanne on tasaantunut molempien osalta parina viime vuodesta kymmenen prosentin molemmin puolin.

Isät/emät -lukumäärä kertoo, kuinka tasaista sukupuolten jalostuskäyttö on. Mitä tasaisempaa molempien sukupuolten käyttö on, sitä paremmin saadaan säilytettyä perimän monimuotoisuutta rodussa. Esimerkiksi, jos viittä urosta on käytetty kymmenelle nartulle, on suhde $5/10 = 0,5$. Tsekinpaimenkoirilla suhdanne on ollut aika tasainen, vuosina 2013–2022 jalostukseen käytettiin 50 narttua ja 52 urosta.

Per sukupolvi (4 vuotta)	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
- pentueet	46	44	41	41	32	30	24	14	8	3
- jalostukseen käytetyt eri urokset	30	30	31	32	24	22	14	8	6	3
- jalostukseen käytetyt eri nartut	34	34	28	29	22	21	17	11	7	3
- isät/emät	0,88	0,88	1,11	1,10	1,09	1,05	0,82	0,73	0,86	1,00
- tehollinen populaatio	43 (47 %)	43 (49 %)	39 (48 %)	40 (49 %)	30 (47 %)	28 (47 %)	21 (44 %)	13 (46 %)	9 (56 %)	4 (67 %)
- uroksista käytetty jalostukseen	9 %	10 %	17 %	16 %	16 %	18 %	26 %	36 %	44 %	57 %
- nartuista käytetty jalostukseen	10 %	14 %	19 %	24 %	33 %	33 %	42 %	45 %	46 %	59 %

Taulukko 5b: Vuositilasto – jalostuspohja Suomessa 2013–2022 (Koiranet)

Jalostusuroksista 27,8 % on Suomessa kasvatettuja, 52,8 % tuonteja ja loput 19,4 % ulkomaisilla uroksilla. Suurin osa uroksista on siis ollut tuotu pentuina tai käytetty ulkomaisia uroksia.

Jalostukseen käytettyjen urosten määrä on kasvanut viiden vuoden takaisesta 25 uroksesta 52:n urokseen.

Vuosien 2013–2022 on 13 urosta tarvittu tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista. Useammalla uroksella on siten tämän ajanjakson sisällä liikaa jälkeläisiä, kun enimmäisjälkeläismääräksi lasketaan 5 % suhteutettuna neljän viimeisen vuoden rekisteröityyn koiramäärään

Jalostusurokset 2013–2022		Tilastointiaikana				Toisessa polvessa	
	Nimi / syntymävuosi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Kumulat.%	Pentueita	Pentuja
1	O'boy Krosandra /2011	5	25	6,46 %	6 %	8	33
2	Bady Od Leskounského Kopce/ 2015	3	21	5,43 %	12 %	2	5
3	Francis Ford Vita Canina /201	4	20	5,17 %	17 %	10	37
4	Ambassador Třeštíprdlo /2017	3	16	4,13 %	21 %	0	0
5	Donquel Věčná Legenda /2018	2	14	3,62 %	25 %	0	0
6	Taabernakkelin Unforgiven /2016	3	14	3,62 %	28 %	0	0
7	Harjusalaman Elvis /2016	2	13	3,36 %	32 %	0	0
8	Envy To Ajawixen's Ze Zevlova Dvora /2018	3	12	3,10 %	35 %	0	0
9	Taabernakkelin Wonderfull /2017	2	12	3,10 %	38 %	0	0
10	Aristan Aurinko /2016	2	12	3,10 %	41 %	2	13
11	Bazi Český Rubín /2019	2	12	3,10 %	44 %	0	0
12	Alain Od Malého Kosíře /2008	3	11	2,84 %	47 %	2	5
13	Henk Valaimdar /2013	3	11	2,84 %	50 %	3	16
14	Harjusalaman Aliupseeri /2013	2	10	2,58 %	52 %	3	20
15	Caesar Ze Zdonina	1	9	2,33 %	55 %	0	0
16	Nemesis To Ajawixen's Bryvilsár	2	9	2,33 %	57 %	0	0
17	Black Hawk Věčná Legenda	2	9	2,33 %	59 %	1	7
18	Taabernakkelin Neposeda	3	9	2,33 %	62 %	4	25
19	Khanbull's Zlatý Bonifác	1	9	2,33 %	64 %	3	15

Taulukko 6: Jalostusurokset 2013–2022 (Koiranet)

Jalostusnartut 2013–2022		Tilastointiaikana			Toisessa polvessa	
	Narttu	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja
1	Miinuksen Aara Roona /2016	3	18	4,65 %	3	15
2	Britta Z Jamenských Valíků /2013	3	18	4,65 %	3	14
3	Billie Jean Věčná Legenda /2015	3	18	4,65 %	0	0
4	Paint It Black To Ajawixen's Bryvilsar /2016	3	17	4,39 %	0	0
5	Anitte Aurinko /2017	2	16	4,13 %	1	1
6	Agnes Od Minurky /2011	5	16	4,13 %	0	0
7	Brixa To Harjusalama Z Repinskeho Dolu /2017	2	14	3,62 %	0	0
8	Divoška Z Malého Údolí /2012	3	14	3,62 %	3	13
9	Baaja Ro-G Pair /2014	3	14	3,62 %	4	22
10	Tummantuulen Amur /2019	2	13	3,36 %	0	0
11	Taabernakkelin Uisge Beatha /2016	2	12	3,10 %	0	0
12	Beauty Of Ajawixen's Z Repinskeho Dolu /2017	2	11	2,84 %	0	0
13	Taabernakkelin Nehalennia /2013	2	10	2,58 %	0	0
14	Extreme Bryvilsár /2012	2	10	2,58 %	5	13
15	Anthea Amans Kynos / 2008	3	10	2,58 %	2	12
16	Aggy Spirneo /2009	2	10	2,58 %	6	31

Taulukko 7: Jalostusnartut 2013–2022.

Jalostusnarttujen osalta Suomessa kasvatettujen koirien jalostuskäyttö on lisääntynyt. Vuonna 2019 käytetyistä jalostusnartuista oli vain kaksi Suomessa kasvatettuja ja loput tuontinarttuja. Vuosina 2018–2022 jalostukseen käytetyistä nartuista 16 oli Suomessa kasvatettuja, jotka olivat lähtöisin yhdeksältä eri kasvattajalta.

Eniten käytettyjen jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Eniten käytettyjen jalostuskoirien vaikutukset sekä sukulaisuudet ovat seuravanlaiset; uroslistan (1) O'boy Krosandra ja sen jälkeläiset ensimmäisestä pentueesta Taabernakkelin Nehalennia (13), Taabernakkelin Neposeda (18), Taabernakkelin Naruziva (23), Taabernakkelin Negative (29) vastaavat yhdessä 14,73 % syntyneistä rodun pennuista.

Jos otetaan vielä ensimmäisen pentueen sisarusten jälkeläiset mukaan (1) Miinuksen Aara Roona, (6) Taabernakkelin Unforgiven, (35) Taabernakkelin Target, (9) Taabernakkelin Wonderfull, (11) Taabernakkelin Uisge Beatha, (29) Taabernakkelin Upsydaisy niin lukema nousee 29,45 % syntyneistä rodun pennuista.

Uroslistan (3) Francis Ford Vita Canina ja sen jälkeläiset (14) Harjusalaman Aliupseeri, (27) Harjusalaman Caesarus, (26) Ajawixen's Bohemian Rhapsody, (32) Ajawixen's Back In Black, (38) Harjusalaman Astronautti, (40) Harjusalaman Arotuuli ja (48) Ajawixen's Breaking Dawn vastaavat yhdessä 14.72 % syntyneistä rodun pennuista.

Narttulistan (4) Billie Jean Věčná Legenda, uroslistan (17) Black Hawk Věčná Legenda vastaavat 6,98 % pennuista. Tšekissä oleva narttu Black Pearl Věčná Legenda on heidän täysisiskonsa, jonka pentuja on tuotu Suomeen. Laskettaessa sisarrusten jälkeläiset mukaan (5) Donquel Věčná Legenda, (21) Taabernakkelin Xplosive Tempo ja (25) Derdekea Věčná Legenda niin yhdessä ne vastaavat 13,96 % syntyneistä rodun pennuista

Uroslistan (10) Aristan Aurinko, narttulistan (5) Anette Aurinko ovat sisarruksia ja ne yhdessä vastaavat 9,0 % syntyneistä rodun pennuista.

Uusintayhdistelmät

Uusintayhdistelmä tarkoittaa saman nartun ja uroksen parittamista useammassa kuin yhdessä pentueessa. Uusintayhdistelmät ovat pienelle populaatiolle haitallisia, koska ne kaventavat geenipoolia entisestään. Yhdistelmien uusimisessa ei ole rodulle mitään annettavaa, joten lähtökohtaisesti mitään yhdistelmää ei tulisi uusia.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Rotu hyväksyttiin 2013 Pohjoismaiden Kennel Unionissa ja on siitä saakka kasvattanut suosiotaan tasaisesti myös muissa pohjoismaissa. Rotu on herättänyt näissäkin maissa kiinnostusta monipuolisena harrastuskoirana. Muiden pohjoismaiden populaatio koostuu hyvin pitkälti samoista koirista, kuin mitä suomen kanta, sillä samoista rodun kotimaan pentueista on viety useita pentuja eri maihin. Muihin pohjoismaihin tuodaan koiria pääsääntöisesti rodun kotimaasta, yksittäisiä koiria on tuotu muista pohjoismaista.

2023 vuoden alussa Ruotsiin on rekisteröity 347 yksilöä, Tanskaan n 300 yksilöä ja Norjaan 210 yksilöä. Joitain kymmeniä rodun edustajia löytyy myös muissa euroopan maissa, sekä yksittäisiä koiria on viety Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Rotu kasvattaa suosiotaan tasaisesti myös sellaisissa maissa, joissa satunnaisia pentueita on syntynyt, mutta rotua ei ole vielä hyväksytty (FCI ulkopuolisia maita). Näissä tapauksissa pentue on poikkeusluvalla rekisteröity rodun kotimaahan.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Kannan rakennetta, yksittäisten koirien jalostuskäyttöä, sukusiitosastetta ja jalostuskäytön laajuutta tarkastellen Suomen kannan geneettistä rakennetta keskeisimpänä supistavana tekijänä on kannan pieni koko. Suomessa rekisteröidään vuosittain keskimäärin 60 tsekinpaimenkoiraa. Vuosina 2019 ja 2021 pentujen määrä oli n. 70 koiraa kun muutoin 40:tä koiraa/vuosi. Tuontiosuus pentujen määrässä on pysynyt samanlaisena eli n 17 %.

Toinen merkittävä jalostuspohjan laajuutta pienentävä tekijä on tuontikoirien ja ulkomaisten urosten keskinäinen sukulaisuus tai painottuminen tiettyihin sukulinjoihin. Tsekissä suosittujen matadoriurosten suuret jälkeläismäärät johtavat helposti siihen, että myös tuontikoirat ovat usein sukua toisilleen ja Suomeen aiemmin syntyneille koirille.

Kannan pienuus nostaa yksittäisten jalostuskoirien suhteellisen pentutuotoksen korkeaksi jo muutamalla pentueella. jolloin on vaarana, että jonkin jalostusmatadorin periyttämä piilevä sairaus tai muu haitallinen ominaisuus yleistyy kannassa.

Suunnitellun yhdistelmän sukusiitosaste tulisi tarkastaa hyvin pitkälle, mieluiten vähintään 6. sukupolveen saakka. Toive on, että sukutaulut saataisiin täydennettyä jalostustietojärjestelmään oikein, siten että koirien nimet olisi merkattu oikein eikä esim. etuliite muunna sitä eri koiraksi. Sukusiitosaste ei saa nousta yli 6,25 % (4 sukupolvella laskettuna). Rotuyhdistyksessä ylläpidetään tietokantaa myös ulkomaisista koirista, jolloin saadaan todenmukainen sukusiitosaste myös tuontikoirille ja niiden jälkeläisille.

Suomessa kasvatettujen urosten käyttöä tulee lisätä. Kotimaisten kasvattien terveystiedot, samoin kuin sisarusten terveystiedot, ovat kattavammat ja luotettavammat kuin ulkomaisilla uroksilla, joista tietoja on niukasti. Mikäli samoja sukuja löytyy jo Suomesta, on mielekästä käyttää suomalaista urosta, jonka sisaruksistakin löytyy luotettavaa tietoa.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Tsekinpaimenkoirien PEVISA-ohjelmassa ei ole jälkeläismäärään liittyviä ohjeita.

Jalostusmatadoreiden käyttö (Suomessa ja rodun kotimaassa)

Taulukoiden perusteella voidaan todeta, että jalostusmatadoreina on uroksissa noussut alkuaikoina rodun kotimaassa ylivoimaisesti eniten käytetyksi Birri Chodský pes, yhteensä 40 pentuetta 222 jälkeläistä.

Esimerkiksi vuonna 1994 Birrille syntyi 87 pentua, joka oli 62 % sen vuoden pennuista. Viime vuosina (2013–2018) eniten käytetty jalostusuros on Brand Draugluin, jonka osuus kuuden vuoden ajanjaksolta kokonaispentumäärästä on kuitenkin laskeva, v 2015 syntynyt 29 pentua, joka on 7,7 prosenttia sen vuoden pentumäärästä. Vuosilta 2018–2022 suosituin uros on ollut Frey z Horské Samoty jolla on 27 pentuetta (139 pentua) joka on 5,01 % ajanjakson pentuemäärästä.

1994	Pentuja	Prosentti osuus	Pentueita	Prosentti osuus	Pentuja/pentueita
Birri Chodský pes	87	61,7 %	15	57,7 %	222/40

Taulukko 8: Käytetyin jalostusuros vuodelta 1994 (Birri Chodský pes 87 pentua eli lähes 62 prosenttia vuoden 1994 pennuista).

Alla olevassa listassa rodun kotimaan käytetyimmät jalostusurokset koko historiassa. Ensin kuusi sadan pentumäärän ylittänyttä jo poistuneista uroksista. Sitten viisi eniten pentueita tällä vuosikymmenellä vuoden 2022 loppuun mennessä.

	Nimi	Syntynyt	Jälkeläiset	Viimeisin
1	Birri Chodský pes (1992–1999)	20.5.1991	222	26.7.1999
2	Reno Bryvilsár (2000–2007)	29.8.1998	152	5.8.2007
3	Blesk z Dašického zátiší (1999–2006)	20.9.1997	128	8.5.2006
4	Daemon Vita canina (2011–2017)	15.5.2008	110	22.4.2017
5	Daren Valaimdar (2004–2014)	4.5.2007	106	4.7.2014
6	Birri Prima Daja (2001–2009)	17.11.1999	101	20.10.2009
1	Frey z Horské samoty (2016–2022)	24.4.2014	146	4.11.2022
2	Etyen od Brány Ráje (2019–2022)	8.6.2016	107	23.7.2022
3	Cash Temný onyx (2016–2021)	18.1.2013	102	16.8.2021
4	Gasthon ze Zevlova dvora (2020–2022)	12.10.2018	98	9.1.2022
5	Dyk Rosa white (2021–2022)	3.9.2018	74	1.8.2022

Taulukko 9: Käytetyimmät jalostusurokset rodun kotimaassa alkuaajoista vuoteen 2022

Koska Suomessa ja Tšekissä on samat sukutaulut käytössä, on alla olevaan taulukkoon listattu suosituimmat jalostusurokset rodun kotimaassa sekä Suomessa käytetyt urokset. Siniset nimet ovat Suomessa käytettyjä jalostusuroksia. Viisi vuotta sitten suosituimpia uroksia oli käytetty myös Suomen nartuille, nyt viiden vuoden ajanjaksolla on Suomessa eniten käytetty tuontiuroksia, jotka osaltaan ovat niiden suosituimpien urosten jälkeläisiä.

	Vuosi 2018–2022	Pentueita	%-osuus pentueista	Pentuja	%-osuus pentueista
1.	Frey z Horské samoty	27	4,56 %	139	4,58 %
2.	Etyen od Brány Ráje	20	3,38 %	107	3,52 %
3.	Gasthon ze Zevlova dvora	18	3,04 %	98	3,23 %
4.	Cash Temný onyx	16	2,70 %	91	3,00 %
5.	Dyk Rosa white	14	2,36 %	74	2,44 %
6.	Perun Bryvilsár	13	2,20 %	69	2,27 %
7.	Dark de Ericinio	13	2,20 %	63	2,07 %
8.	Deadpool Amans Kynos	12	2,03 %	55	1,81 %
9.	Genzo od Malého Kosíře	11	1,86 %	58	1,91 %
10.	Apaire Krosandra	11	1,86 %	55	1,81 %
57.	Bady Od Leskounského Kopce	3	0,51 %	21	0,69 %
64.	Ambassador Třeštírdlo	3	0,51 %	16	0,53 %
67.	Taabernakkelin Unforgiven	3	0,51 %	14	0,46 %
70.	Envy To Ajawixens Ze Zevlova Dvora	3	0,51 %	12	0,39 %
74.	Donquel Věčná Legenda	2	0,34 %	14	0,46 %
77.	Harjusalaman Elvis	2	0,34 %	13	0,43 %
83.	Bazi Český Rubín	2	0,34 %	12	0,39 %
84.	Taabernakkelin Wonderfull	2	0,34 %	12	0,39 %
85.	Aristan Aurinko	2	0,34 %	12	0,39 %
89.	O’boy Krosandra	2	0,34 %	10	0,33 %
92.	Nemesis To Ajawixen’s Bryvilsár	2	0,34 %	9	0,30 %
100.	Beardyface Powerful Chevron Amethyst	2	0,34 %	6	0,20 %
101.	Randy Krosandra	2	0,34 %	5	0,16 %
102.	Ajawixen’s Back In Black	2	0,34 %	5	0,16 %

Taulukko 10: Jalostusurosten käyttö rodun kotimaassa (Tšekissä) ja Suomessa ja niiden %-osuus kaikista Suomen ja Tšekin pentueista 2018–2022.

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Tsekinpaimenkoira on monipuolinen käyttökoiira. Rodulle on tyypillistä eloisa käytös vailla hermostuneisuutta ja hylkäävät virheet ovat vihaisuus tai liiallinen arkuus sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

Rotumääritelmä (liite 1.) kuvaa tsekinpaimenkoiran luonteesta: ”Eloisa, reaktioltaan nopea mutta ei äkkipikainen. Melko rauhallinen, tarkkaavainen, helposti käsiteltävä ja mukautuvainen. Vaatimaton ja sitkeä. Lapsirakas ja siksi miellyttävä perhekoira. Peloton, hyvähermoinen ja erityisen valpas vartioimaan. Erinomainen hajuisti”.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttölinjoihin

Rotu ei ole jakautunut erillisiin näyttely- tai käyttölinjoihin.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttööminäisyyksien testaus ja kuvaus

Tsekinpaimenkoirilla muotovalion arvoon tarvitaan koulutustunnus jostakin palveluskoirakokeiden alimmasta luokasta (ei käyttäytymiskokeesta), hyväksyty tulos pelastuskoirakokeiden alimmasta luokasta (ei soveltuvuuskokeesta), luokanvaihtoon oikeuttava tulos paimennuskokeen alimmasta luokasta (ei esikokeesta) tai hyväksyty tulos luonnetestistä.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tsekinpaimenkoirien luonnetta on mitattu luonnekyselyllä, virallisten luonnetestien, MH-luonnekuvauksien, jalostustarkastusten sekä näyttely- ja koearvosteluiden tulosten pohjalta. Tsekinpaimenkoirien luonne- ja terveydentilanteesta on tehty erilliset yhteenvedot kotisivuilla olevan kyselylomakkeen, koiranetin tietojen sekä yhdistyksen keräämien terveystietojen avulla;

Liite 2. ”Tsekkien terveystilasto” päivitetty (20.12.2023) (Terveystietokanta)

Liite 3. ”Yhteenvedo Luonne ja terveys 15.01.2023”

Vaikka rotumääritelmän mukaan suositellaan koirien luonne ominaisuuksia hyödynnettävän aktiivisesti, harrastustoiminta kattaa kuitenkin vain pienen osan koiran kanssa vietetystä ajasta. Näin ollen lähtökohtana on pidettävä sitä, että tsekinpaimenkoira on kaikissa arkielämän tilanteissa luotettava ja nyky-yhteiskunnan vaatimuksiin luonteensa puolesta soveltuva koira.

Alla olevasta taulukosta näkee miten yhdistyksen järjestämät luonnetestit ovat lisänneet testissä kävijöiden määrää.

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
LTE	21	16	24	23	16	13	10	5	2	1
LTE0	3		1		2	3	-	-	-	-
LTE-		1			-	-	-	-	-	-

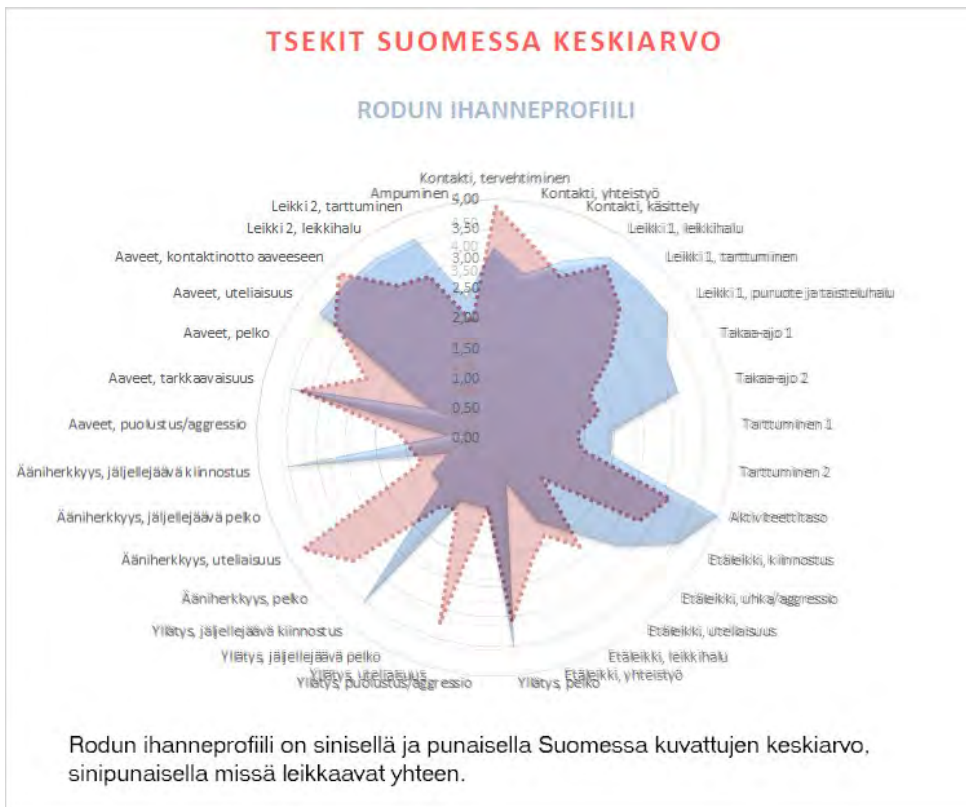
Taulukko 11: Luonnetestin läpikäyneiden lukumäärä

Vuosien 2013–2022 aikana luonnetestissä on käynyt 141 koira, näistä on 131 hyväksyttyä ja 10 hylättyä. Koira saavuttaa hyväksyty tuloksen, kun loppupisteet ovat vähintään +75 ja koira on saanut arvosanan +1 kohdasta II, V, VIII sekä laukauspelottomuudesta (koskee rotuja, joilta vaaditaan FI MVA-arvoon hyväksytysti suoritettu luonnetesti). Yhteenvedona voidaan todeta, että osa-alueet ovat pysyneet kohtalaisen hyvin ihanneprofiilin sisällä.

Vuosien 2015–2022 MH-luonnekuvauksen on käynyt 44 koiraa, joista kuvauksen on suorittanut 43 koiraa, 1 koiran kuvaus on keskeytetty.

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
suoritettu	9	14	8	6	2	1	1	2
ohj. kesk.								
kuv. kesk.				1				
Yhteensä	9	14	8	7	2	1	1	2

Taulukko 11b: MH-luonnekuvatut tsekinpaimenkoirat 2015–2022

MH-kuvauksessa keskiarvon mukaan testatut koirat ovat ihanneprofiilia sosiaalisempia ja herkempiä äänille, kuvauksissa leikkimisen kaikki muodot olivat ihanneprofiilia heikommat.

Näyttelytuloksia tsekinpaimenkoirilla on vuosilta 2013–2023 annettu 2038, joista EVA-arvosanoja 10 (alle 1 %) ja HYL-arvosanoja 14 (1 %)

Luonnekuvauksissa suurin syy keskeytykseen/hylkyyntä oli reagoiminen ampumiseen tai pidättyväisiä vieraita kohtaan, mikä tulee esille myös näyttelyissä ja jalostustarkastuksissa koiran hampaita tarkistaessa tai muutoin koiraa kopeloitaessa. Hylkäyksiin tai mainintoja luonnepuutteista ei sukupuolella tuntunut olevan merkitystä.

Tsekinpaimenkoirat tykkäävät olla laumassa, mikäli koira on perheen ainut lemmikki, kannattaa heti pennuista totuttaa yksin oloon, muutoin on todennäköistä, että myöhemmin tulee ongelmia.

TSEKINPAIMENKOIRIEN LUONNETESTITULOKSET OSA-ALUEITTAIN 2013–2022

I TOIMINTAKYKY

On luonteen ominaisuus, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Se on monen ominaisuuden yhdessä muodostama reaktio, lähin vastaava inhimillinen vastine on rohkeus. Testausmenetelmät: uhan alaisena kelkka ja ilman uhkaa pimeä huone.

Arvo	Arvostelu	Pisteet	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+ 3	Suuri	45	0 kpl	0 %
+ 2	Hyvä	30	26 kpl	19 %
+ 1a	Kohtuullinen	15	63 kpl	47 %
+ 1b	Kohtuullisen pieni	15	32 kpl	24 %
- 1	Pieni	-15	12 kpl	9 %
- 2	Riittämätön	-30	2 kpl	1 %
- 3	Toimintakyvytön	-45	0 kpl	0 %

II TERÄVYYS

On ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Testausmenetelmä: koira jätetään yksin kytkettynä lyhyeen taluttimeen ja tuomari lähestyy koira uhkaavasti. Hyökkäyksen päätyttyä koiraa ystävällisesti lähestyvä tuomari seuraa koiran reaktioita. Vastavuus: toimintakyky, puolustushalu, kovuus ja terävyys.

Arvo	Arvostelu	Pisteet	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+ 3	Kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	3	35 kpl	26 %
+ 2	Suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	2	2 kpl	1 %
+ 1a	Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	1	56 kpl	41 %
+ 1b	Koira, joka ei osoita lainkaan terävyyttä	1	42 kpl	31 %
- 1	Pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-1	0 kpl	0 %
- 2	Kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-2	0 kpl	0 %
- 3	Suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-3	0 kpl	0 %

III PUOLUSTUSHALU

Arvo	Arvostelu	Pisteet	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+ 3	Kohtuullinen, hillitty	3	65 kpl	48 %
+ 2	Suuri, hillitty	2	2 kpl	1 %
+ 1	Pieni	1	48 kpl	36 %
- 1	Haluton	-1	19 kpl	14 %
- 2	Erittäin suuri	-2	0 kpl	0 %
- 3	Hillitsemätön	-3	1 kpl	1 %

IV TAISTELUHALU

On koiran synnynnäinen taipumus nauttia taistelusta ilman, että se perustuisi aggressioon. Käytöstä voidaan kutsua tietynlaiseksi leikkihaluksi ja leikiksi, jonka olennainen osa on taistelu.

Arvo	Arvostelu	Pisteet	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+ 3	Suuri	30	5 kpl	4 %
+ 2a	Kohtuullinen	20	66 kpl	49 %
+ 2b	Kohtuullisen pieni	20	42 kpl	31 %
+ 1	Erittäin suuri	10	1 kpl	1 %
- 1	Pieni	-10	13 kpl	10 %
- 2	Riittämätön	-20	8 kpl	6 %
- 3	Haluton	-30	0 kpl	0 %

V HERMORAKENNE

Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Hermorakennetta arvioidaan koko testin ajan.

Arvo	Arvostelu	Pisteet	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+ 3	Tasapainoinen ja varma	105	0 kpl	0 %
+ 2	Tasapainoinen	70	16 kpl	12 %
+ 1a	Hieman rauhaton	35	86 kpl	64 %
+ 1b	Hermostunein pyrkimyksin	35	31 kpl	23 %
- 1	Vähän hermostunut	-35	2 kpl	1 %
- 2	Hermostunut	-70	0 kpl	0 %
- 3	Erittäin hermostunut	-105	0 kpl	0 %

VI TEMPERAMENTTI

Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisessä ilmenevää vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöön. Testausmenetelmä: aiheutetaan yllättävä takaapäin tuleva ääniärsyke, yleensä tynnyrillä. Vastaavuus: rohkeus ja pelko. Lisäksi arvioidaan koiran ensireaktiota ääneen.

Arvo	Arvostelu	Pisteet	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+ 3	Vilkas	45	48 kpl	36 %
+ 2	Kohtuullisen vilkas	30	51 kpl	38 %
+ 1	Erittäin vilkas	15	31 kpl	23 %
- 1a	Häiritsevän vilkas	-15	3 kpl	2 %
- 1b	Hieman välinpitämätön	-15	1 kpl	1 %
- 1c	Impulsiivinen	-15	1 kpl	1 %
- 2	Välinpitämätön	-30	0 kpl	0 %
- 3	Apaattinen	- 45	0 kpl	0 %

VII KOVUUS

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia. Testausmenetelmänä joko haalari tai sateenvarjo. Vastaavuus: toimintakyky, temperamentti, terävyys ja kovuus.

Arvo	Arvostelu	Pisteet	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+ 3	Kohtuullisen kova	24	37 kpl	27 %
+ 2	Kova	16	0 kpl	0 %
+ 1	Hieman pehmeä	8	96 kpl	71 %
- 1	Erittäin kova	-8	0 kpl	0 %
- 2	Pehmeä	-16	2 kpl	1 %
- 3	Erittäin pehmeä	-24	0 kpl	0 %

VIII LUOKSEPÄÄSTÄVYYS

Ohjaajan tervehtiminen ja alkupuhuttelu, jossa tuomari ja ohjaaja kättelevät, tuomari kyselee koirasta taustatietoja. Samalla tulee tarkastetuksi luoksepäästävyys eli koiran suhtautuminen vieraisiin ihmisiin.

Arvo	Arvostelu	Pisteet	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+ 3	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	45	100 kpl	74 %
+ 2a	Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen	30	27 kpl	20 %
+ 2b	Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	30	6 kpl	4 %
+ 1	Mielistelevä	15	0 kpl	0 %
- 1a	Selvästi pidättyväinen, ei yritä purra	-15	0 kpl	0 %
- 1b	Selvästi pidättyväinen, yrittää purra	-15	0 kpl	0 %
- 2	Hyökkäävä	-30	1 kpl	1 %
- 3	Salakavala	-45	0 kpl	0 %

LAUKAUSPELOTTOMUUS

Suoritetaan testin viimeisenä osakokeena. Ammutaan 9 mm starttipistoolilla jokaiselle koiralle vähintään kaksi ja enintään viisi laukausta, joista ensimmäinen ammutaan koiran ollessa liikkeessä. Ampumaetäisyys 20–50 metriä.

Arvo	Arvostelu	Tuloksia yhteensä	Prosenttia
+++	Laukausvarma	101 kpl	75 %
++	Laukauskokematon	27 kpl	20 %
+	Paukkuärtyisä	1 kpl	1 %
-	Laukausaltis	4 kpl	3 %
--	Laukausarka	2 kpl	1 %

Tsekinpaimenkoirien Luonnetestipisteiden jakautuminen 1/2023 mennessä

ARVOSANAJAKAUMAT		+3	+2	+1	-1	-2	-3
I	Toimintakyky	0 %	19 %	70 %	9 %	1 %	-
II	Terävyys	26 %	1 %	73 %	-	-	-
III	Puolustushalu	48 %	1 %	36 %	14 %	-	-
IV	Taisteluhalu	4 %	80 %	1 %	10 %	6 %	-
V	Hermorakenne	0 %	12 %	87 %	1 %	-	-
VI	Temperamentti	36 %	38 %	23 %	4 %	-	-
VII	Kovuus	27 %	0 %	71 %	-	1 %	-
VIII	Luoksepäästävyys	74 %	24 %	0 %	0 %	1 %	0 %
VIII	Luoksepäästävyys	100	33	0	0	1	0

	+++	++	+	-	--
Laukaisupelottomuus	75 %	20 %	-	3 %	1 %

TSEKINPAINENKOIRIEN LUONNETESTIN IHANNEPROFIILI

Toimintakyky (kerroin 15)	Terävyys (kerroin 1)	Puolustushalu (kerroin 1)	Taisteluhalu (kerroin 10)	Hermorakenne (kerroin 35)
+3 suuri	+3 Kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	+3 kohtuullinen hillitty	+3 suuri	+3 tasapainoinen ja varma
+2 hyvä	+2 suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	+2 suuri hillitty	+2a kohtuullinen	+2 tasapainoinen
+1a kohtuullinen	+1a pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	+1 pieni	+2b kohtuullisen pieni	+1 hieman rauhaton
+1b kohtuullisen pieni	-1b koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä	-1 haluton	+1 erittäin suuri	-1b hermostunein pyrkimyksin
-1 pieni	-1 pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-2 erittäin suuri	-1 pieni	-1 vähän hermostunut
-2 riittämätön	-2 kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-3 hillitsemätön	-2 riittämätön	-2 hermostunut
-3 toimintakyvytön	-3 suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin		-3 haluton	-3 erittäin hermostunut

Temperamentti (kerroin 15)	Kovuus (kerroin 8)	Luoksepäästävyys (kerroin 15)	Laukauspelottomuus
+3 vilkas	+3 kohtuullisen kova	+3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	+++ laukausvarma
+2 kohtuullisen vilkas	+2 kova	+2a luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen	++ laukauskokematon
+1 erittäin vilkas	+1 hieman pehmeä	+2b luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	+ paukkuarthyisä
-1a häiritsevän vilkas	-1 erittäin kova	+1 mielitelevä	- laukausaltis
-1b hieman välinpitämätön	-2 pehmeä	-1 selvästi pidättyväinen	-- laukausarka
-1c impulsiivinen	-3 erittäin pehmeä	-2 hyökkäävä	
-2 välinpitämätön		-3 salakavala	
-3 apaattinen			

Taulukko 12: Luonnetestin Ihanneprofiili

Taulukko 12; Taulukossa rodun ihanneprofiili on merkitty tummimmalla värillä. Hyvät tulokset on merkitty hieman vaaleammalla sävyllä.

Listaus luonnetestatuista koirista löytyy tiedostosta ”Luonnetestatut tsekit 2013–2022” (Liite 4)

TSEKINPAIMENKOIRIEN MH-KUVAUKSEN IHANNEPROFIILI

Käyttöönottopvm 1.4.2023

ihanne		I	Neutraali	N	Ei toivottu	E	Hylkäys	H		
	1	koodi/ %	2	koodi/ %	3	koodi/ %	4	koodi/ %	5	koodi/ %
1a. KONTAKTI Tervehtiminen	Torjuu kontaktia, murisee tai yrittää purra	H	Väittää kontaktia, väistää	E	Hyväksyy kontaktin vastaamatta siihen, ei väistä	N	Ottaa itse kontaktia tai vastaa siihen	I	Mielitelevä kontaktinotossa, hyppi, vinkuu, haukkuu, jne.	E
1b. KONTAKTI Yhteistyö	Ei lähden vieraan ihmisen mukaan / Ei kokeilla	E	Lähtee mukaan haluttomasti	N	Lähtee mukaan, mutta ei ole kiinnostunut TO:sta	I	Lähtee mukaan halukkaasti, kiinnostuu TO:sta	I	Lähtee mukaan hyvin innokkaasti, erittäin kiinnostunut TO:sta	N
1c. KONTAKTI Käsittely	Torjuu murisemalla ja/tai yrittää purra	H	Väistää tai hakee tukea ohjaajasta	E	Hyväksyy käsittelyn	N	Hyväksyy ja ottaa kontaktia	I	Hyväksyy ja vastaa liioitellulla kontaktilla	N
2a. LEIKKI 1 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	E	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	E	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/ vähenee	N	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	I	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen	I
2b. LEIKKI 1 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen	E	Ei tartu, nuuskii esinettä	N	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla	N	Tarttuu heti koko suulla	I	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista	I
2c. LEIKKI 1 Puruote ja taisteluhalu	Ei tartu esineeseen	E	Tarttuu viiveellä - irrottaa/pitää, ei vedä vastaan	N	Tarttuu, vetää vastaan, mutta irrottaa ja tarttuu uudestaan/ korjalle otetta	I	Tarttuu heti koko suulla, vetää vastaan kunnes TO irrottaa	I	Tarttuu heti koko suulla, vetää tempoo, ravistaa - kunnes TO irrottaa	I
3a. TAKAA-AJO	Ei aloita	N	Aloittaa, mutta keskeyttää	N	Aloittaa etenemisen hitaasti, voi lisätä vauhtia, seuraa koko matkan saalista	N	Aloittaa kovalla vauhdilla päämäärähakuisesti, pysähtyy saalille	I	Aloittaa heti kovalla vauhdilla juosten saaliin ohi, voi kääntyä saalille	N
3b. TARTTUMINEN	Ei kiinnostu saalista/Ei juokse perään	N	Ei tartu, nuuskii saalista	N	Tarttuu saaliiseen epäröiden tai viiveellä	N	Tarttuu heti saaliiseen, mutta irrottaa	I	Tarttuu heti saaliiseen, pitää sitä suussaan vähintään 3 sekuntia	I
4. AKTIVITEETTITASO	Tarkkailematon, kiinnostumaton, passiivinen	E	Tarkkailevainen, rauhallinen, voi istua, seistä tai maata	I	Tarkkailevainen ja enimmäkseen rauhallinen, yksittäisiä toimintoja	I	Tarkkailevainen, toiminnot tai rauhattomuus lisääntyä vähitellen	N	Toiminnot vaihtelevat nopeasti osion aikana/ Rauhaan koko ajan	E
5a. ETÄLEIKKI Kiinnostus	Ei kiinnostu avustajasta	N	Tarkkailee avustajaa, välillä taukoja	I	Kiinnostunut avustajasta, seuraa ilman taukoja	I	Kiinnostunut avustajasta, yksittäisiä lähtöyrityksiä	N	Erittäin kiinnostunut avustajasta, toistuvia lähtöyrityksiä	E
5b. ETÄLEIKKI Uhka/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	I	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion ensim. osassa	N	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion ensim. tai toisessa osassa	E	Osoittaa useampia uhkaus- eleitä osion ensim. osassa	E	Osoittaa useampia uhkauseleitä osion ensim. ja toisessa osassa	E
5c. ETÄLEIKKI Utelaisuus	Ei saavu avustajan luo	E	Saapuu linjalte aktiivisen avustajan luo	N	Saapuu piilossa olevan puhuvan avustajan luo	N	Saapuu avustajan luo epäröiden tai viiveellä	N	Saapuu avustajan luo suoraan ilman apua	I
5d. ETÄLEIKKI Leikkihalu	Ei osoita kiinnostusta	E	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	N	Leikkii - voi tarttua varovasti, mutta ei vedä	N	Tarttuu, vetää vastaan, voi irrottaa ja tarttua uudelleen	I	Tarttuu, vetää vastaan, ei irrota	I
5e. ETÄLEIKKI Yhteistyö	Ei osoita kiinnostusta	E	Kiinnostuu, mutta keskeyttää	N	On kiinnostunut leikkivästä avustajasta	I	Kiinnostunut leikkivästä sekä passiivisesta avustajasta	I	Houkuttelee myös passiivista avustajaa leikkimään	N
6a. YLLÄTYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	I	Kyykistyy ja pysähtyy	I	Väistää kääntämättä pois katsettaan haalarista	I	Pakenee enintään 5 metriä	N	Pakenee enemmän kuin 5 metriä	E
6b. YLLÄTYS Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	I	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä	N	Osoittaa useita uhkauseleitä	E	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä	E	Osoittaa useita uhkauseleitä ja hyökkäyksiä, voi purra	H
6c. YLLÄTYS Utelaisuus	Menee haalarin luo, kun se on laskettu maahan/Ei mene ajoissa	E	Menee haalarin luo, kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa	N	Menee haalarin luo, kun ohjaaja seisoo sen edessä	N	Menee haalarin luo, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	I	Menee haalarin luo ilman ohjaajan apua	I
6d. YLLÄTYS	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihtelua jäljellejäävä pelko tai väistämistä	I	Pieni niaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla	I	Pieni niaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohituskerran jälkeen	N	Niaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	E	Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla	H
6e. YLLÄTYS	Ei osoita kiinnostusta haalariin jäljellejäävä kiinnostus	I	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria yhdellä ohituskerralla	I	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria väh. kahdella ohituskerralla	N	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	E	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa väh. kahdella ohituskerralla	E
7a. ÄÄNIHERKKYYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	I	Kyykistyy ja pysähtyy	I	Väistää kääntämättä pois katsettaan	N	Pakenee enintään 5 metriä	N	Pakenee enemmän kuin 5 metriä	E
7b. ÄÄNIHERKKYYS Utelaisuus	Ei mene katsomaan	E	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa	N	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja seisoo sen vieressä	N	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	I	Menee räminälaitteen luo ilman apua	I
7c. ÄÄNIHERKKYYS	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihteluita tai väistämistä jäljellejäävä pelko	I	Pieni niaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla	I	Pieni niaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohitus- kerran jälkeen	N	Niaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	E	Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla	H
7d. ÄÄNIHERKKYYS	Ei osoita kiinnostusta räminälaitetta kohtaan jäljellejäävä kiinnostus	I	Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta yhdellä ohituskerralla	I	Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta väh. kahdella ohituskerralla	N	Puree laitetta tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	E	Puree laitetta tai leikkii sen kanssa väh. kahdella ohituskerralla	E
8a. AAVEET Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	I	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä	N	Osoittaa useita uhkauseleitä	E	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä	E	Osoittaa uhkauseleitä ja useampia hyökkäyksiä	E
8b. AAVEET	Yksittäisiä vilkaisuja, ja sen jälkeen tarkkaavaisuus	E	Katselee aaveita silloin tällöin	N	Tarkkailee aaveita, pitkiä taukoja, kumpaakin puolet ajasta tai koko ajan toista	N	Tarkkailee aaveita, lyhyitä taukoja	I	Tarkkailee molempia aaveita koko osion ajan	I
8c. AAVEET	On ohjaajan edessä tai sivulla	I	On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, pientä välimatkanottoa	I	On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, vaihtelee paon ja kontrollin välillä	N	On enimmäkseen ohjaajan takana, vaihtelee paon ja kontrollin välillä	E	Peruuttaa enemmän kuin tuluttimen mitan tai lähtee paikalta / Pakenee	E
8d. AAVEET	Menee katsomaan, kun ohjaaja on ottanut avustajalta hupun pois / Ei mene ajoissa	E	Menee katsomaan, kun ohjaaja puhuu avustajan kanssa ja houkuttelee koiraa	N	Menee katsomaan, kun ohjaaja seisoo avustajan vieressä	N	Menee katsomaan, kun ohjaaja on edennyt puoleenväliin	I	Menee katsomaan ilman apua	I
8e. AAVEET	Torjuu kontaktia/ Ei mene ajoissa	E	Hyväksyy avustajan tarjoaman kontaktin, mutta ei vastaa siihen	N	Vastaa avustajan tarjoamaan kontaktiin	N	Ottaa itse kontaktia avustajaan	I	Innostunut kontaktinottoa avustajaan, esim. hyppiä tai vinkuu	E
9a. LEIKKI 2 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	E	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	E	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/ vähenee	N	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	I	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen	I
9b. LEIKKI 2 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen	E	Ei tartu, nuuskii esinettä	N	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla	N	Tarttuu heti koko suulla	I	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista	I
10. AMPUMINEN	Ei häiriinny, havaitsee nopeasti ja sen jälkeen täysin välinpitämätön	I	Häiritsevyyttä lisääntyy leikin/passiivisuuden aikana, sen jälkeen välinpitämätön	N	Kiinnostuu laukauksista, yleisöstä tms, mutta palaa leikkiin/passiivisuuteen	I	Keskeyttää leikin/ passiiv., lukkiutuu yleisöä, laukauksia tms kohden, ei palaa leikkiin/passiivisuuteen	N	Häiriintynyt, pelokas / Yrittää paeta /Ohjaaja luopuu ampumisesta	H

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Tsekinpaimenkoira alkuperäinen käyttötarkoitus oli lammaslaumojen kuljetus ja vartiointi, rodun edustajia nähdään enää harvoin alkuperäisessä työssään edes kotimaassaan.

Paimenkoira on aikoinaan saanut työhönsä selvät ohjeet paimenelta ja edelleen tsekinpaimenkoira on koira, joka tarvitsee luotettavan, oikeudenmukaisen ja riittävän vahvan ohjaajan. Kun ohjaajan ja koiran välillä on luottamuksellinen suhde, tsekinpaimenkoira on rauhallinen ja helposti motivoitavissa eri tehtäviin. Rodun luonnetta tarkastellessa täytyy huomioida rodun vuosisatoja vanha historia ja käyttötarkoitus, jota ei ole tarpeen muuttaa, koska niissä on paljon tarpeellisia aineksia nykypäivänkin käyttöön. Tsekinpaimenkoira on luonteeltaan eloisa ja toiminnanhaluinen, se on kohtuullisen helposti koulutettavissa moniin eri harrastelajeihin. Koulutusmenetelmissä ja oppimisen motivoinnissa pitää ottaa koiran ohjaajaherkkyys huomioon. Rodussa esiintyy myös luonteeltaan hyvin pehmeitä yksilöitä, mikä on myös huomioitava koulutuksessa. Harrastekäyttöön tsekinpaimenkoirat soveltuvat luonteensa puolesta hyvin. Arkielämä tsekinpaimenkoirien kanssa sujuu yleensä ongelmitta myös lapsiperheissä.

Tsekinpaimenkoira sai kilpailuoikeudet kansallisiin palveluskoirakokeisiin 1.1.2014. Pelastuskoirakokeisiin koirat ovat voineet osallistua jo vuoden 2013 aikana. Tsekinpaimenkoira on havaittu monipuoliseksi harrastuskoiraksi, kaikkiaan vuosilta 2013–2022 on koekäyntejä eri harrastuslajeissa kerääntynyt 2009 kpl. Tsekinpaimenkoira on monipuolinen harrastuskaveri, valioita eri lajeissa on jo 14 kappaletta; Rally-Toko 3 kpl, Agility 3 kpl, Koiratanssissa 1 kpl, PK-jälki 2 kpl, Toko 2 kpl, Hyötykoirakokeita 2 kpl, Metsästyskoira valioita 1 kpl. Hälytyskelpoisia pelastuskoiria viranomaisten avuksi on tullut jo useita.

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Eri koiria	31	17	24	13	4	3	3	3	1	-
Tuloksia	14	6	13	8	5	3	5	9	7	-
Ei tuloksia	17	11	11	5	3	1	4	4	1	-

Taulukko 14: Palveluskoirakokeen käyneiden lukumäärä (koiranet 31.12.2022)

Koetulosten lukumääristä näkee tsekinpaimenkoiran käytön harrastuskoirana lisääntyneen.

Koemuoto	Tuloksia 2018–2022	Tuloksia 2013–2017	Yhteensä
Rally-toko	512	77	589
Agility	483	200	683
Tottelevaisuuskoe	212	104	316
Luonnetesti	107	34	141
Palveluskoirakoe	94	41	135
MH-luonnekuvaus	40	4	44
Käyttäytymiskoe	39	18	57
Metsästyskoirien jälj.koe	33	-	33
Koiratanssi	27	5	32
Nosework	21	-	21
Pelastuskoirakoe	11	5	16
Vesipelastus	10	3	13
Paimennustaipumusko	1	1	2
Paimennuskoe, sisältäen esikokeen	4	0	4

Taulukko 15: Tsekinpaimenkoirien koetulosten lukumäärät 2013–2017 ja 2018–2022

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Tsekinpaimenkoira tulee sosiaalisen luonteensa puolesta pääsääntöisesti hyvin toimeen muiden koirien kanssa, toiset saattavat olla välinpitämättömiä vieraita kohtaan, mutta arkuus ja aggressiivisuus eivät kuulu tsekinpaimenkoirille.

Kotisivuilla olevasta terveystarkastuksessa oli kyselyä myös luonteeseen liittyviä asioita ja kyselyn (2015–2022) tuloksista saatiin selville, että uusia asioita kohtaan ovat pääsääntöisesti normaalin uteliaita ja rauhallisia, toisinaan esiintyi myös hiukan varautuneisuutta. Koirat viihtyvät kotona lauman keskellä ja osaavat rauhoittua, joillakin esiintyy myös eroahdistusta. Tsekinpaimenkoirat ovat herkkähaukkuisia ja toisinaan esiintyi vartioimista.

Lisääntymisongelmia ja pentuekuolleisuutta esiintyy rodussa jossain määrin. Terveystarkastuksista saatujen tietojen pohjalta voidaan todeta, että rodussa astumiset ja pentujen hoitaminen sujuvat yleensä ongelmitta. Synnytyksissä esiintyy joissain määrin komplikaatioita, joiden vuoksi joudutaan toisinaan turvautumaan eläinlääkärin apuun ja suorittamaan keisarinleikkauksia. Rodussa on tavattu huolestuttava määrä pentuekuolleisuutta. Useisiin pentueisiin on syntynyt kuolleita tai elinkelvottomia pentuja, pahimmassa tapauksessa koko pentue on menetetty.

Muissakin maissa rodun lisääntymisvaikeudet ovat nousseet esille kasvattajien keskuudessa. Rodun kotimaassa on rotuyhdistyksen ylläpitämä julkinen pentulista, jonne merkitään ennen astutusta kaikki suunnitellut yhdistelmät, astutuspäivämäärä, sekä elävänä syntynyt pentuemäärä, mikäli narttu tulee tiineeksi. Julkista listaa seuraamalla voidaan todeta, että rodun kotimaassa tavataan samoja ongelmia, kuin meillä Suomessa. Useita narttuja jää tyhjiksi onnistuneista astumisista ja runsain määrin syntyy rodulle pienikokoisia pentueita, joka voisi selittyä mahdollisilla pentuekuolemilla.

Yhdistys tukee kasvattajia pentujen ruumiinavauskuluissa. Muutamia Suomessa kuolleena syntyneitä pentueita/pentuja on lähetetty patologille ruumiinavaukseen, mahdollista kuolinsyyn selvittämistä varten, mutta syitä pentueiden/pentujen kuolemiin ei ole löydetty. Pienen kannan ja sukusiitosdepression (sukusiitostaantumien) yksi lieveilmiö on lisääntymisvaikeudet, kuten pienentynyt pentuekoko, pentuekuolleisuus, elinvoiman hiipuminen, sekä erinäiset sairaudet. Sukusiitosdepressio saattaa olla yksi syy rodussa esiintyviin pentuekuolemiin. Yhdistys seuraa tilannetta ja yrittää saada tutkimusprojektia pentuekuolleisuudesta.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Tämänhetkisten tulosten perusteella voidaan todeta, että tsekinpaimenkoirien käyttäytymiseen ei liity erityisiä ongelmia tai korjaamisen aiheita. Koirat osaavat rauhoittua kotona ja viihtyvät hyvin lauman keskellä, jonkin verran on ilmennyt eroahdistusta, joten on hyvä opettaa olemaan ne erossa laumasta jo pentuna. Haukkuherkkyys tulee huomioida, sillä se ilmenee helposti arjessa kadulla, pihalla tai näyttelytilanteessa räksyttämisenä.

Jalostusvalinnoissa tulee jatkossakin kiinnittää huomiota koirien luonteeseen ja sosiaaliseen käyttäytymiseen. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei saa käyttää jalostukseen. (Yhteenveto luonteesta ja terveydestä Liite 3)

4.3 Terveys ja lisääntyminen

Tilastoitua tietoa rodun sairauksista muissa maissa on hyvin vähän saatavissa. Pääosin tutkitaan vain jalostukseen käytettäviä koiria. Koska Suomen kanta on suoraan Tšekin kannasta, sairaustilannekaan ei oletettavasti poikkea maiden välillä.

Yleisesti voidaan olettaa, että vialla on perinnöllinen tausta jos

- Vikaa esiintyy suhteellisesti enemmän toisilleen sukua olevilla eläimillä kuin koko populaatiossa.
- Vika on lokalisoitunut samaan kehonosaan kaikilla toisilleen sukua olevilla eläimillä
- Vika ilmenee samassa iässä kaikille yksilöille ja taudinkulku on kaikilla samanlainen
- Vika yleistyy sisäsiitoksen myötä
- Vika esiintyy aina samanaikaisesti tietyn kromosomihäiriön kanssa ja vika voidaan jäljittää jonkun tietyn proteiinin virherakenteeseen.

Kaikista sairauksista ja ongelmista kannattaa pitää kirjaa ja huomioida ne jalostusvalinnoissa, vaikka sairauden perinnöllisyydestä ei olisikaan täyttä varmuutta. Jalostuskoiran tulisi olla terve eli sillä ei ole toistuvia sairauksia tai alttiutta sairauksiin.

Mikäli jalostukseen käytetään koiraa, jolla on vähäisiä terveydellisiä puutteita, tulisi tällainen koira parittaa sellaisen koiran kanssa, jolla ei ole vastaavia puutteita.

Vuonna 2022 syntyi yhteensä 9 pentuetta, joissa oli yhteensä 36 pentua, keskimääräinen pentuekoko oli 4,0 yksilöä (taulukko 4). Pentuja tuottaneita kasvattajia oli 7. Pentuekoko kymmenen vuoden tarkastusjaksolla 4,55 pentua, yhtenä syynä pieneen pentuekoon on varmaan pentukuolleisuuden kasvu. 2013 keskimääräinen pentuekoko oli 5,7 pentua, joka on edelleen suurin pentuekoko, kun vastaava luku 2022 oli vain 4,0. Kasvattajien määrä on kyseisenä aikana kolminkertaistunut.

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Tsekinpaimenkoirat on ollut mukana SKL:n PEVISA-ohjelmassa 1.6.2015 alkaen.

Tsekinpaimenkoirille on 1.6.2015 alkaen hyväksytty seuraava PEVISA-ohjelma (Perinnöllisten Vikojen ja Sairauksien vastustamisohjelma): Rekisteröinnin ehtona on pentueen vanhemmilla oltava virallinen lonkkien ja kyynärpäiden kuvaustulos. Molemmat vanhemmat tulee olla lonkka-, kyynär ja selkäkuvattu; minimikuvausikä on 12 kk ja lonkkien osalta kuvaustuloksen tulee olla A, B tai C. C-lonkkaista saa käyttää vain terveen kanssa (A tai B). Kyynärkuvattu tuloksella tulee olla 0 tai 1, selkäkuvattu siten että saadaan tulokset mahdollisista nikamien epämuotoisuudesta (VA) ja välimuotoinen lanneristinikama (LTV) muutoksista.

Ulkomaiselta jalostuskoiralta ei vaadita kyynärnivelkuvaus- eikä selkälausuntoa, mikäli astutus tapahtuu ulkomailla tai siemennys tuontispermalla (JTT 11/15).

Rodun PEVISA-ohjelma 2020–2024;

Lonkka-, kyynär- ja selkätutkimuksia suorittavat eri puolilla maata olevat koulutetut ja Suomen Kennelliiton valtuuttamat eläinlääkärit. Koira on tutkimushetkellä oltava tunnistusmerkitty ja tunnistusmerkinnän kokonaan luettavissa. Koiran omistajan tulee huolehtia myös siitä, että koiran lonkka-, kyynär- ja selkäkuvauslausunnot ovat voimassa astutushetkellä. Tutkittaessa koiran on oltava iältään vähintään 12 kk.

LONKAT; Molemmat vanhemmat tulee olla lonkkakuvattu; minimikuvausikä on 12 kk ja kuvaustuloksen tulee olla A, B tai C. C-lonkkaista saa käyttää vain terveen kanssa (A tai B).

KYYNÄRÄT; Molemmat vanhemmat tulee olla kyynärkuvattu tuloksella 0 tai 1, minimikuvausikä on 12 kk. Koiralle, jonka kyynärniveltulos on 1 huonoimman mukaan, saa käyttää vain 0-tuloksen saanutta partneria.

SELKÄ; Molemmat vanhemmat tulee olla selkäkuvattu siten, että saadaan tulokset mahdollisista nikamien epämuotoisuudesta (VA) ja välimuotoinen lanneristinikama (LTV) muutoksista, minimikuvausikä on 12 kk.

ERITYISEHDOT; Ulkomaiselta jalostuskoiralta ei vaadita luonnemittaria, kyynärnivel- eikä selkälausuntoa, lupa koskee Koirarekisteriohjeen mukaisesti kahta pentuetta / uros

LUONNE; Pentueen vanhemmilla tulee olla jokin seuraavasti suoritettuna ennen astutusta: Suoritettu MH ampumisella

Hyväksytty LTE

Hyväksytty SKL jalostustarkastuksen käyttäytymisosoio

Hyväksytty paimennuskoe (ei taipumuskoie)

Koulutustunnus palveluskoirakokeen alimmasta luokasta tai hyväksytty pelastuskoirakoe (ei sovelluskoe).

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt viat ja sairaudet

Lonkkaniveldysplasia

Lonkkanivelen kasvuhäiriö (hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määrittellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Lonkkaniveldysplasia on tunnetuin ja monella eri roduilla tavattu nivelten kehitykseen liittyvä sairaus. Sairauden suuri merkitys perustuu siihen, että lonkkanivel on takaraajan toiminnan kannalta keskeisen tärkeä nivel. Kaikkien muiden sekä etu- että takaraajan nivelten suhteen koira pystyy osittain kompensoimaan nivelessä olevaa toimintahäiriötä joustamalla enemmän muista nivelistä ja jäykistämällä viallinen nivel lihasten avulla. Eturaaja kiinnittyy koiran vartaloon pelkästään lihaksilla ja rakenne tuo sen takia joustoa raajan käyttöön. Jokainen askel, jonka koira ottaa, vaatii kuitenkin lonkkanivelen liikkumista. Tämän vuoksi lonkkanivelen dysplasia, siitä aiheutuva nivelruston vaurioituminen ja nivelrikko lonkkanivelessä, on paljon pahemmin koiraa rampauttava nivelsairaus, kuin vastaava nivelmuutos missä tahansa muussa nivelessä. Lonkkaniveldysplasia on rodussa kohtuullisen yleinen sairaus. Lonkkaniveldysplasian periytyvyysasteeksi on eri tutkimuksissa määriteltä lähteen mukaan 25–50 %. Perimällä on joka tapauksessa tärkeä osuus lonkkavian syntymisessä ja sen suhteellisen korkean periytyvyysasteen vuoksi sitä voidaan jalostusvalinnoilla myös vastustaa. Tsekinpaimenkoira ei rotuna ole ollut mukana tutkimuksissa, mutta periytyminen tuskin poikkeaa muilla roduilla todetusta.

Lonkkaniveldysplasia on polygeeninen ominaisuus, eli useat eri geeniparit yhdessä vaikuttavat sen ilmenemiseen yksilössä. Ympäristötekijöistä, jotka vaikuttavat yksilön ilmiäsuun, voidaan mainita ainakin kasvuajan ruokinta ja liikunta. Useamman eri geeniparin vaikutus yhdessä ympäristötekijöiden kanssa aiheuttavat sairauden vastustukseen ongelmia, koska etukäteen ei voida kovin suurella varmuudella ennustaa yksilön periyttämää lonkkaterveyttä pelkästään yhden yksilön oman ilmiäsun perusteella. Koska saman pentueen eri yksilöt saavat geeninsä sattumanvaraisesti vanhemmiltaan, saattaa samassa pentueessakin olla lonkkaniveldysplasian suhteen sairaita ja terveitä yksilöitä. Lonkkaniveldysplasian suhteen on selvää, ettei vastustuksessa päästä toivottuun tulokseen, jos lonkkaterveydeltään keskimäärin heikosta pentueesta käytetään yksittäistä tervettä yksilöä jalostukseen. Tilanne on sama tietenkin myös muiden polygeenisesti periytyvien sairauksien suhteen.

Mahdollisimman suuri osa koirista tulisi kuvauttaa, jolloin yksittäisen koiran geneettisen tason arviointia auttavat myös sen sukulaisten tulokset. Jalostukseen käytettävien yksilöiden sukulaisten, erityisesti pentuesisarusten, tulokset tulisi myös ottaa huomioon jalostusyksilöitä ja – yhdistelmiä suunniteltaessa.

Kyynärniveldysplasia

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Periytymisasetta koskevat arviot ovat keskimäärin hieman alhaisempia kuin lonkkaniveldysplasialla. Kyynärniveldysplasia on myös polygeenisesti periytyvä. Kasvuajan ruokinta ja liikunta ovat myös keskeisimmät dysplasian ilmenemiseen vaikuttavat ympäristötekijät. Kyynärvarren luiden pituuskasvuun vaikuttavat vammat kasvuiässä aiheuttavat myös samankaltaisia muutoksia kyynärniveliin. Vammojen yhteydessä muutokset ovat yleensä vain toispuoleisia, geenit vaikuttavat samoin molempiin jalkoihin.

Kyynärniveltutkimus on helppo suorittaa lonkkakuvausten yhteydessä, joten sen aiheuttamat lisäkustannukset koiran omistajalle ovat hyvin pienet. Kyynärniveldysplasian tutkiminen rodun kotimaassa on myös yleistynyt.

Lonkkakuvaattuja koiria on 381, joka on 76 % Suomessa 2013–2022 rekisteröidyistä tsekinpaimenkoirista. Terveitä (A-B) on 59 %, C-lonkkaisten osuus 27 %. C-lonkan saaneista on pari koiraa uudelleen kuvattu 4–5-vuotiaina, jolloin lonkissa on huomattu nivelrikon alkua. Tästä voisi päätellä, että ainakin jalostuskäyttöön suunnitelluilta (etenkin C-lonkkaisilta) koirilta olisi hyvä kuvauttaa lonkat uudelleen 4–5 vuoden iässä. D- lonkkaisten osuus 13 % ja E-lonkkaisien 1 %. Tilastollisesti lonkkien terveystilanne ei ole paljon muuttunut.

Vuosi	Rekisteröityjä	A	B	C	D	E	Tutkittu yhteensä	Tutkittu %
2013	36	8	8	10	2	1	29	81 %
2014	30	7	4	10	2	1	24	80 %
2015	32	4	11	4	6	1	26	81 %
2016	49	8	13	9	5	1	36	73 %
2017	56	9	16	14	9	0	48	86 %
2018	41	10	8	5	6	0	29	71 %
2019	83	17	28	19	8	0	72	87 %
2020	46	6	16	11	4	0	37	80 %
2021	79	11	25	18	4	0	58	73 %
2022	51	9	8	3	2	0	22	43 %
Yhteensä	503	89	137	103	48	4	381	76 %
		23 %	36 %	27 %	13 %	1 %		

Taulukko 16: Lonkkakuvauslausunnot 2013–2022 rekisteröidyistä

Kyynärkuvattuja koiria on 383, joka on 76 % Suomessa 2013–2022 rekisteröidyistä tsekinpaimenkoirista. Terveitä (0) on 91 %, 1-kyynärten osuus 6 %, 2-kyynärten osuus 2 % ja 3-kyynärten osuus 1 %.

Vuosi	Rekisteröityjä	0	1	2	3	Tutkittu yhteensä	Tutkittu %
2013	36	29	1	0	1	31	86 %
2014	30	22	3	0	0	25	83 %
2015	32	23	3	0	0	26	81 %
2016	49	35	1	0	0	36	73 %
2017	56	44	2	2	0	48	86 %
2018	41	27	1	1	0	29	71 %
2019	83	68	2	0	1	71	86 %
2020	46	30	4	3	0	37	80 %
2021	79	51	4	2	1	58	73 %
2022	51	21	1	0	0	22	43 %
Yhteensä	503	350	22	8	3	383	76 %
		91 %	6 %	2 %	1 %		

Taulukko 16b: Kyynärkuvauslausunnot 2013–2022 rekisteröidyistä

Välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV)

LTV (lumbosacral transitional vertebra) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. LTV-kuvattuja koiria oli kaikkiaan 65 %. Minimi kuvausikä on 1 vuotta, yli 1-vuotiaista oli kuvattu 71 %

LTV 2018		LTV 2022	
LTV0	23,70 %	LTV0	27,60 %
LTV1	59,30 %	LTV1	57,60 %
LTV2	5,90 %	LTV2	5,50 %
LTV3	6,70 %	LTV3	5,20 %
LTV4	4,40 %	LTV4	4,10 %

Taulukko 17: Tsekinpaimenkoirien ltv-kuvaustilasto 2018 ja 2022

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Spondyloosi

Suomessa on todettu kaksi lievää selkärangan rappeumasairautta (SP1, lievä).

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta rappeumaa voidaan todeta jo nuorillakin koirilla. Spondyloosin oireita ovat selän jäykkyys, epämääräiset selkävut, eriaisteiset ontumat, erilaiset liikeratahäiriöt, haluttomuus hyppyyhin ja yleinen kivuliaisuus.

Kivespuutos

Kivespuutokset ovat hyvin yleisiä, esiintyy kaikissa koiraroduissa. Perimällä oletetaan olevan vaikutusta kivesvian syntyyn, joskin periytymismekanismiin ei ole saatu varmuutta. Uskotaan kuitenkin, että perinnöllinen taipumus vikaan tulee molemmilta vanhemmilta. Todennäköisesti mukana on myös useita resessiivisiä geenejä.

Kivesvika ilmenee luonnollisesti vain uroksella, mutta myös narttu voi kantaa sitä perimässään ja jättää vikaa jälkeläisilleen. Kivesvikaisuus tarkoittaa sitä, että uroksen toinen tai molemmat kivekset jäävät laskeutumatta normaalisti vatsaontelosta kivespussiin. Kives voi jäädä vatsaontelon sisään tai nivusalueelle ihon alle. Piilokiveksellä on normaalia suurempi taipumus kehittyä kivessyöväksi, joten piilokiveksen poistaminen kirurgisesti on suotavaa.

Kivesvian periyymistapaa tai sen kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä ei ole voitu perinpohjaisesti selvittää. Kivesvikaisuus todetaan viimeistään 1-vuotiaana. Kivesvikaista koiraa ei palkita näyttelyissä, eikä sitä voi käyttää jalostukseen. Muuhun harrastuskäyttöön kivesvikaisuudella ei ole merkitystä.

Tsekinpaimenkoirilla on Suomessa todettu kivespuutoksia melko paljon (n 17 %), määrä on pysynyt samana kuin viisivuotta sitten. Kivespuutokset pentueissa ja vanhempien sisaruksilla, on otettava myös huomioon suunniteltaessa yhdistelmiä tai harkittaessa uusinta yhdistelmää. Rodun kotimaassa on myös todettu kivesvikaisia uroksia.

PRA, RD tai HC ja muut silmäsairaudet

Rodulla on havaittu yksittäisiä silmäsairauksia tai siihen liittyviä lieviä muutoksia.

Suomessa tsekinpaimenkoirilla on virallisia ECVO-silmälausuntoja 101 kpl. Niistä 94 kpl on terveitä ja 7 koiralla todettu jokin muutos sekä 1:llä MOA epävirallisena lausuntona.

Vuosi	Diagnoosi	
2015	Distichiasis, todettu	1
2015	PHTVL/PHPV, sairauden aste 2–6	1
2018	PHTVL/PHPV, sairauden aste 2–6	1
2021	Distichiasis, todettu	1
2021	Silmämuutosten vakavuus, lievä	1
2022	Kortikaalinen katarakta, todettu	1
2022	Muu vähämerkityksellinen kaihi, todettu	1
Yhteensä		7

Epilepsia

Epilepsialla tarkoitetaan kohtauksellista häiriötä aivojen sähköisessä toiminnassa. Kohtaukset voivat ilmetä erilaisina tajunnan ja liikunnan häiriöinä. Klassinen epilepsiakohtaus on sellainen, jossa potilas menettää tajuntansa, kaatuu maahan kyljelleen, kouristelee rytmisesti ja mahdollisesti virtsaa tai ulostaa alleen. Kohtaukset menevät ohi yleensä muutamassa minuutissa itseksen.

Tsekinpaimenkoirilla on ilmennyt epilepsiaan sairastuneita ja sairaaksi epäiltyjä 3 % Suomen koirista. Kaikilla ei ole kliinisiä tutkimuksia diagnoosia varten, mutta oireiden perusteella ne on luokiteltu epilepsia epäilyiksi. Epilepsian yleistymisen vastustamiseksi ei kohtauksia saaneita tai sairaaksi epäiltyjä koiria saa käyttää jalostukseen, ei myöskään uusita yhdistelmää, joka on tuottanut epilepsiaa.

DM (Degeneratiivinen myelopatia)

Degeneratiivinen myelopatia eli etenevä selkäydinrappeuma on hitaasti etenevä selkäytimen rappeumasairaus. Sairastuneet koirat ovat tyypillisesti keski-ikäisiä tai vanhoja. Sairauden oireita ovat takajalkojen heikkous ja koordinoimattomat takaliikkeet, jotka pahenevat taudin edetessä. Sairaus ei ilmeisesti ole kivulias. Sairauteen ei ole olemassa hoitoa, mutta fysioterapialla taudin oireiden etenemistä voidaan hidastaa. Degeneratiiviseen myelopatiaan on olemassa geenitesti, jonka mukaan sairauden periytymismalli on autosomaali resessiivinen. Se testaa yhtä yhden emäsparin muutosta, mutta sairauden periytymisellä on mahdollisesti myös polygeenistä luonnetta, sillä kaikki geneettisesti sairastuneet eivät sairastu, ja muistakin kohdista koiran genomia on tutkimuksissa löydetty heikompi yhteys sairauteen (Awano et al. 2008, Tsai et al. 2011).

Tsekinpaimenkoirista oli 2022 vuoden loppuun mennessä DM-testattuja 18,7 %. Testatuista koirista 56 % oli DM-vapaita, 40 % kantajia ja 4 % sairastumisriskisiä, 20 % on vanhempien tulosten perusteella DM-vapaita.

Kahta DM kantajaa ei suositella yhdistettäväksi ja DM sairasta tulisi käyttää vain DM terveen kanssa.

A/N x A/N = pennuista terveitä (25 %), kantajia (50 %) ja sairastumisriskin omaavia (25 %)

A/N x A/A = pennuista kantajia (50 %) ja riskin omaavia (50

%) A/A x A/A = kaikki pennut sairastumisriskin omaavia

Suosittelut yhdistelmät:

N/N x N/N = kaikki pennut pääsääntöisesti DM terveitä

N/N x A/N = pennuissa vapaita (50 %) ja kantajia (50 %)

N/N x A/A = kaikki pennut kantajia (yhdistelmää vältettävä, jos mahdollista)

Iho-ongelmat

Tsekinpaimenkoirilla esiintyy kaikkia koirilla yleisesti tavattuja iho-ongelmia, jotka voivat johtua mm. atopiasta, allergiasta, loisista, ympäristöolosuhteista (kuiva huonoilma, ihon pinnan kosteus, lämpö, likaisuus jne.) tai kilpirauhasen vajaatoiminnasta tms. Iho-ongelmista kärsiviä ja allergisia koiria ei koiria saa käyttää jalostukseen

Autoimmuunisairaudet

Yhdistyksen terveystarkastuksella (2015–2022) kartoitetaan autoimmuunisairauksien yleisyyttä. Autoimmuunisairauksiin sairastunutta koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Jatkossakin tullaan kiinnittämään huomiota sukusiitosasteeseen ja sitä kautta minimoimaan mahdollisia sukusiitosasteeseen liittyviä autoimmuuniohgelmia.

Hammas- ja purentaongelmat

Hammasongelmat sisältävät ns. purentavirheet (vino-, ylä- ja alapurenta), puuttuvat ja ylimääräiset hampaat. Niiden vaikutus yksittäisen koiran terveyteen on yleensä pieni, mutta ne voivat aiheuttaa isoja ulkomuodollisia ja rakenteellisia virheitä. Viallinen hammasasento voi aiheuttaa esim. reiän kitalakeen ja näin tulehduksia nenäonteloon. Vino purenta estää suun sulkeutumisen ja koiralta täydellisen purentaan. Yhden hampaan puuttuminen ei välttämättä vaikuta koiran elämään mitenkään, mutta monen hampaan puuttuminen voi vaikuttaa. Pennulla on 28 maitohammasta ja aikuisella kaikkiaan 42 hammasta. Hammasongelmien periytymismekanismi on todennäköisesti polygeeninen, mutta niiden on epäilty periytyvän osittain dominantisti. Mikäli hammaspuutoksiin ja purentavirheisiin ei kiinnitetä jalostuksessa huomiota, niiden esiintyminen rodussa todennäköisesti lisääntyy. Hammas- ja purentaongelmaisen koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan.

Muut sairaudet

Suomessa olevilla koirilla on ilmennyt yksittäisistä sairauksista seuraavaa; kasvain, krooninen korvatulehdus, muutamalla koiralla yläpurenta tai puuttuva hammas, paradontiitti, sydänsairaus, kilpirauhasen vajaatoiminta sekä haimaan liittyviä ongelmia. Haimaan liittyvät ongelmat ovat lisääntyneet, joten niiden seurantaan kannattaa kiinnittää huomiota. Suomessa syntyneillä pennuilla on ollut töpöhäntä ja toisella ruokatorvenlaajentuma.

Tsekinpaimenkoirilla todetaan todennäköisesti satunnaisesti synnynnäisiä nikamamuutoksia joko lonkkakuvauksen tai muun röntgentutkimuksen yhteydessä sivulöydöksenä. Muutokset ovat tavallisimmin ns. välimuotoisia nikamia (transitionaalinikamia), joihin voi joskus liittyä myös toiminnallinen ongelma. Selkävaivoja aiheuttavina tavataan yleensä viimeisen lannenikaman tai ristiluun kehityshäiriöitä, jolloin rakenne voi olla vino (ns. vinolantio) tai muuten epätasapainoinen (instabiili). Rakenteelliset poikkeavuudet altistavat spondyloosille, jossa poikkeavien tai asentovirheen takia rasittuvien nikamien välille syntyy luusiltoja. Spondyloosi voi olla myös kokonaan erillinen löydös ja suurin osa spondyloosi löydöksistä on oireettomia sivulöydöksiä. Erilaiset selkäoireet ovat viime aikoina yleistyneet hyvin monessa rodussa, todennäköisesti myös tsekinpaimenkoirilla.

Rodulla tulee ilmenemään tutkimusten myötä varmaan paljon samoja sairauksia kuin monessa muussakin rodussa, joihin pitää myös jalostusvalinnoissa kiinnittää huomiota.

Yksityiskohtaiset terveystilastot ja taulukot:

Liite 3: Yhteenvedo Luonne ja terveys 15.1.2023

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Tilastoitua tietoa rodun kuolinsyistä rodun kotimaasta on vaikea saada. Suomessa on vuoden 2022 loppuun mennessä kuollut 36 rotunsa edustajaa. Kanta Suomessa on vielä niin nuori, että vähäisen kuolin määrän takia ei vielä saada selkeätä kuvaa rodun tyyppillisimmistä kuolinsyistä, mutta rodussa nousee esille kuitenkin kasvainsairaudet /syöpä 12 %, sekä luusto- ja nivelsairaudet vajaa 15 % sekä onnettomuus alttius 12 %.

Tsekinpaimenkoirien kuolinsyyt;

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 1 kuukautta	4
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 11 kuukautta	2
Iho- ja korvasairaudet	6 vuotta 1 kuukautta	2
Sydänsairaus	4 vuotta 9 kuukautta	1
Luusto- ja nivelsairaus	3 vuotta 6 kuukautta	5
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	3 vuotta 5 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	2 vuotta 3 kuukautta	2
Tapaturma tai liikennevahinko	2 vuotta 2 kuukautta	4
Muu sairaus, jota ei ole listalla	2 vuotta 1 kuukautta	6
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 2 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	0 vuotta 7 kuukautta	3
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 2 kuukautta	2
Kaikki yhteensä	4 vuotta 8 kuukautta	34

Taulukko 18: Tsekinpaimenkoirien kuolinsyyt 31.12.2022

4.3.4 Lisääntyminen

Rodun yksilöt on pääasiassa astutettu hyvällä lisääntymisvietillä luonnollisesti ilman ongelmia. Pentueiden keskimääräinen koko on ollut 4,5 pentua, pentuekoot olisivat olleet keskimääräisesti suurempia, jos pentukuolleisuus ei olisi niin suuri. Synnynnäisiä vikoja tai virheitä pennuissa on ollut hyvin vähän, kivesvikoja esiintyy runsaasti. Pentukuolleisuudesta huolimatta nartut synnyttävät yleensä normaalisti ilman synnytyso ongelmia.

Keskeisimpinä vaaratekijöinä rodun kannalta voidaan pitää geenipohjan kapenemista entisestään tai uusien sairauksien ilmestymistä rotuun. Tilanteeseen voi johtaa esim. yksittäisten koirien liikakäyttö tai yhdistelmien sukusiitosasteen nousu. Kansainvälisen yhteistyön tekeminen eri maiden kasvattajien ja rotujärjestöjen kesken on tärkeää.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Tällä hetkellä rodussa ei ilmene terveydellistä haittaa aiheuttavia tai koiran käyttöä haittaavia anatomisia piirteitä. Muiden muassa edellä esitettyihin asioihin tulee kuitenkin kiinnittää huomiota koirien arvostelussa ja jalostusvalinnassa, että hyvä tilanne säilyisi.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Tilastoitua tietoa rodun sairauksista on saatu terveystarkastusten (2015–2022) ja kerättyjen tietojen perusteella jo jonkin verran kasaan. Tšekissä ja muissakin euroopan maissa lonkkaniveldysplasiaa tutkitaan röntgenkuvaamalla. Koska Suomen kuten muidenkin euroopan maiden kanta pohjautuu suoraan tai muutaman sukupolven takaa lähes kokonaan Tšekin kantaan, sairaustilannekaan ei oletettavasti paljoa poikkea eri maiden välillä. Suomen Tsekinpaimenkoirat ry kartoittaa suomalaisten kasvattajien pentueiden tilannetta.

Rodun keskeisimmät terveyden, hyvinvoinnin ja lisääntymisen ongelmakohdat ovat: lonkkavika kivespuutos, epilepsia sekä uutena tulleet haimaperäiset sairaudet.

Lonkkasairaudet johtuvat, osin aikansa matadoruroksista ja virallisten kuvaustulosten suhteellisen lyhyestä historiasta.

4.4 Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Suomen Kennelliitto on hyväksynyt rotumääritelmän 2013 ja FC:n (Federation Cynologique Internationale) 28-29.4.2019 yleiskokouksessa väliaikaisesti tunnustama rotu. Rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia tai piirteitä, jotka altistaisivat koiria hyvinvointiongelmille.

Rotumääritelmän mukainen tsekinpaimenkoira on terverakenteinen, tasapainoinen ja liioittelematon paimenkoira, painottaen hyvää ryhtiä ja sulavaa olemusta.

Ulkomuodon jalostamisen suhteen voidaan todeta, että rodun ulkomuoto Suomessa vastaa keskimäärin hyvin rotumääritelmää. Yksilöiden välinen vaihtelu rodun sisällä on melko pieni ulkoisten ominaisuuksien suhteen. Rakenteellisesti koirista ei yleensä löydy kovin merkittäviä virheitä (Rodun rotumääritelmä; liite 1.).

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Jalostustarkastukset ovat rodun jalostusta palveleva väline. Vanhimmat Suomessa olevista jalostuskoirista on käynyt rodun kotimaan jalostustarkastuksissa, ja nykyiselläänkin muutamia koiria on käytetty Tšekeissä jalostustarkastuksissa, tarkastus on suomalaisomistuksessa oleville koirille

epävirallinen antaen kuitenkin arvokasta lisätietoa yksilöistä. Suomessa on järjestetty kaksi jalostustarkastusta ja jalostustarkastuksesta on tehty ihanneprofiili. Tärkeätä on kerätä ja saada tietoa Suomen kannasta luonteen, rakenteen ja ulkomuodon osalta.

Taso on näyttelyissä annettujen laatumainintojenkin mukaan hyvä, tulee kuitenkin huomioida, että taulukko hiukan vääristää tilannetta, siellä on koiria, jotka ovat saaneet useita EH tai huonompia maininnan, mutta kuitenkin lisäksi parhaana laatumainintana yhden ERI maininnan. Suomalaiset koiranomistajat ovat myös aktivoituneet käyttämään koiriaan yhä enemmän myös ulkomailla näyttelyissä

Muutama yksittäinen HYL tai EH/H tulos on saatu johtuen rotumääritelmän hylkäävästä virheestä, kyseessä ollut näissä pääosin hammaspuutos ja rotumääritelmään nähden liian iso koko.

Näyttelykäynnit kpl / vuosi sekä kaikki laatumaininnat

Vuosi	Syntyneitä	Näyttelykäynnit	ERI	EH	H	T	EVA	HYL
2013	38	50	40 (80 %)	9 (18 %)	1 (2 %)			
2014	28	98	81 (83 %)	16 (16 %)	1 (1 %)			
2015	36	115	91 (79 %)	20 (17 %)	2 (2 %)		1 (1 %)	1 (1 %)
2016	55	115	87 (76 %)	23 (20 %)	5 (4 %)			
2017	53	166	117 (70 %)	39 (23 %)	8 (5 %)			2 (1 %)
2018	30	190	135 (71 %)	48 (25 %)	4 (2 %)		2 (1 %)	1 (1 %)
2019	71	246	173 (70 %)	56 (23 %)	9 (4 %)	3 (1 %)	2 (1 %)	3 (1 %)
2020	40	58	42 (72 %)	15 (26 %)			1(2 %)	
2021	70	188	136 (72 %)	47 (25 %)	3(2 %)		1 (1 %)	1 (1 %)
2022	36	434	300 (69 %)	113 (26 %)	18 (4 %)			

Myönnetyt Suomen muotovalioarvot vuosittain:

Myöntämisvuosi	FI MVA
2015	9
2016	8
2017	3
2018	12
2019	5
2020	3
2021	6
2022	14

SKL:n jalostustarkastuksessa 2021–2022 on käynyt kaikkiaan 18 koiraa, joista 6 koiraa ulkomuodon- ja käyttäytymisenjalostustarkastuksessa 14 koiraa. Tehtyjen ulkomuodon tarkastuksessa vähäisen määrän takia näistä ei ole vielä riittävästi kerättyä vertailukelpoista tietoa, jotta vielä voisi tehdä sen perusteella mitään johtopäätöksiä (SKL:n ulkomuodon jalostustarkastuksen profiili on liite 7)

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Tärkeimpänä jalostuksellisena tavoitteena ulkomuodon suhteen on ehdottomasti oltava rakenteen säilyttäminen liikuntakyvyn ja terveyden kannalta mahdollisimman hyvänä. Tämä on edellytys koiranjalostuksen eettisten perusteiden näkökulmasta, mutta myös koko rodun säilymisen kannalta. Ulkomuodolliset ominaisuudet, jotka eivät ole terveyden kannalta keskeisiä, ovat toissijaisia. Silti ne ovat leimaa antavia rodulle tyypillisen ulkonäön osalta.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Ulkonäköön liittyvissä seikoissa tulee huomioida rodun pieni populaatio ja karsia ulkomuotoisesti vain sairaalloisen rakenteen omaavat yksilöt.

Näyttelyissä ulkomuodon arvostelun yhteydessä tulee puuttua myös rotumääritelmän vastaiseen luonteeseen ja käytökseen. Tsekinpaimenkoira ei missään nimessä saa olla aggressiivinen tai arka. Käsiteltävyydessä tulee huomioida, että rotumääritelmän mukainen tsekinpaimenkoira saa olla hieman pidättyväinen tai välinpitämätön vieraita kohti, tätä ei tule kuitenkaan sekoittaa arkuuteen.

5 YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Tsekinpaimenkoirien ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma oli voimassa 2013–2019 ja edellinen jalostustavoiteohjelma on laadittu vuosille 2020–2024. Sen tärkeimmät tavoitteet olivat alkuperäisen käyttötarkoituksen säilyminen, terveyden vaaliminen ja edistäminen sekä rodunomaisen luonteen vaaliminen ja edistäminen. Näitä toimia tukemaan saatiin Pevisa-ohjelma kymmenisen vuotta sitten. Pevisan noudattamisella saadaan lisätietoa koirista, joka on verrattain uusi rotu.

Rodun ollessa uusi vuosien 2013–2024 tärkeimmät tavoitteet olivat kerätä mahdollisimman laajasti tietoa rodun luonteesta, terveydestä sekä geenipoolin ylläpitäminen ja laajentaminen ulkomaisten koirien jalostuskäytön ja tuontien kautta. Tarkasteltaessa tavoitteita ja visioita kymmenen vuotta taaksepäin, ja vertaamalla niitä nykyisiin jalostustavoitteisiin, nähdään, että suunta on pysynyt kaikki nämä vuodet samana eli työ rodun tulevaisuuden eteen on pitkäjänteistä, suunnitelmallista tutkittuun tietoon pohjautuen.

Vuosille 2020–2024 saatiin sisällytettyä pevisaan myös luonnevaatimus, testien myötä on saatu tärkeää tietoa koirien luonteesta ja karsittua jalostuksesta arat ja aggressiiviset koirat. Työkaluksi rodun ominaisuuksista on tsekipaimenkoirille laadittu ihanneprofiilit MH-kuvauksesta, luonnetestistä ja käyttäytymisen jalostustarkastuksesta. Näin saadaan niitten kautta karsiutua heikoimmat luonteet pois jalostuksesta.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

3 käytetyistä uroksesta on 74 % käynyt käyttökokeen, luonnetestin tai muun vastaavan kokeen hyväksytysti läpi, näyttelyissä on palkittu 79 % uroksista. Kaksikymmentäkahdeksan (28) urosta on suorittanut MH-kuvauksen, käyttökokeen ja/tai luonnetestin. Luonnepuolen kokeissa käytetyistä uroksista 24 % on käynyt enemmän kuin yhden luonnepuolen testin ja käytetyissä uroksissa on 14 muotovaliota (37 %) ja yksi käyttövalio.

Urosten jälkeläistilasto 2022 (Taul 21)

Kotimaiset urosten jälkeläistilasto 1.1.2023 asti												
Uros, synt.vuosi	Terveys	Käyttötulos / LTE/ MH	Näyttelytulos	Pennut				Lonkat		Kynnärnivelet		
				Pentueet yhteensä	Pentuja yhteensä	Viimeisen vuoden aikana	Pentuja toisessa polvessa	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu %	Sairas %	
1	O'boy Krosandra, 2011	A/A, 0/0, LTV1	LTE	MVA	5	25	0	33	84 %	48 %	84 %	5 %
2	Bady Od Leskounského Kopce, 2015	B/B, 0/0, LTV1	LTE, JK3	ERI	3	21	0	5	67 %	50 %	67 %	7 %
3	Francis Ford Vita Canina, 2010	A/A, 0/0, LTV1	KVA	MVA	4	20	0	37	100 %	40 %	100 %	0 %
4	Henk Valaimdar, 2013	A/A, 0/0, LTV1	JK3	MVA	4	15	0	16	93 %	86 %	93 %	14 %
5	Taabernakkelin Unforgiven, 2016	B/B, 0/0, LTV1	LTE	SERT	3	14	0	0	71 %	70 %	71 %	20 %
6	Donquel Věčná Legenda, 2018	B/B, 0/0, LTV0	MH, LTE	H	2	14	0	0	71 %	40 %	71 %	0 %
7	Aristan Aurinko, 2016	A/A, 0/0, LTV0	MH, LTE, JK2		3	13	0	7	100 %	38 %	100 %	0 %
8	Harjusalaman Elvis, 2016	A/A, 0/0, LTV1	LTE, IFH2	SA	2	13	0	0	100 %	8 %	100 %	0 %
9	Envy To Ajawixens Ze Zevlova Dvora, 2018	A/B, 0/10, LTV1		MVA	3	12	0	0	83 %	60 %	83 %	0 %
10	Bazi Český Rubín, 2019	A/A, 0/0, LTV1	MH	SERT	2	12	6	0	50 %	0 %	50 %	50 %
11	Taabernakkelin Wonderfull, 2017	A/A, 0/0, LTV1	LTE	SERT	2	12	0	0	50 %	17 %	50 %	33 %
12	Alain Od Malého Kosíře, 2008	C/A			3	11	0	5	64 %	29 %	64 %	14 %
13	Harjusalaman Aliupseeri, 2013	A/B, 0/10, LTV0		SERT	2	10	0	20	90 %	33 %	90 %	0 %
14	Taabernakkelin Neposeda, 2013	B/B, 0/0, LTV0	LTE	MVA	3	9	0	25	78 %	14 %	78 %	0 %
15	Black Hawk Věčná Legenda, 2015	C/B, 0/0, LTV1		SA	2	9	0	7	78 %	57 %	78 %	0 %
16	Nemesis To Ajawixen's Bryvilsár, 2016	B/A, 0/0, LTV0	LTE	ERI	2	9	4	0	89 %	12 %	89 %	0 %
17	Caesar Ze Zdonina, 2019	B/B, 0/0, LTV1	MH	SERT	1	9	0	0	0 %	*	0 %	*
18	Khanbull's Zlatý Bonifác, 2017	B/B, 0/0, LTV1	LTEO, MH		1	9	0	7	56 %	20 %	56 %	0 %
19	Barin Brinniris, 2014	A/A, 0/0, LTV1		ERI	2	8	0	9	75 %	33 %	75 %	0 %
20	Harjusalaman Caesarus, 2014	A/A, 0/0, LTV0		MVA	2	7	0	13	100 %	29 %	100 %	29 %

21	Ajawixen's Wrong Side Of Heaven, 2019	A/A, 0/0, LTV1	MH, LTE		1	7	7	0	0 %	*	0 %	*
22	Cagann Tapro, 2016	C/B, 0/0, LTV1, Haima vt			1	7	0	1	57 %	25 %	57 %	0 %
23	Emir Z Dašického Zátíši, 2013	B/B, 0/0, LTV1	LTE	MVA	1	7	0	9	100 %	29 %	100 %	0 %
24	Taabernakkelin Qullankaivaja, 2015	B/B, 0/0, LTV1	LTE, SKL jalost	MVA	1	7	0	4	86 %	50 %	86 %	33 %
25	Taabernakkelin Xplosive Tempo, 2018	B/B, 0/0, LTV1	LTE	SERT	1	7	0	0	14 %	100 %	14 %	0 %
26	Tummantuulen Arak, 2019	A/A, 0/0, LTV0	MH	SERT	1	7	7	0	0 %	*	0 %	*
27	Beardiface Powerful Chevron Amethyst, 2017	A/A, 0/0, LTV0	LTE	JVA	2	6	0	0	67 %	25 %	67 %	0 %
28	Taabernakkelin Negative, 2013	A/B, 0/0, LTV4	LTE	MVA	1	6	0	12	67 %	50 %	67 %	0 %
29	Ajawixen's Back In Black, 2016	C/C, 0/0, LTV1	JK3	MVA	2	5	0	0	80 %	25 %	80 %	0 %
30	Black Body Casanova, 2015	A/A, 0/0, LTV1, epilepsia			1	4	0	0	0 %	*	0 %	*
31	Darwin Lužanské Hvozdy, 2011	A/A, 0/0, LTV1			1	4	0	0	75 %	33 %	75 %	0 %
32	Harjusalaman Arotuuli, 2013	C/B, 0/0, LTV1	LTE, PEKO		1	4	0	1	100 %	100 %	100 %	25 %
33	Harjusalaman Astronautti, 2013	A/A, 0/0, LTV1		SERT	1	4	0	0	50 %	0 %	50 %	0 %
34	Miinuksen Brawler, 2017	B/B, 1/1, LTV4	LTE	MVA	1	4	0	0	100 %	50 %	100 %	25 %
35	Argo Z Majklovy Zahrady, 2007	0/0 (A/A)		CAC	1	2	0	2	0 %	*	0 %	*
36	Black Body Armani Boss, 2013	C/C, 0/0, LTV1	LTE	MVA	1	1	0	0	100 %	100 %	100 %	0 %
37	Cadium Boomerang, 2018	A/A, 0/0, LTV0	SKL jalostust.		1	1	0	0	100 %	100 %	100 %	0 %
38	Miinuksen Eeron, 2020	A/A, 0/0, LTV1	MH, LTE	MVA	1	1	1	0	0 %	*	0 %	*
39	Xeribo Z Letinské Kovárny, 2020	C/C, 0/0, LTV1	MH, LTE	MVA	1	1	1	0	0 %	*	0 %	*

Taulukko muokattu koiranetin pohjaa hyväksi käyttäen, taulukko ei ole ihan ajan tasalla mutta suuntaa antava

Eri uroksia on vuosina 2013–2022 käytetty siitokseen 39 yksilöä, joista 29 yksilöä on käytetty useammin kuin kerran. Tänä aikana on kaikkiaan rekisteröity 503 pentua ja niistä näiden 39 uroksen osuus on 77 % rekisteröidyistä pennuista. Yhdellä uroksella on 5 pentuetta, kahdella neljä ja kuudella uroksella on kolme pentuetta, lopuilla uroksilla 1–2 pentuetta.

Eri narttuja on vuosina 2013–2022 käytetty siitokseen 49 yksilöä, joista 25 yksilöä on käytetty useammin kuin kerran. Yhdellä nartulla on viisi pentuetta, yhdellä neljä, seitsemällä nartulla kolme pentuetta, lopuilla nartuilla 1–2 pentuetta. Kotimaisten narttujen osuus jalostukseen oli 26 %, ja loput 75 % on ollut tuontinarttujen varassa.

Narttujen jälkeläistilasto 2022 (Taulu 22)

Neljästäkymmenestäyhdeksästä (49) käytetyistä nartusta on 63 % käynyt käyttökokeen, luonnetestin tai muun vastaavan kokeen hyväksytysti läpi. Näyttelyissä on palkittu 71 % nartuista. Kolmekymmentäyksi (31) narttua on suorittanut MH-kuvauksen, käyttökokeen ja/tai luonnetestin. Luonnepuolen kokeissa käytetyistä nartuista 25 % on käynyt enemmän kuin yhden luonnepuolen testin ja käytetyistä nartuista on 28 kpl (57 %) muotovaliota ja yksi käyttövalio.

Narttujen jälkeläistilasto 1.1.2023 asti												
	Narttu, synt.vuosi	Terveys	Käyttötulos/ LTE/ MH	Näyttely tulos	Pennut				Lonkat		Kynnärnivelet	
					Pentueet yhteensä	Pentuja yhteensä	Viimeisen vuoden aikana	Pentuja toisessa polvessa	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu %	Sairas %
1	Miinuksen Aara Roona, 2016	B/B, 0/0, LTV0	LTE	MVA	3	18	0	7	56 %	50 %	56 %	0 %
2	Britta Z Jamenských Valíkú, 2013	A/A, 0/0, LTV1		MVA	3	18	0	14	61 %	9 %	61 %	9 %
3	Billie Jean Věčná Legenda, 2015	B/B, 0/0, LTV1	LTE	SERT	3	18	7	0	44 %	38 %	44 %	12 %
4	Paint It Black To Ajawixen's Bryvilsar, 2016	A/A, 0/0, LTV0	LTE	MVA	3	17	7	0	59 %	60 %	59 %	0 %
5	Agnes Od Minurky, 2011	C/B, 0/0, LTV0	SKL jt	MVA	5	16	0	0	38 %	50 %	38 %	17 %
6	Anitte Aurinko, 2016	A/A, 0/0, LTV1	MH		2	16	0	1	25 %	25 %	25 %	0 %
7	Divoška Z Malého Údolí, 2012	A/A, 0/0, LTV1	MH, LTE	MVA	3	14	0	13	86 %	50 %	86 %	8 %
8	Baaja Ro-G Pair, 2014	B/A, 0/0, LTV1	LTE	MVA	3	14	0	22	86 %	50 %	86 %	25 %
9	Brixa To Harjusalama Z Repinskeho Dolu, 2017	B/B, 0/0, LTV1	MH, LTE, IFH2	EH	2	14	0	0	100 %	29 %	100 %	0 %
10	Tummantuulen Amur, 2019	A/A, 0/0, LTV1	MH	SERT	2	13	6	0	23 %	33 %	23 %	0 %
11	Anthea Amans Kynos, 2008	C, 0/0, LTV0	LTE	MVA	4	12	0	12	83 %	70 %	83 %	0 %
12	Taabernakkelin Uisge Beatha, 2016	A/A, 0/0, LTV1	LTE	SERT	2	12	5	0	8 %	*	8 %	*

13	Beauty Of Ajawixen's Z Repinskeho Dolu, 2017	A/A, 0/0, LTV0	MH		2	11	0	0	100 %	9 %	100 %	27 %
14	Taabernakkelin Nehalennia, 2013	B/B, 0/0, LTV0	LTE	MVA	2	10	0	0	90 %	44 %	90 %	0 %
15	Aggy Spirneo, 2009	B/B, 0/0, LTV0	KVA	EH	2	10	0	31	100 %	40 %	100 %	10 %
16	Extreme Bryvilsár, 2012	A/A, 0/0, LTV0	LTE	MVA	2	10	0	13	100 %	70 %	100 %	10 %
17	Kassiopeia Vita Canina, 2013	C/B, 1/1, LTV1	LTE	MVA	2	9	0	0	89 %	62 %	89 %	12 %
18	Sju Z Dašického Zátíši, 2009	B/B, 0/0, LTV0		Hyl	3	8	0	1	25 %	50 %	25 %	0 %
19	Ocean Breeze Taabernakkelin Unoravo, 2015	B/B, 0/0, LTV1		SERT	2	8	0	7	62 %	60 %	62 %	0 %
20	Renesme Z Gipova, 2010	C/C, 0/0, LTV2	LTE	ERI	1	8	0	32	88 %	43 %	88 %	0 %
21	Taabernakkelin Naruziva, 2013	A/A, 0/0, LTV1		SA	1	7	0	32	71 %	0,2	71 %	0
22	Irisa Vita Canina, 2012	B/B, 0/0		EH	1	7	0	4	71 %	20 %	71 %	20 %
23	Caaria Zejeriss, 2013	B/B, 1/0, LTV1	LTE	MVA	1	7	0	9	100 %	0,29	100 %	0
24	Duracell Amans Kynos, 2018	B/B, 0/0, LTV0	SKL jt		1	7	0	0	29 %	0 %	29 %	0 %
25	Ballerina, 2013	B/B, 0/0, LTV0	LTE	MVA	2	6	0	7	83 %	60 %	83 %	0 %
26	Madison Z Letinské Kovárny, 2015	A/A, 0/0, LTV1	LTE	MVA	2	6	0	5	83 %	40 %	83 %	0 %
27	Taabernakkelin Upsydaisy, 2016	A/A, 0/0, LTV1	LTE	MVA	1	6	0	0	67 %	0 %	67 %	0 %
28	Ajawixen's Bohemian Rhapsody, 2016	B/C, 0/0, LTV2	MH, LTE	MVA	1	6	0	7	100 %	17 %	100 %	0 %
29	Cathlea Od Minurky, 2014	B/B, 0/0, LTV1		SA	1	6	0	0	83 %	0,6	83 %	0
30	Derdekea Věčná Legenda, 2018	B/B, 0/0, LTV1	MH, LTE	MVA	1	6	0	0	100 %	0	100 %	0
31	Khanbull's Tau-Bibina, 2019	B/B, 0/0, LTV0	MH	SERT	2	5	1	0	80 %	50 %	80 %	25 %

32	Rocket-Babe Vom Böhmerwald, 2013	A/A, 0/0, LTV0	LTE	MVA	2	5	0	0	60 %	0,33	60 %	0
33	Camelia Rosa White, 2016	B/B, 0/0, LTV2	LTE	MVA	2	5	0	20	100 %	20 %	100 %	0 %
34	Déjà Vu Ze Zevlova Dvora, 2017	A/A, 0/0, LTV1	MH	MVA	2	5	0	0	80 %	0 %	80 %	0 %
35	Taabernakkelin Target, 2016	B/B, 0/0, LTV0		EH	1	5	0	0	60 %	67 %	60 %	0 %
36	Glosscoat's So What, 2016	B/C, 0/0, LTV1	LTE	MVA	1	5	0	0	80 %	25 %	80 %	50 %
37	Ajawixen's Coco Chanel, 2017	B/B, 0/0, LTV0	MH, LTE	SERT	1	5	0	0	100 %	40 %	100 %	0 %
38	Birna Mezi Rolemi, 2011	C/C, 0/0, LTV1	LTE	MVA	1	4	0	7	100 %	0 %	100 %	0
39	Bessy Kaslbor, 2009	C/C, 1/0, LTV0		SA	1	4	0	0	75 %	33 %	75 %	0
40	Irča Z Malého Údolí, 2014	C/C, 1/0, LTV1	LTE	MVA	1	4	0	0	100 %	75 %	100 %	0
41	Kisuta Ish Unoravo, 2018	B/C, 0/0, LTV1	LTE, SKL jt	MVA	1	4	0	0	75 %	100 %	75 %	0
42	Beardiface Dazzling Hearth Of Eternity, 2017	C/C, 0/0, LTV1	LTE	ERI	1	3	0	0	33 %	100 %	33 %	0
43	Andělka Pramen Naděje, 2012	C/B, 0/0, LTV0	LTE, PEKO	MVA	1	3	0	0	100 %	67 %	100 %	0
44	Noster Mirabilis Five Star Of Binki, 2016	A/A, 0/0, LTV1	LTE	MVA	1	3	0	0	33 %	0 %	33 %	0
45	Glosscoat's Morning Mist, 2018	B/B, 0/0, LTV1	LTE, SKL jt	SERT	1	2	2	0	0 %	*	0 %	*
46	Apocalyptic Ajšodlak, 2011	A/B, 0/0, LTE4	LTE	MVA	1	2	0	0	100 %	50 %	100 %	0
47	Delfyne Amans Kynos, 2018	A/A, 0/0, LTV1	LTE, PEKO	SERT	1	2	0	0	50 %	100 %	50 %	0
48	Ajawixen's Fight For This Love, 2015	C/C, 0/0, LTV0	MH, LTE	MVA	1	1	0	0	100 %	100 %	0 %	*
49	Ajawixen's Breaking Dawn, 2016	A/B, 0/0, LTV2	LTE		1	1	0	0	100 %	0 %	100 %	0

50	Kelotassu Kuuterneito, 2018	C/C, 0/0, LTV1	LTE	MVA	1	1	1	0	0 %	*	0 %	*
----	-----------------------------	-------------------	-----	-----	---	---	---	---	-----	---	-----	---

Taulukko muokattu koiranetin pohjaa hyväksi käyttäen, taulukko ei ole ihan ajan tasalla mutta suuntaa antava

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteutus
Rodun jalostuspohja laajenee: yksittäisen koiran jälkeläisten osuus pysyy alle 20, mikä arviolta vastaa sen hetkessä tilanteessa n.6 % viiden vuoden rekisteröinneistä.	Tiedotetaan perinnöllisen monimuotoisuuden merkityksestä sekä keinoista sen ylläpitoon. Kotisivuilla uroslista, jossa PEVISAn ja JTO:n suositukset täyttäviä uroksia.	Kaikilla koirilla on alle 15 jälkeläistä viiden vuoden laskennassa. Pevisan ja JTO:n täyttävien urosten määrä edelleen pieni (uroksia ei riittävästi, myös rodun kotimaassa pentujen lukumäärä jalostuskelpoisilla uroksilla ylittää suositukset reippaasti).
Saadaan koiria luonnetestauksiin ja MH-luonnekuvauksiin tai käyttökokeisiin sekä jalostustarkastuksiin Suomessa tai rodun kotimaassa. Järjestetään joka vuosi luonnetesti tai jalostustarkastus.	Luonnetesti-, MH-luonnekuvaus-, koetulokset ja jalostustarkastukset.	Vuoden 2022 loppuun mennessä yli vuoden ikäisistä koirista on luonnetestattu 28 % ja MH-kuvattu 9 %. Jalostustarkastuksessa/erikoisnäyttelyssä on käynyt n. 22 tsekinpaimenkoiraa Laadittu rodulle LTE- ihanneprofiiliin ja SKL- jalostustarkastuksen arvostelulomakkeen lisäksi tehty ihanneprofiiliin MH-kuvauksesta.
Saadaan terveystuloksia etenkin luuston osalta ja DM-testattua kaikki jalostukseen käytettävät koirat. Järjestetty joukko DM-näytteenottoja.	Laitettu PEVISA:n raja-arvo C. C-lonkkaiselle vain terve partneri (A, B). Kyynärien raja-arvo 1, 1-kyynär vain terveen partnerin kanssa. DM-testitulokset.	Vuosina 2013–2022 rekisteröidyistä tutkittu 67 %. Yli vuodenikäisistä on kuvattu 74 %. Tervelonkkaisten (A ja B) osuus 58 %. DM-testattujen koirien osuus 37 %, vanhempien mukaan terveitä 9 % rekisteröidyistä koirista.
Lisätietoa pentukuolleisuuden esiintyvyydestä rodussa.	Jalostustoimikunta on laatinut kyselylomakkeen ja lähettää sen kasvattajille sähköpostitse.	Pentukuolleisuutta esiintyy edelleen mutta ei ihan niin suuressa mittakaavassa. Kahdesta pentueesta on lähetetty kuolleet tutkimuksiin, tuloksesta ei selvinnyt syytä kuolleisuuteen

6 JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Rodun määrä kasvaa pysyvästi Suomessa ja rekisteröinnit nousevat tasaista tahtia. Rotua ei Suomessa eikä muuallakaan maailmassa enää juuri käytetä alkuperäisiin paimennustehtäviin, mutta palveluskoirarotuna sekä työtehtävissä että harrastuskäytössä rotu yleistyy. Myös koirien rekisteröintimäärien kasvu kaupungistumisen edetessä lisää pentujen kysyntää, sillä kompaktin kokoisena käyttökoirana kiinnostus rotua kohtaan laajenee. Keskikokoisilla paimen- ja palveluskoiraroduilla on selvästi oma kannattajajoukkonsa, joiden keskuudessa monet erilaiset harrastuslajit ovat suosittuja. Monien eri harrastuslajien suhteen koirien terveys, koulutettavuus, luonne ja muut käyttöominaisuudet ratkaisevat rotuvalinnan. Tsekinpaimenkoiran terveystietojen myötä toiveena ja tavoitteena on jalostusvalintojen kautta saada kohtuullisen terve rotu. Kun eri lajeista saadaan lisää tuloksia ja näkyvyyttä rodulle, kiinnostus rotua kohtaan kasvaneen entisestään.

Rodun rekisteröintimäärien maltillinen kasvu olisi hyväksi, jotta kannan koko saataisiin jalostuksellisesti turvalliselle tasolle. Kovin äkillinen ja voimakas pentukysyntä ei silti ole toivottavaa, koska tuotettujen pentujen lukumäärän lisääminen samalla jalostusaineksella ei lisää kannan geneettistä laajuutta. Voimakas kysyntä voi kuitenkin houkuttaa pentujen tuottamiseen hieman heikommista vanhemmista. Pentujen kysynnän kasvuun on sen vuoksi varauduttava myös rotuyhdistyksessä.

Keskeisimpänä jalostuksen tavoitteena on ylläpitää rotua jalostusvalinnoilla niin, että koirien luonne, käyttöominaisuudet, terveys ja ulkomuoto vastaavat rotumääritelmää, sekä varmistaa rodun yksilöiden riittävä yhteiskuntakelpoisuus sekä turvattu rodun perinnöllinen monimuotoisuus.

Jalostuspohja

Rodun rekisteröintimäärien maltillinen kasvu olisi hyväksi, jotta kannan koko saataisiin jalostuksellisesti turvalliselle tasolle. Kovin äkillinen ja voimakas pentukysyntä ei silti ole toivottavaa, koska tuotettujen pentujen lukumäärän lisääminen samalla jalostusaineksella ei lisää kannan geneettistä laajuutta. Voimakas kysyntä voi kuitenkin houkuttaa pentujen tuottamiseen hieman heikommista vanhemmista. Jalostuksen tavoitteena on säilyttää ja vahvistaa rodun geneettinen monimuotoisuus mahdollisimman laajana rotumääritelmän vaatimuksia kunnioittaen. Tehollisesta populaatiokoosta huolehtiminen kuuluu sekä uroksen että nartun omistajille.

Käyttöominaisuudet

Yhdistyksen terveystarkastuksessa omistajien yleisimmin raportoituja käyttäytymis- ja luonneongelmia ovat ääni arkuus ja pidättyväisyys vieraita kohtaan. Kannustetaan omistajia viemään koiria luonnetestauksiin, käyttökokeisiin sekä jalostustarkastuksiin, jotta saadaan arat koirat jalostuksen ulkopuolelle.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena pyrkiä ehkäisemään ennalta sellaisten periytyvien vikojen tai sairauksien leviäminen rodun kantaan, jotka alentavat koiran elinkykyä tai aiheuttavat sen elämän laadun alenemisen. Kannustetaan avoimeen tiedon jakamiseen, jotta kukin kasvattaja pystyy tekemään jalostusvalinnat tietoon perustuen. Lisäksi on tärkeää, että saadaan tavallinen koiranomistajakin ymmärtämään terveystutkimusten merkityksen rodun tulevaisuudelle.

Tsekinpaimenkoirilla on ilmennyt jonkin verran lisääntymisongelmia pentukuolleisuuden ja pienen pentueen muodossa, on tärkeää ylläpitää koirien kyky lisääntyä luonnollisesti ja pennut syntyään elinvoimaisina.

Ulkomuoto

Ulkomuodossa tulee sallia jatkossakin laaja vaihtelu rotumääritelmän sallimissa rajoissa, jotta geneettinen monimuotoisuus pysyisi mahdollisimman laajana rotumääritelmän vaatimuksia kunnioittaen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Yhdistyksen jalostustoimikunta suosittelee, että jalostukseen käytettäisiin mahdollisimman rodunomaisia ja terveitä koiria. Kun yhdistelmää suunnitellaan, kasvattajan tulisi ottaa huomioon yksilöiden tiedossa olevat perinnölliset sekä muut viat ja sairaudet, luonneominaisuudet, ulkomuodolliset seikat, kantamme laajuus sekä sukulaisuusaste. Jalostusparien pitää täydentää toisiaan, eikä niillä tule olla samoja rodussa esiintyviä virheitä. Jalostusta ohjaa myös Kennelliiton koirarekisteriohje.

Terveys

Jalostuksessa käytettävillä yksilöillä tulee olla lonkka-, kyynär- ja selkäkuvaustulos (VA, LTV), sekä hyväksytty luonnetesti (luonnetesti, MH-kuvaus, jalostustarkastus, käyttötulos), tulosten täytyy olla voimassa astutushetkellä.

Koiran olisi suositeltavaa olla myös silmäpeilattu ennen jalostukseen käyttöä. Koiralla, jolla on jokin selvästi osoitettu perinnöllinen sairaus kuten PRA, RD tai HC, ei tule käyttää jalostukseen. Minimikuvausikä HD, ED, VA ja LTV on 12kk. Jalostukseen käytettäviltä yksilöiltä olisi hyvä kuvata myös selkä spondyloosin varalta (SP). Minimi kuvausikä 24kk.

Lonkkaniveldysplasian osalta jalostustoimikunta suosittelee käytettäväksi mahdollisimman terveitä yksilöitä (A-A, A-B sekä B-B). C-lonkkaista tulisi käyttää ainoastaan terveen yksilön kanssa. C-asteisen koiran uusintakäyttöä suositellaan vasta kun, ensimmäisestä pentueesta on vähintään 2/3 tutkittu lonkkien osalta ja mahdollisesti myös uusintakuvaus 4–5-vuotiaana nivelrikon varalta.

Kyynärnivelten osalta virallinen tutkimustulos on vähintään 0 tai 1 ja koiralle, jonka kyynärniveltulos on 1, tulisi käyttää vain 0-tuloksen saanutta partneria.

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Jalostustoimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4-tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa.

DM (Degeneratiivinen myelopatia), kahta DM kantajaa ei saa yhdistää ja DM sairasta tulisi käyttää vain DM terveen kanssa.

Lisäksi tulisi huomioida, että molempien vanhempien yleisen terveyden tulee olla hyvä eikä niillä saa olla todettuja kroonisia sairauksia tai muita muutoksia.

Luonne ja käyttöominaisuudet

Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla hyväksytyt luonnemittarit.

Yksilön tulee olla luonteeltaan rodunomainen, ei arka eikä aggressiivinen. Luonne- ja

käyttöominaisuuksien suhteen tärkeänä jalostuksellisenä kriteerinä ovat kokeiden ja luonnetestien tulokset. Palveluskoirakokeen/-kokeita suorittanut koira on osoittanut luonne- ja laukaisupelottomuuden lisäksi myös koiran koulutettavuutta ja käyttäytymiskokeessa yhteiskuntakelpoisuuden perusasiat. Koetulokset syntyvät pitkän koulutustyön tuloksena, mutta juuri sen vuoksi koetulos on varmempi näyttö koiran ominaisuuksista kuin esim. yksittäinen luonnetestitulokset. Paras tilanne tietenkin on, jos koira on käyttötulosten lisäksi suorittanut myös luonnetestin hyväksytysti.

Jalostukseen käytettävällä yksilöllä tulee olla joku seuraavista; hyväksytyt luonnetestaus, MH-luonnekuvaus ampumisella, koulutustunnus palveluskoirakokeen alimmasta luokasta, hyväksytyt pelastuskoirakoe, hyväksytyt paimennuskoe tai SKL jalostustarkastuksen käyttäytymisosoite.

Koetulosten perusteella saadaan lisätietoa rodun ominaisuuksista ja myös rodulle lisää positiivista julkisuutta. Yhteiskuntakelpoisuus on luonteen suhteen perusvaatimus, mutta myös alkuperäisiä rodulle tyypillisiä luonne- ja käyttöominaisuuksia tulisi kunnioittaa ja säilyttää ne.

Ulkomuoto

Ulkomuoto säilytetään mahdollisimman hyvin rotumääritelmän mukaisena. Ulkomuodon suhteen korostetaan rakenteen säilyttämistä terveyden ja liikuntakyvyn kannalta optimaalisena. Jalostukseen käytettävän yksilön tulee olla rodunomainen eikä sillä tulisi olla rotumääritelmän vastaista nollaavaa virhettä. Sillä tulee olla vähintään kaksi laatuarvostelua eri tuomareilta yli 15 kk ikäisenä. Vaihtoehtoisesti riittää arvostelu rodun erikoistuomarilta tai hyväksytyt jalostustarkastus.

Kannan koko ja rakenne

Jalostuspohjan (geenipoolin) riittävästä laajuudesta tulee huolehtia. Tavoitteenamme on saada yhden yksilön pentuemäärä pysymään maltillisena. Viiden vuoden rekisteröinteihin suhteutettuna suositeltu laskennallinen 5 % ensimmäisen polven jälkeläismäärä on enintään 15 jälkeläistä yksittäiselle koiralle. Lisäksi käytetyimpien yksilöiden keskinäiset sukulaisuussuhteet huomioidaan jalostusparien valinnassa eri sukulinjojen edustuksen ja säilyttämisen turvaamiseksi kannassamme.

Kantamme monimuotoisuuden säilyttämiseksi tarvitaan ulkomaalaisia urosvaihtoehtoja käytettäväksi. Kannan jakautuminen erilaisiin tyyppeihin esim. käyttötarkoituksen mukaan pyritään estämään.

Ikä

Uroksien suositeltava alaikäraja on 18 kk, narttujen 24kk. Ensimmäisiä pentuja ei suositella teettäväksi nartulla yli 5-vuotiaana eikä yli 8-vuotiasta narttua suositella astutettavaksi. Pentueiden väli tulee olla vähintään 10kk. Koiraa suositellaan käytettäväksi ensimmäisen pentueen jälkeen vasta, kun sen aiemmista jälkeläisistä on terveyden osalta tutkimustuloksia. Useampaa pentuetta suunniteltaessa tulee ottaa huomioon tämän yksilön jälkeläismäärä (riippuen aikaisemman tai aikaisempien pentueiden koosta).

6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet

Perinnöllinen monimuotoisuus pyritään turvaamaan ennen kaikkea laajentamalla rodunjalostuspohjaa. Kannan koon kasvattaminen ei sinänsä takaa kannan geenipohjan laajuuden kasvua, mutta se lisää valinnanvaraa jalostusyksilöiden suhteen ja vähentää siten yksittäisten koirien liikakäytön riskiä.

Yksittäisten yksilöiden liikakäyttöä jalostukseen vältetään ja etenkin urosten käyttöä jalostukseen pyritään tasaamaan. Geenipohjan laajentamista ei voida kuitenkaan hyväksyä perusteluna heikkolaatuisten jalostuskoirien käytölle. Suomen kannan geenipohjan täydentämistä ulkomailta jatketaan, koska jalostus ei voi perustua pelkästään pienen kotimaan kannan varaan. Kannan jakautuminen erilaisiin tyyppeihin esim. käyttötarkoituksen mukaan pyritään estämään.

Jatketaan rodun terveystilanteen, käyttötulosten, luonnetesti- ja näyttelytulosten seuranta, tilastointia ja julkaisemista jalostuksen tarpeisiin.

Terveys

Seurataan, tilastoidaan ja osallistutaan terveystutkimuksiin ja tiedotetaan näistä. Tavoitteena järjestää vuosittain jalostuspäivä tai jalostustarkastustapahtuma. Suositellaan käymään rodun kotimaassa jalostustapahtumissa ja erikoisnäyttelyissä.

Rodulle on perustettu julkinen terveystietokanta vuonna 2013, mitä ylläpidetään ja päivitetään ja tarvittaessa reagoidaan sen tuloksiin. Yhdistyksellä on käytössä sukuohjelma, josta saadaan tarvittaessa sukusiitosprosentit mahdollisesti 9:n polveen asti.

Käytössämme on rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma (JTO), sekä perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma (PEVISA).

Luonne ja käyttöominaisuudet

Kannustetaan koirien omistajia käymään luonne- ja käyttökokeissa, koska niiden tulokset ovat suhteellisen tärkeitä jalostuksellisia kriteereitä. Näissä kokeissa koirat ovat osoittaneet

rodunomaisen luonteen ja käyttöominaisuuden. Koska koetulokset syntyvät pitkän koulutustyön tuloksena, sen vuoksi koetulos on varmempi näyttö koiran ominaisuuksista kuin esim. yksittäinen luonnetestitulokse. Testin avulla voidaan havaita voimakkaat poikkeamat normaalikäytöksestä. Joitakin haitallisia luonneominaisuuksia, kuten arkuus, aggressiivisuus tai paukkuarkuus, saadaan luotettavasti testattua. Yleisenä jalostuksellisenä kriteerinä luonnetestiä ei voida kuitenkaan käyttää. Yksittäisen koiran luonnetestitulokseen vaikuttavat perimän lisäksi niin monet sattumanvaraiset tekijät, että testin ennustearvo periytymisen suhteen on huono. Luonnetesteillä voidaan kuitenkin jonkin verran seurata, mihin suuntaan luonne rodussa on kehittymässä. Järjestetään koirille SKL:n jalostustarkastuksia, jonka käyttäytymisosiassa pystytään arvioimaan koiran luonnetta.

Rodunomaiseksi kokeeksi tsekinpaimenkoiralle käy jokin palvelus- tai pelastuskoirakoe (PK-koe tai IPOR). Koetulosten perusteella saadaan lisätietoa rodun ominaisuuksista ja tutkittua tilastollista tietoa. Alkuperäisiä rodulle tyypillisiä luonne- ja käyttöominaisuuksia tulisi kunnioittaa ja säilyttää ne. Saadaksemme ajanmukaista tietoa rodun luonteesta ja terveydestä, meillä on kotisivuilla synnyty-, terveys- ja luonnekysely, joiden perusteella voimme pitää tilaston ajan tasalla.

Käytössämme on rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma (JTO), sekä perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma (PEVISA). Uutena työkaluna on vuonna 2023 käyttöön otettu tietokanta – CPH Database.

Ulkomuoto

Ulkomuototuomareiden tuntemusta rodusta pyritään kehittämään. Suositellaan käymään rodun kotimaassa jalostustarkastustapahtumissa ja erikoisnäyttelyissä. Vaikutetaan vuosittaisen erikoisnäyttelyn tuomarivalintoihin ja järjestelyihin sekä järjestetään resurssien niin salliessa jalostuspäivä tai jalostustarkastustapahtuma.

Jalostustarkastuksia tulisi järjestää 1–3 vuoden välein niin, että jokainen ikäluokka voitaisiin tarvittaessa jalostustarkastaa ennen niiden jalostuskäyttöä. Koiramäärältään ja jäsenmäärältään pienen yhdistyksen taloudelliset voimavarat ja henkilöresurssit ovat tällöin joka tapauksessa koetuksella.

Populaation kokonaistilanne ja rakenne

Jalostuspohjan (geenipoolin) riittävästä laajuudesta huolehditaan tilastoimalla ja päivittämällä koirarekisteriä, jossa näkyy mm. yhdistelmien sukusiitosasteita, sukusiitosasteen kasvunopeutta, vuosittaista tehollista populaatiokokoa, yksilöiden kokonaisjälkeläismäärää, jälkeläisseurantaa, sukulaisuussuhteita, terveystilastoja jne.

Toteutetaan käytännön jalostusneuvontaa ja vastataan jalostuskyselyihin. Julkaistaan jalostusaiheisia artikkeleita rodun tilanteesta, tapahtumista, tilastoista ja genetiikan asiantuntijoiden kirjoituksia.

Tietokanta

<https://chp.pedigreedatabaseonline.com/fi>

Vuonna 2023 yhdistys on ottanut käyttöönsä tietokannan, jossa on tällä hetkellä kirjattuna 10600 yksilöä. Tietokannasta löytyy koirien sukutiedot ja laskee sukusiitoskertoimen sekä sukukatokertoimen. Myös muut maat ovat osoittaneet kiinnostuksensa tietokannan käyttöön, erityisesti pohjoismaat

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Vahvuudet

Rotu on hyvin monipuolinen ja potentiaalinen harrastuskoirarotu, joka käyttöominaisuuksiensa, rakenteensa puolesta soveltuu hyvin moniin eri lajeihin. Rodun yksilöitä on tavattu monipuolisesti erilaisissa harrastuksissa.

Rodussa on aktiivinen harrastaja- ja kannattajajoukko, joka tuo rotua esille positiivisesti ja esittelee rotua kiinnostuneille, esimerkiksi Koiramessuilla rotutori ja vastaavat tapahtumat. Kasvattajilla on hyvin yhteyksiä ulkomaisiin kasvattajiin ja kannan geneettinen laajuus on saatu säilytettyä kohtuullisen hyvänä geeniaineksen tuonnin ja kohtuullisen monipuolisen jalostuskäytön avulla. Luonne mahdollistaa monipuolisen harrastuskäytön, luonteeltaan soveltuu myös hyvin perhekoiraksi täyttämällä nyky-yhteiskunnan vaatimukset.

Heikkoudet

Kanta on maailmanlaajuisesti populaatiogeneettisesti pieni ja kanta on täysin riippuvainen geeniaineksen tuonnista ulkomailta. Rotuyhdistyksen jäsenmäärä, taloudelliset voimavarat ja henkilöstöresurssit eivät tahdo riittää kokeiden, koulutusten, näyttelyiden, julkaisutoiminnan jne. järjestämiseen ja yksittäiset aktiiviset jäsenet kuormittuvat liikaa.

Mahdollisuudet

Rodun markkinapotentiaali on hyvä erityisesti uudesta rodusta kiinnostuneiden aktiivisten harrastajien keskuudessa, rodulla on hyvä maine terveenä ”vaihtoehtorotuna”.

Luonteen ja rakenteen puolesta sopiva käyttö/harrastekoira, joka soveltuu myös hyvin perhekoiraksi. Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa esim. tapahtumien järjestämisen suhteen on toimivaa. Rodun tuominen esille näyttelyissä ja kokeissa lisää tunnettavuutta ja kiinnostusta rotuun. Rodun yksilöitä on kiitettävän paljon terveystutkittu Suomessa ja olemme saaneet tilastoja.

Uhat

Tavoiteohjelmaan sitoutuminen jää puutteelliseksi ja jalostustavoitteita ei saavuteta. Pentujen kysynnän kasvu houkuttelee kasvattajia tinkimään jalostuskoirien laadusta ja tuottamaan pentuja kaupallisista syistä. Yksittäisten jalostuskoirien liikakäyttö tuo koirakantaan yllättäen laajalle levinneen vakavan ongelman, esim. uuden sairauden. Geenipohjan laajuus heikkenee yksittäisten koirien liikakäytön, kannan pienen koon takia kasvattajien keskinäinen yhteistyökyky puutteellista. Rotua ja sen ominaisuuksia ei tunneta riittävän hyvin, jolloin tsekinpaimenkoira voi päätyä omistajalle, jolla ei ole riittäviä valmiuksia koiran ominaisuuksien suhteen.

Varautuminen ongelmiin

Rotuseurannan tarkoituksena on estää mahdollisten uhkakuvien toteutuminen. Merkittävänä osana ennaltaehkäisevää toimintaa on tiedottaa säännöllisin väliajoin rodun todellisesta tilanteesta sekä kouluttaa ja valistaa kasvattajia sekä koiranomistajia.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Suomen Tsekinpaimenkoirat ry:n jalostustoimikunta seuraa tsekinpaimenkoirien luonne- ja terveystilannetta sekä koe- ja näyttelytuloksia ja tekevät siitä tarvittaessa korjaus- ja kehittämissesityksiä hallitukselle. Jalostustoimikunta seuraa jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista jokavuotisessa toimintasuunnitelmassaan. Vuosittain laaditaan tilastoja, joiden avulla voidaan seurata rodun kehityksen suuntaa. Jalostustoimikunta ja hallitus seuraavat jalostuksen ja kasvattajien toimintaa. Mikäli asiat niin vaativat, yhdistys voi milloin tahansa kokoontua sääntöjensä puitteissa ylimääräiseen yleiskokoukseen käsittelemään jalostuksen tavoiteohjelmaa tai muita rodun jalostukseen liittyviä asioita.

Vuosittaisessa vuosikokouksessa ja muissa yhdistyksen tilaisuuksissa sekä jäsentiedotteilla jäsenistölle tiedotetaan rodun tilasta ja kehityksen suunnasta. Tarkastetaan vuosittain olemmeko saavuttamassa päämäärää ja näiden tietojen pohjalta korjataan seuraavan viisivuotiskauden tavoiteohjelma, jotta haluttu tavoite saavutettaisiin. Jalostuksen tavoiteohjelma julkaistaan rotuyhdistyksen internetsivulla ja se päivitetään kerran viidessä vuodessa.

Toimintasuunnitelma vuosille 2025–2029:

- Aktiivista tiedotusta jäsenlehden, kotisivujen, facebook-ryhmän ja tietokannan kautta.
- Luonnetestejä ja jalostustarkastuksien järjestäminen
- Kasvattaja- ja jalostuspäivät vähintään kerran kahdessa vuodessa
- ulkomuototuomarien koulutustilaisuuksien järjestelyt ja materiaalin tuottaminen
- sairauksien ja mahdollisten muiden ei toivottujen ominaisuuksien tilastointi ja kartoitus
- Kannustaminen terveystutkimuksiin ja yksilöiden sairauksien ilmoittamiseen
- Verkostoitumista / aktiivisuutta kansainvälisessä yhteistyössä
- Luonnetesti/MH-luonnekuvausten ja jalostustarkastuksien tulosten kartoitus ja yhteenveto sekä analysointia rodun luonteen tilanteesta
- Jäsenmäärän kasvu

7 Lähteet

Suomen Kennelliitto ry: Jalostuksen tavoiteohjelman malli
Australianpaimenkoirien jalostuksen tavoiteohjelma 2009–2013
Suomen Beauceron ry. Jalostuksen tavoiteohjelma beauceroneille 1996
Klub přátel chodského psa. Tšekin rotujärjestön kotisivut ” <http://www.kpchp.org/>”
Klub přátel chodského psa. Tšekin rotujärjestön julkaisema lehti ”Chodsky pes”
KoiraNet (Kennelliiton jalostustietojärjestelmä)
Suomen Tsekinpaimenkoirat ry kotisivut; ” <http://chodskypesfi.wixsite.com/chpsuomi/jalostustoimikunta>”
SKK Svenska kennelkubben Hunddata

Suomen Kennelliitto ry, Artikkelit:

ELT Anu Lappalainen; Lonkkanivelen kasvuhäiriö
ELT Anu Lappalainen; Kynärnivelen kasvuhäiriöt
ELT Anu Saikku-Bäckström; Spondyloosi
ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen; Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet MMT
Katariina Mäki 14.12.2011; Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja

Kokonaisvaltaisen koiranjalostuksen tuki - HETI ry, Artikkelit:

Katariina Mäki 2010; Jalostuskoiran valinta
Katariina Mäki, ja Tarja Ekman: Terveempien koirarotujen puolesta - sukusiitosdepressiota ja matadorijalostusta vastaan
Mäki, Katariina: Sukulaisuussuhteesta sukusiitokseen
Katariina Mäki; Käytännön toimintaa rodun elinvoimaisuuden eteen - Pilottiprojekti tuo rotaatiojalostuksen koiranjalostukseen

8 Liitteet

Liite 1. Tsekinpaimenkoiran rotumääritelmä
Liite 2. Tsekkien terveystietokanta (Terveystietokanta)
Liite 3. Yhteenveto Luonne ja terveys 15.1.2023
Liite 4. Luonnetestatut tsekit 2013-2022
Liite 5. Suomen Tsekinpaimenkoirat ry:n säännöt
Liite 6. SKL käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili
Liite 7. SKL ulkomuodon jalostustarkastuksen ihanneprofiili

Ryhmä: 1

FCI:n numero: 364
Hyväksytty: FCI 7.5.2019
Kennelliitto 4.6.2019

Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry

TSEKINPAIMENKOIRA **(CHODSKÝ PES)**

1/6

Alkuperämaa: Tsekki

Pohjoismainen Kennelunioni
Dansk Kennel Klub
Hundarektarfélag Islands
Norsk Kennel Klub
Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben
Svenska Kennelklubben

KÄYTTÖTARKOITUS: Monipuolinen käyttökoira

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 1 lammis- ja karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat)
Alaryhmä 1 lammaskoirat
Käyttökoetulos vaaditaan

LYHYT HISTORIAOSUUS: Rodun alkujuuret ulottuvat kauas historiaan. Nämä tyypiltään tasapainoiset, hyvin sitkeät koirat vartioivat pihapiiriä, suojelivat isäntiensä omaisuutta ja auttoivat karjan ajamisessa kokoon. Chodskon alueesta on olemassa lukuisia kuvia ja kirjallisia kuvauksia, joissa esiintyy koiria. Kirjoituksiinsa Chodskosta 1864 J.A. Gabriel kutsui paikallisia asukkaita nimellä "koirapäät", koska heidän kaulariipuksensa esittivät heidän kotiensa uskollista vartijaa, alueen tyypillistä paimenkoiraa, jolla oli kaulan ympärillä pitempi karvoitus. Sama pitkäkarvainen, uskollinen paimenkoira ja kodin vartija on kuvattu A. Jirásekin kirjoittamassa ja Mikoláš Alšin kuvittamassa romaanissa "Koirapäät". Myös kirjailija Jindrich Simoon Baar kuvasi Chodskon aluetta ylistävissä teoksissaan (1923–24) Sumavan seudun koiria, joita kutsui nimellä "Chodsky". Ei tietenkään voida väittää, että nämä lähteet kertovat juuri nykyisen tsekinpaimenkoiran alkuperästä, mutta ne ovat historiallisia lähteitä, jotka todistavat vakiintuneen paimenkoiratyyppin olemassaolosta Tsekin alueella.

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen, paimenkoiratyyppinen, rungoltaan suorakaiteen muotoinen koira. Karva on pitkää ja runsas pohjavilla tekee siitä säänkestävää. Rakenteeltaan erittäin tasapainoinen ja sopusuhtainen, kokonaisuutena tiivis ja sulavalinjainen. Rodun tyypillisiä tuntomerkkejä ovat hyvä ryhti ja pienet korvat, linjakas kaula ja erottuva säkä sekä tuuhea runsas karvapeite. Kevyet ja vapaat liikkeet. Kokonaisuutena koiran linjat päästä häntään muodostuvat sarjasta sulavia kaaria.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Säkäkorkeuden suhde rungon pituuteen (mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen) on 10:11. Rintakehän syvyys on puolet säkäkorkeudesta. Kuono-osa on hieman alle puolet pään koko pituudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Eloisa, reaktioiltaan nopea mutta ei äkki-pikainen. Sävyisä, tarkkaavainen, mukautuvainen, helposti koulutettava. Vaatimaton, sitkeä ja miellyttävä perhekoira. Peloton, hyvähermoinen ja erityisen valpas vartiomaan. Erinomainen hajuaisi. Rodulle on tyypillistä eloisa käytös vailla hermostuneisuutta.

PÄÄ: Pään tulee kokonaisuudessaan olla jalo ja kooltaan suhteessa runkoon. Se ei saa näyttää raskaalta eikä liian kevyeltä.

Kallo: Litteä ja kapenee vähitellen silmiä kohti. Otsauurre hieman erottuva. Niska-kyhmy ei selvästi näkyvä mutta tunnettavissa. Kulmakaaret selvät mutta eivät ulkonevat. Nahka on tiivis ja sitä peittää lyhyt, tiheä, sileä karva.

Otsapenger: Selvästi havaittava mutta ei liian loiva eikä jyrkkä.

Kirsu: Keskikokoinen, täyteläinen, mustapigmenttinen. Avoimet sieraimet.

Kuono: Hieman kallo-osaa lyhyempi. Kuononselkä suora, kallon ylälinjan kanssa lähes yhdensuuntainen. Kuono kapenee kiilamaisesti kirsua kohti.

Huulet: Tiiviit, kuivat, myös suupielet ovat tiiviit.

Leuat / hampaat: Ylä- ja alaleuka sopusuhtaiset, voimakkaat ja pitkät, kapenevat vähitellen kirsua kohti. Hampaat terveet, voimakkaat, puhtaanvalkoiset ja säännöllisessä rivissä. Leikkaava purenta, ts. ylähampaat koskettavat tiiviisti alahampaiden etupintaa. Täysi hampaisto.

Posket: Sileät ja lihaksistoltaan litteät, eivät ulkonevat, silmien alta kuivat.

Silmät: Keskikokoiset, väriltään ruskeat, mantelinmuotoiset, kirkkaat, hieman vinoasentoiset. Eivät ulkonevat eivätkä syvälle painuneet. Ilme tarmokas mutta miellyttävä. Tiiviit silmäluomet.

Korvat: Pienet, pystyt, eteenpäin suuntautuneet, korkealla ja lähellä toisiaan sijaitsevat. Muodoltaan kolmiomaiset, tyvestä leveämmät ja kärjestä joko terävät tai hieman pyöristyvät. Korvia peittää pitkä, tiheä karva, joka muodostaa hapsuja, erityisesti korvien tyvessä ja korvalehden reunassa.

Tyypillinen pään muoto ja pitkäkarvaisten korvien oikea muoto, koko, sijainti ja asento antavat oikean rotutyypin.

KAULA: Asennoltaan ja muodoltaan sulava, pitkä ja hyvin joustava. Kaula levenee hieman lopoja kohti. Kaula on 45°:n kulmassa vaakatasoon ja sitä peittää pitkä, tuuhea karva.

RUNKO:

Ylälinja: Vakaa ja suora.

Säkä: Erottava, hieman selkälinjaa korkeammalla.

Selkä: Suora ja kiinteä, ei liian pitkä, laskee hieman säästä taaksepäin.

Lanne: Lyhyt, joustava ja lihaksikas, jatkaa selän suoraa linjaa.

Lantio: Jatkaa selän linjaa ja laskee tasaisesti hieman häntää kohti.

Rintakehä: Poikkileikkaukseltaan soikea, yläosasta leveämpi ja kapenee alaosaa kohti. Rintakehä ei ulotu kyynärpäiden alapuolelle. Kylkiluut ovat hieman kaartuvat, mutta eivät tynnyrimäiset.

Vatsa: Kiinteä, vatsaviiva ylösvetäytyvä.

HÄNTÄ: Levossa ja liikkeessä asennoltaan luonnollinen, hieman kaartuva. Koiran ollessa innostunut häntä kohooa selkälinjan tasolle. Häntä on tuuhean karvan peittävä ja ulottuu kintereisiin. Häntää ei typistetä.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Lavat: Pitkät, lihaksikkaat, viistot ja tiivisasentoiset. Lavan ja olkavarren välinen kulma on noin 90°.

Olkavarret: Suorat ja hyvin kehittyneet.

Kyynärpäät: Rungonmyötäiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Kyynärvarret: Joka suunnasta katsottuna suorat. Hyvin kehittyneet, kuivat lihaksat.

Ranteet: Tiiviit.

Välikämmenet: Kiinteät, pitkät eivätkä liian pystyt.

Etukäpälät: Tiiviit ja lujat. Voimakkaat, mustapigmenttiset päkiät ja kynnet.

TAKARAAJAT: Hyvät polvi- ja kinnerkulmat. Takaa katsottuna suorat ja yhden-suuntaiset.

Reidet: Voimakkaat, lihaksikkaat.

Polvet: Tiiviit ja vahvat. Polvikulma 120°.

Sääret: Lihaksikkaat ja vahvat.

Kintereet: Vahvat ja lujat.

Välijalat: Vahvat.

Takakäpälät: Tiiviit, joustavat ja vahvat. Mustapigmenttiset päkiät ja kynnet.

LIIKUNTA: Luontainen liikkumistapa on matala ravi. Liikkeet ovat kevyet, joustavat ja ulottuvat.

NAHKA: Tiivis ja kauttaaltaan rungonmyötäinen, tummapigmenttinen.

KARVAPEITE

Karva: Rungossa karva on kiiltävää, pitkää, paksua ja karheaa, pituudeltaan 5–12 cm. Karvan tulee olla suoraa tai hieman laineikasta, kaulalla ja rinnassa tuuhea ja muualla rungonmyötäistä. Hyvin kehittynyt aluskarva on lyhyempää ja pehmeämpää.

Korvissa karva on runsasta ja muodostaa hapsuja korvien tyvessä ja reunoissa.

Karva on erityisen pitkää kaulassa, selän päällä ja takaraajojen takaosassa, missä se on hieman laineikasta. Häntä on tuuhea ja hännän alapuolella karva on pitkää, hieman laineikasta. Kuono-osassa, korvien kärjissä ja raajojen etupuolella karva on lyhyttä ja sileää.

Väri: Mustasta metallinmustaan, jossa mahdollisimman selkeät, syvän punaruskeat värimerkit (black & tan). Muu kuin musta perusväri ei ole sallittu.

Tyypilliset värimerkit sijaitsevat seuraavissa paikoissa: korvien reunassa ja sisäpuolella, silmien yläpuolella, poskissa, kuonon sivuilla, missä ne sulautuvat vähitellen kurkussa olevaan kuunsirppimäiseen kuvioon, rinnassa, mutta rintamerkkien tulee olla selvästi erillään kurkussa olevista merkeistä, takaraajoissa reisien sisä- ja takapuolella sekä varpaista ylös kintereeseen asti, eturaajoissa ranneniveleen saakka, peräaukon ympärillä ja hännän alapuolella.

KOKO

Säkäkorkeus: Urokset 52–55 cm

Nartut 49–52 cm

Paino:

Urokset 19–27 kg

Nartut 17–24 kg

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä sen kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.

- liian loiva otsapenger
- heikot leuat
- säkäkorkeudessa \pm 2 cm poikkeama rotumääritelmän antamista rajoista
- liian lyhyt tai pitkä selkä
- haalistuneet tai liian laajat värimerkit
- valkoinen rintalaikku (yli 3 cm)

VAKAVAT VIRHEET:

- suuret, pehmeät tai liian leveäasentoiset korvat
- lyhyt kaula
- tynnyrimäinen tai litteä rintakehä
- ulko- tai sisäkierteiset kyynärpäät
- pystyt lavat
- notko tai köyry selkä
- heikot kintereet, pihkinttuisuus
- jyrkästi laskeva lantio
- sidotut liikkeet
- selän päälle kiertyvä häntä
- kihara karva

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- vihaisuus tai liiallinen arkuus
- selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- koko uroksilla alle 50 cm tai yli 57 cm, nartuilla alle 47 cm tai yli 54 cm
- kaikki poikkeamat leikkaavasta purennasta
- hammaspuutokset (paitsi P1 ja M3)
- hyvin vaaleat ns. petolinnun silmät
- riippuvat tai kärjestään taittuneet korvat

- mikä muu tahansa turkin väri kuin musta punaruskein värimerkein
- värimerkit muualla kuin sallituissa paikoissa
- lyhytkarvaisuus, pohjavillan puuttuminen
- värimerkkien täydellinen puuttuminen

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Kyselyt ja korjaukset listasta Mirja Konnu (mirja.konnu@gmail.com)

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä		D-	Selkä								18.12.23		
Koiran nimi	aika	Kivekset	DM	Locus	SP0	VA0	LTV	DKK	DLK	Polvet	Sydän	Silmät	Luonne	Muut tiedot
Afromines What a Man	2.2.20	norm.				VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0		ok	LTE	Polvet 10/2021, Silmät 2022
Afromines What a Stunner	2.2.20	uros			SP0	VA0	LTV1	B/A	2/0					
Afromines What a Beaty	2.2.20	narttu				VA0	LTV1	D/C	2/0	0/0				Polvet 10/2021
Afromines What a Diamond	2.2.20	narttu			SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0				MH, LTE0	LTE laukaisuarka, MH ohjaaja luopui ampumisesta
Afromines What a Mystery	2.2.20	narttu												
Ágnes od Minurky	16.8.11	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	C/B	0/0			ok	SKJ	Silmät 2013
Ajawixen's Ace of Spaces	9.5.22	uros												
Ajawixen's As You Wish	9.5.22	narttu				VA0	LTV1	A/A	0/0					
Ajawixen's All That She Wants	9.5.22	narttu				VA0	LTV0	B/B	0/0					Olkanivivel osteokondroosi Terve/Terve
Ajawixen's Against All Odds	9.5.22	uros												
Ajawixen's All Or Nothing	9.5.22	uros												
Ajawixen's Adrenaline Rush	9.5.22	norm.												
Ajawixen's Back In Black	19.12.16	norm.	n/n			VA0	LTV1	C/C	0/0				PK, LTE	
Ajawixen's Best Or Nothing To Harjusalama	19.12.16	narttu	n/n			VA0	LTV1	B/C	0/0				LTE	Atopia, ilmenee kovana kutinana
Ajawixen's Bohemian Rhapsody	19.12.16	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV2	B/C	0/0	0/0	ok	ok	LTE	Polvet, sydän ja silmät 2020
Ajawixen's Breaking Dawn	19.12.16	narttu	n/n			VA0	LTV2	A/B	0/0	0/0	ok	ok	LTE	Polvet 2021, sydän 2018, silmät 2021
Ajawixen's Breaking The Silence	19.12.16	puut.	n/a			VA0	LTV4	A/A	0/0					
Ajawixen's Cheap Thrills	29.11.17	puut.	n/a	D/D		VA0	LTV1	C/B	0/0				MH, LTE	Haiman vajaatoiminta.
Ajawixen's Coco Chanel	29.11.17	narttu	n/n	D/D		VA0	LTV0	B/B	0/0				MH, LTE	
Ajawixen's Fade To Bläck	13.11.15	puut.	n/n		SP0		LTV2	D/D	0/0	0/0	ok	ok	PK, LTE	Polvet, sydän, silmät 2018
Ajawixen's Feeling Lucky	13.11.15	norm.				VA0	LTV1	D/D	0/1				LTE	
Ajawixen's Fight For This Love	13.11.15	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	C/C	0/0	0/0	ok	ok	MH, LTE	Polvet, sydän, silmät 2018
Ajawixen's One And Only	7.2.19	norm.	n/a	D/D		VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0	ok	ok	LTE	DW N/N, Polvet, sydän, silmät 2020
Ajawixen's On The A-List	7.2.19	narttu				VA0	LTV3	B/C	0/0	0/0	ok			Polvet, sydän 2020
Ajawixen's Only Wanna Be With You	7.2.19	narttu	n/a				LTV1	B/B	0/0	0/0	ok	Distichiasis	LTE	Silmät; Distichiasis: 2021. Polvet, sydän 2021
Ajawixen's Oops I Did It Again	7.2.19	narttu											LTE	
Ajawixen's Damage Control	24.5.19	puut.				VA0	LTV0	B/B	0/0					
Ajawixen's Name of The Game	10.7.19	narttu				VA0	LTV0	B/B	0/0			ok	PK, LTE	Silmät 2023
Ajawixen's Next To Me	10.7.19	narttu					LTV1	C/B	0/0	0/0	ok			Atopia 2/2022. Haiman vajaatoiminta 9/2022, lymfoplasmasytaarinen krooninen gastriitti.
Ajawixen's No Money No Honey	10.7.19	narttu				VA0	LTV0	B/B	0/0	0/0	ok		MH, LTE	
Ajawixen's Night King	10.7.19	puut.				VA0	LTV1	B/B	0/0					Ruokatorven laajentuma
Ajawixen's Nothing Else Matters	10.7.19	puut.				VA0	LTV0	A/A	0/0				PK, LTE	Vaskuliitti
Ajawixen's Play to Game	10.8.19	narttu				VA0	LTV1	C/D	0/0	0/0	ok			Polvet, Silmät 12/2020
Ajawixen's Poison Ivy	10.8.19	narttu				VA0	LTV1	C/C	0/0				MH	
Ajawixen's PS I Love You	10.8.19	narttu				VA0	LTV1	A/A	0/0				MH	Haiman vajaatoiminta 2023, struviittivirtsakiven poisto
Ajawixen's Play Paranoid	10.8.19	norm.	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV1	C/B	0/0	0/0			LTE	DW N/N
Ajawixen's Winner Takes It All	11.10.19	norm.				VA0	LTV0	A/A	0/0	0/0	ok			Polvet, Sydän 27.10.20
Ajawixen's Wrong Side Of Heaven	11.10.19	norm.				VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0	ok		LTE	Polvet, sydän 20.10.20
Ajawixen's Wash It All Away	11.10.19	narttu				VA0	LTV1	B/A	0/0	0/0			LTE	
Ajawixen's Wicked Game To Play	11.10.19	narttu				VA0	LTV0	A/A	0/0				LTE	
Ajawixen's Wicked Witch	11.10.19	narttu			SP0	VA1	LTV0	C/B	0/0				Mh, LTE	
Ajawixen's Work Hard Play Hard	11.10.19	narttu				VA0	LTV0	A/A	0/0	0/0	ok			Polvet, Silmät 12/2020

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymäaika	Kivekset	DM	D-Locus	Selkä					Polvet	Sydän	Silmät	18.12.23	Muut tiedot	
					SP0	VA0	LTV	DKK	DLK				Luonne		
Arnika La Kofila	5.12.12	narttu						D/D	0/0					Vino lantio	
Art Legend od Minurky	16.8.11	puut.													
Aurelia z Veltěžského dvora	29.7.22	narttu	a/n												
Baaja Ro-Ga pair	5.3.14	narttu	n/n		VA0	LTV1	B/A	0/0				ok	LTE	Silmät -15	
Back to Black Bohemian Crystals	6.5.21	narttu	a/n			LTV1	C/B	0/0						Olkanivelet terve	
Bazi Český Rubín	4.12.19	norm.	a/n		VA0	LTV1	A/A	0/0					MH, LTE	LTE0 Hermorakenne -1	
Back od Zámku Rohozce	30.9.15	norm.													
Bady Od Leskounského Kopce	12.8.15	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0			ok	LTE, PK	Haiman vajaatoiminta (-19)
Balian Anima Una	26.4.14	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV2	D/C	0/0				ok	LTE0	LTE0 hermorakenne -35, Silmät 9/16
Ballerina	27.11.13	narttu	n/n			VA0	LTV0	B/B	0/0				ok	LTE	Silmät 7/2015
Baltic Amans Kynos (Taabernakkelin)	7.1.12	puut.													Epilepsia 1/2021
Beadyface Brilliant Black Diamond	11.5.17	norm.			SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0					
Beadyface Charming Black Star Sapphire	11.5.17	norm.				VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0	ok		ok	LTE	Polvet , silmät, sydän 11-12/18
Beadyface Precious Amarillo Starlight	11.5.17	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0						Polvet 0/0 1/2019. Haiman vajaatoiminta -19
Beadyface Dazzling Hearth Of Eternity	11.5.17	narttu				VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0				LTE	
Beadyface Legendary Black Orlov	11.5.17	norm.				VA0	LTV0	B/B	0/0	0/0	ok				Polvet, sydän 3/19
Beadyface Mystical Black Prince's Ruby	11.5.17	norm.				VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0			ok	LTE	Polvet, 8/21 silmät 8/2021
Beadyface Powerful Chevron Amethyst	11.5.17	norm.	a/n	D/D		VA0	LTV0	A/A	0/0		ok		ok	LTE	Haiman vajaatoiminta. Sydän 16.9.19, Silmät 12/2022
Beadyface Break Chains Whatever It Takes	19.6.21	uros				VA0	LTV1	D/D	0/0						
Beadyface Wily Rascal a New Kid On Town	19.6.21	norm.													
Beadyface Dazzling Dynamo Thunderheart	2.8.23	uros													
Beadyface Orion Heart Beam Guardian	2.8.23	uros													
Beadyface Thor Heartfire Guardian	2.8.23	uros													
Beadyface Zeus Majestic Heart Lightning	2.8.23	uros													
Beadyface Freyja Adorable Heartthrob	2.8.23	narttu													
Beadyface Sabotage Zenith Epitome Heart	2.8.23	narttu													
Beadyface Valkyrie Dazzling Fireheart	2.8.23	narttu													
Bea Zlatý Klondike	11.6.19	narttu			SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0					LTE0	LTE0 Hyl laukaisu altis
Beauty of Ajawixen's z Repinskeho dolu	16.4.17	narttu	n/n	D/D		VA0	LTV0	A/A	0/0					MH, LTE	
Be Imaginable Dragon Girios Dvasia	14.7.21	uros	n/n	D/D		VA0	LTV3	D/D	0/0						
Bella to Chodsdvora's Saggio Nero	1.9.22	narttu	n/n												
Becky od Zámku Rohozce	30.9.15	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	C/B	0/0				ok	LTE, PAIM1	Silmät 2020
Billie Jean Vecna Legenda	5.8.15	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0					LTE	
Birna Mezi Rolemi	11.12.11	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0					LTE	
Black Body Amaranthe King	15.6.13	puut.													Haiman vajaatoiminta (-18)
Black Body Be My Joy	14.1.14	narttu	n/n			VA0	LTV1	A/B	0/0				ok	LTE	Silmät 2015
Black Body Calypso	17.3.15	narttu													
Black Body Carefree	17.3.15	norm.				VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0			ok		Polvet, silmät 2016
Black Body Casanova	17.3.15	norm.				VA0	LTV1	A/A	0/0				ok		Epilepsia. Haiman vajaatoiminta.
Black Body Chakierra	17.3.15	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/1	0/0			ok		Silmät 2016, polvet
Black Body Cheerleader	17.3.15	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0				ok	LTE	Silmät 2016
Black Body Cosmo	17.3.15	norm.													
Black Body Daemon	6.8.16	norm.													
Black Body Digger	6.8.16	norm.													
Black Body Dreamweaver	6.8.16	norm.													Epilepsia lääkitys

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä			D-	Selkä								18.12.23	
Koiran nimi	aika	Kivekset	DM	Locus	SP0	VA0	LTV	DKK	DLK	Polvet	Sydän	Silmät	Luonne	Muut tiedot
Black Body Dynamite	6.8.16	puut.												
Black Hawk Vecna Legenda	5.8.15	norm.				VA0	LTV1	C/B	0/0					
Blackmarsh Destiny	15.5.22	narttu				VA0	LTV1	C/B	0/0					
Blesk to Harjusalama z Repinskeho dolu	16.4.17	norm.			SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0				LTE	Iho-ongelmia, kutinaa etenkin karvanlähdön aikoihin
Blitz Beautiful View	17.5.23	uros												
Bongo Amans Kynos (Taabernakkelin)	7.1.12	norm.						D/D	0/0					
Bu Bu Cerny Girios Divasia	14.7.21	norm.	n/n	D/D										
Brilo z Repinskeho dolu	16.4.17	narttu	a/n			VA0	LTV1	A/A	0/0					
Brixa to Harjusalama z Repinskeho dolu	16.4.17	narttu	n/n			VA0	LTV1	B/B	0/0			ok	MH, LTE, PK	Silmät 2019
Caaria Zejeriss	10.8.13	narttu	n/n			VA0	LTV1	B/B	1/0			ok	LTE	Silmät 2016
Cadium Amaranthine	25.9.18	narttu				VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0	ok	ok		Epilepsia lääkitys 10/2021.
Cadium Boomerang	25.9.18	norm.				VA0	LTV0	A/A	0/0	0/0	ok	ok	KJT	Silmät 2019 polvet, sydän
Cadium Endlessly	25.9.18	narttu				VA0	LTV1	A/A	0/2	0/0	ok	ok		Silmät 2019 polvet, sydän
Cadium Invincible	25.9.18	norm.				VA0	LTV1	C/C	0/0					
Cadium Limitless	25.9.18	narttu				VA0	LTV3	C/C	0/0				LTE	
Cadium Kolizja	15.9.19	narttu				VA0	LTV2	B/B	0/0		ok			Sydän 2021
Cadium Karambol	15.9.19	norm.				VA0	LTV3	D/C	0/0	0/0	ok			Polvet, sydän 2021
Cagann Tapro	16.11.16	norm.				VA0	LTV1	C/B	0/0					Haiman vajaa-toiminta 22.3.20
Caia Caramangee Lukato Gold	24.12.13	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0			ok	LTE	Atopia, Silmät 2021
Camellia ze Zdonina	23.10.19	narttu				VA0	LTV1	C/C	0/0				MH	
Camelia Rosa white	25.3.16	narttu	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV2	B/B	0/0	0/0		ok	LTE	Silmät, polvet 2017
Candy	1.12.13	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV0	A/A	0/0	0/0	ok	ok	LTE	Silmät, sydän, polvil 2021, OC (olkanivelet) terveet 2021
Cash Alfa Omega z Plzence	15.5.19	uros												
Cathlea od Minurky	25.5.14	narttu	n/n			VA0	LTV1	B/B	0/0					
Caesar ze Zdonina	23.10.19	norm.	n/n			VA0	LTV1	B/B	0/0				MH, LTE	
Chismael Věčná legenda													KJT hylätty	12/2023Aggressio
Chodové Naděje	22.9.22	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0					
Chodsdvora's Thunderstruck	9.3.23	uros	n/n											
Chodsdvora's Tick Tick Boom	9.3.23	uros	n/n											
Chodsdvora's Tomorrow's Hero	9.3.23	uros	n/n											
Chodsdvora's Type O Negative	9.3.23	uros	n/n											
Chodsdvora's True Love	9.3.23	narttu	n/n											
Chodsdvora's Twisted Sister	9.3.23	narttu	n/n											
Craig Temný onyx	18.1.13	norm.	n/n			VA0	LTV1	B/B	3/1				Pannus	Pannus (sarveiskalvon kroon. pinnall. tulehdusreaktio)
Cyrilka Aurinko	22.11.20	narttu												
Daisuke z Dazikého Zátisi [Black Body]	17.6.12	puut.												
Darleen Od Zlatého Kahance	30.4.19	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0				MH	
Darwin Luzanske hvozdy	19.6.11	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0					
Dejá Vù z Zevlova Dvora	14.11.17	narttu	n/n	D/D		VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0	ok	ok	MH, PK	Silmät, polvet, Sydän 2018, DW N/N
Delfyne Amans Kynos	8.6.18	narttu	n/n	D/D		VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0		ok	LTE, PK	Polvet, Silmät 2019
Derdekea Věčná legenda	31.7.18	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0				MH, LTE	
Desiderio z Řepinského dolu	30.10.19	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV0	A/A	0/0	0/0	ok	ok	LTE	Silmät , polvet, Sydän 2023
Di Lahja Brinniris	12.10.16	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	D/C	0/0				LTE	
Dina od Leskounského kopce	20.6.18	narttu			SP0	VA0	LTV1	D/B	0/0	0/0	ok	ok	LTE	Polvet, silmät ja sydän 2020 ok, OC (olkanivelet) terveet
Divoška z Malého údolí	27.9.12	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0	ok	ok	MH, LTE	Silmät, sydän, polvet 2017

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymäaika	Kivekset	DM	D-Locus	Selkä					Polvet	Sydän	Silmät	18.12.23	Muut tiedot
					SP0	VA0	LTV	DKK	DLK				Luonne	
Dinina Ze Zdonína	9.8.21	narttu				VA0	LTV1	B/A	0/0			ok*	LTE	* Silmät, muu vähämerkityksellinen kaihi
Don Ze Zdonína	9.8.21	norm.				VA0	LTV1	A/A	0/0					
Donquel Věčná Legenda	31.7.18	norm.				VA0	LTV0	B/B	0/0	0/0		ok	MH, LTE	Polvet, Silmät 2020
Doriath Voronda Nildo	12.9.16	narttu				VA0	LTV3	D/D	1/0					
Dr. Dolittle Amans Kynos	8.6.18	uros	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV2	D/D	0/0					
Drákulka z Malého údolí	27.9.12	narttu			SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0				Polvet 2016
Duracell Amans Kynos	8.6.18	narttu			SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0	0/0			KJT	Polvet 2020
Ebbar Bryvilsar	18.4.23	uros												
Envy To Ajawixens ze Zevlova dvora	30.4.18	norm.	n/n	D/D		VA0	LTV1	A/B	0/0	0/0	ok	ok	MH, LTE	DW N/N, Polvet, sydän ja silmät
Extreme Bryvilsar	12.6.12	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	A/A	0/0				LTE	Silmät ok 6/15
Escobar Bablo Enriel	12.1.19	norm.				VA0	LTV2	C/D	0/0					
Estrellest Bohemian Gold Black Devi	14.6.22													
Étienne Věčná Legenda	12.10.19	norm.				VA0	LTV1	A/A	0/0					
Equilibrium Amans Kynos	18.4.21	norm.		D/d	SP0	VA0	LTV4	A/A	0/0			ok	MH	Silmät 6/2022
Falk z Horské samoty	24.4.14	uros												
Fenapessen Milyzena	24.5.21	narttu	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0			LTE	Polvet 2022. Olkanivelet Terve
Fenapessen Milacekpan	24.5.21	norm.	n/n	D/D		VA0	LTV1	C/B	0/0					
Fenapessen Milovanymuz	24.5.21	norm.	a/n	D/D		VA0	LTV1	A/A	0/1	0/0			LTE	
Fenapessen Milovatmanzel	24.5.21	norm.	a/n	D/D		VA0	LTV1	C/B	0/0	0/0			LTE	
Fenapessen Black Ninja	6.7.22	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0				
Finny Zolana z Horské samoty	24.4.14	narttu	a/a			VA0	LTV1	B/B	0/0				LTE, KJT	KJT hylätty, voimakas reaktio vieraskoiraan
Francis Frake Vita canina	7.7.10	puut.												ruoka-aine yliherkkyyksiä
Frosty z Konické skály	30.1.19	norm.	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV0	B/A	0/1				LTE, KJT	
Gass z Malého údolí	26.8.13	norm.				VA0	LTV0	D/E	0/0				LTE, KJT	
Genius ze Zevlova dvora	12.10.18	norm.	(n/n)		SP0	VA0	LTV1	B/C	0/0				MH	
Glosscoat's Milkshake Mix	3.4.18	uros	n/n											
Glosscoat's Morning Mist	3.4.18	narttu	a/n			VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0			LTE	
Glosscoat's Sam I Am	30.7.16	puut.				VA0	LTV3	D/D	0/0					Töpöhäntä
Glosscoat's Shades Of Night	30.7.16	puut.				VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	
Glosscoat's So What	30.7.16	narttu	a/n			VA0	LTV1	B/C	0/0	0/0	ok	ok	LTE	Silmät, Sydän 2017, (mastikatorinen myosiitti epäily -23)
Glosscoat's Sound Of Silence	30.7.16	puut.				VA0	LTV1	D/C	0/0			ok	LTE	Silmät 2018
Glosscoat's Frozen Hero	8.7.22	uros												
Glosscoat's Frosty Bites	8.7.22	narttu												
Gobík z Malého údolí	26.8.13	norm.	n/n			VA0	LTV0	D/B	1/0					
Hallalaakson Absolutely Winter Storm	24.10.19	norm.			SP0	VA0	LTV0	A/A	0/0				LTE	
Hallalaakson Arctic White Wizard	24.10.19	puut.			SP0	VA0	LTV0	D/D	0/0					
Hallalaakson Autumn Snow Star	24.10.19	uros			SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0					Atopia, ilmenee kovana kutinana
Hallalaakson Amazing North Diamond	24.10.19	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV3	B/B	0/1				LTE	
Harjusalaman Aatu	7.1.13	norm.	a/a			VA0	LTV1	A/A	0/0					Haiman vajaatoiminta 8-vuotiaana, lääkityksellä ok
Harjusalaman Alfa	7.1.13	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV3	C/A	0/0	0/0			PK	Vino lantio, polvet 4/18
Harjusalaman Aliupseeri	7.1.13	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV0	A/B	0/0			ok		Silmät 5/16
Harjusalaman Astronautti	7.1.13	norm.	a/a		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0					
Harjusalaman Beatrix	26.2.14	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV0	C/C	0/0				LTE	8/17 2018 nivelrikon alku
Harjusalaman Bonojovi	26.2.14	narttu					LTV1	A/A	0/0					

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä aika	Kivekset	DM	D- Locus	Selkä					Polvet	Sydän	Silmät	18.12.23	Muut tiedot
					SP0	VA0	LTV	DKK	DLK				Luonne	
Harjusalaman Brutus	26.2.14	norm.					LTV1	B/A	0/0					
Harjusalaman Caesarus	6.8.14	norm.	n/n			VA0	LTV0	A/A	0/0			ok	LTE, PK	Silmät 2/16
Harjusalaman Catapult	6.8.14	puut.	a/n			VA0	LTV0	A/A	0/0				PK	
Harjusalaman Cirpakka	6.8.14	narttu	a/n			VA0	LTV1	A/A	0/0			ok	LTE, PK	Silmät 11/15
Harjusalaman Demilla	2.4.15	narttu	a/n			VA0	LTV1	B/C	0/0			ok	LTE	Silmät
Harjusalaman Demon	2.4.15	puut.	a/n			VA0	LTV1	C/B	0/0				LTE	
Harjusalaman Devil	2.4.15	norm.				VA0	LTV1	B/B	0/0					Epilepsia lääkitys
Harjusalaman Elmeri	28.4.16	norm.				VA0	LTV4	A/A	0/0					
Harjusalaman Elviira	28.4.16	narttu				VA0	LTV1	D/D	1/1				LTE	
Harjusalaman Elvis	28.4.16	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0		ok	LTE, PK	3/2019 polvet, Silmät 5/21
Harjusalaman Fresita	30.8.19	narttu				VA0	LTV1	A/A	0/0					
Harjusalaman Fallaton	30.8.19	narttu	n/n	D/D		VA0	LTV1	A/A	0/0				PK	
Harjusalaman Fakiiri	30.8.19	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0				Polvet 12/2020
Harjusalaman Finha	30.8.19	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0		ok		8/2021 Silmät, polvet 10/2021
Harjusalaman Fiksu	30.8.19	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV1	B/C	0/0					
Harjusalaman Filperi	30.8.19	norm.			SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0					
Harjusalaman Fesseli	30.8.19	norm.				VA0	LTV1	B/B	0/0				MH	Hampaista P2:t puuttuu
Harjusalaman Geisha	10.4.21	narttu				VA0	LTV0	A/A	0/0					
Harjusalaman Gemma	10.4.21	narttu				VA0	LTV1	B/C	0/0				MH	
Harjusalaman Giira	10.4.21	narttu				VA0	LTV0	A/A	0/0					
Harjusalaman Gelmo	10.4.21	puut.				VA0	LTV0	B/C	0/0					
Harjusalaman Giro	10.4.21	norm.				VA0	LTV1	C/C	0/0					
Harjusalaman Guru	10.4.21	norm.				VA0	LTV0	B/B	0/0					
Harjusalaman Gösta	10.4.21	norm.				VA0	LTV0	B/B	0/0					
Harjusalaman Helmi	16.10.21	narttu	a/n	D/D		VA0	LTV0	B/B	0/0				MH	
Harjusalaman Hurmuri	16.10.21	narttu	a/n	D/D		VA0	LTV3	B/B	0/0				MH, PK	
Harjusalaman Hulina	16.10.21	narttu	a/n	D/D		VA0	LTV1	B/B	0/0				MH	
Harjusalaman Hirmumyrsky	16.10.21	uros	a/n	D/D		VA0	LTV1	B/B	0/0					
Harjusalaman Hermann	16.10.21	norm.	a/n	D/D		VA0	LTV2	B/B	0/0				MH	
Harjusalaman Hulivili	16.10.21	uros	n/n	D/D		VA0	LTV1	B/B	0/0					
Henk Valaimdar	28.4.13	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0			ok	PK, LTE	Silmät 5/2014 (2014 LTV0)
Hogen z Dašického zátiší	30.5.21	uros												
Iconus Regenia Bohemia	5.9.13	puut.												lhosairaus 'discoïd lupus erythematosus'
Ice Rosa White	12.2.23	uros												
Irča z Malého údolí	10.7.14	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV1	C/C	1/0			ok	LTE	Silmät 31.3.17
Irissa Vita canina	3.12.12	narttu						B/B	0/0					
Janalands Zita	18.12.18	narttu	n/n			VA0	LTV4	B/A	0/0				KJT	
Janalands Gizzla Of Chiwas	7.4.23	narttu												
Jork Cidabro	31.1.13	norm.					LTV1	C/D	0/0					
Johnnie Walker White Hero Saga Dalii	22.5.22	uros												
Kalliolaavun Mandoliinimies	14.5.23	uros												
Kalliolaavun Ukkometso	14.5.23	uros												
Kalliolaavun Villejä Lupiineja	14.5.23	uros												
Kalliolaavun Sata Salamaa	14.5.23	narttu												
Kassiopeia Vita canina	19.8.13	narttu			SP0	VA0	LTV1	C/B	1/1				LTE	

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä			D-	Selkä								18.12.23	
Koiran nimi	aika	Kivekset	DM	Locus	SP0	VA0	LTV	DKK	DLK	Polvet	Sydän	Silmät	Luonne	Muut tiedot
Kelotassu Ilmatar	24.11.18	narttu												Haiman vajaatoiminta 13.3.2020
Kelotassu Kuutar	24.11.18	narttu												
Kelotassu Kuuterneito	24.11.18	narttu	n/n			VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0			LTE	Polvet 15.1.20
Kelotassu Mielikki	24.11.18	narttu	a/n	D/D		VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0				Polvet 26.3.20
Kelotassu Sampo	24.11.18	uros				VA0	LTV0	A/A	0/0					
Kelotassu Sampsa	24.11.18	puut.	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0					
Kelotassu Andy	28.10.21	norm.												
Kelotassu Danny	28.10.21	uros												
Kelotassu Irwin	28.10.21	norm.			SP0	VA0	LTV1	B/B	1/0	0/0				
Kelotassu Jonne Aaron	28.10.21	uros												
Kelotassu Juice	28.10.21	uros												
Kelotassu Kirka	28.10.21	uros												
Kelotassu Sibelius	28.10.21	norm.			SP0	VA0	LTV1	C/B	0/0			ok		11/2023
Kelotassu Tähhä	28.10.21	norm.			SP0	VA0	LTV0	A/A	0/0					
Kelotassu Armi	28.10.21	narttu			SP0	VA0	LTV1	D/C	0/1	0/0		ok		2023
Kelotassu Kesähessu	26.6.23	uros												
Kelotassu Myrsky	26.6.23	uros												
Kelotassu Salama	26.6.23	uros												
Kelotassu Ukkonen	26.6.23	uros												
Kelotassu Auringonsade	26.6.23	narttu												
Kelotassu Poutapilvi	26.6.23	narttu												
Khanbull's Čokoláda Borec	19.1.16	norm.											LTE	Yläpurenta, (poist. 404, 403, 303)
Khanbull's Čokoláda Hoch	19.1.16	norm.					LTV1	A/A	0/0					
Khanbull's Čokoláda Kluk	19.1.16	norm.	n/n			VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	(Kastoroitu)
Khanbull's Čokoláda Manik	19.1.16	norm.												
Khanbull's Čokoláda Syn	19.1.16	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	A/B	0/0				LTE0	LTE0 Hermorakenne
Khanbull's Tau-Babeta	18.1.19	narttu	a/n											
Khanbull's Tau-Basil	18.1.19	norm.	a/n			VA0	LTV1	B/B	0/0					
Khanbull's Tau-Belle	18.1.19	narttu	a/n											
Khanbull's Tau-Bianca	18.1.19	narttu	a/n					B/B	0/0					
Khanbull's Tau-Bibina	18.1.19	narttu	n/n			VA0	LTV0	B/B	0/0				LTE	Polvet 0/0 (16.4.20)
Khanbull's Tau-Bonita	18.1.19	narttu	a/n											
Khanbull's Tau-Bruno	18.1.19	norm.	a/n			VA0	LTV1	D/D	0/0				LTE	
Khanbull's Tau-Byron	18.1.19	uros	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/A	0/0				LTE	
Khanbull's Zlaty Bara	20.5.17	narttu												
Khanbull's Zlaty Beata	20.5.17	narttu												
Khanbull's Zlaty Bela	20.5.17	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/A	0/0	0/0		ok	LTE	Polvet & silmät 17.11.18
Khanbull's Zlaty Berta	20.5.17	narttu				VA0	LTV3	B/B	0/0					
Khanbull's Zlatý Bonifác	20.5.17	norm.	n/n			VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0		ok	LTE0, MH	LTE0 38, Polvet & silmät 21.9.18
Kaamos ish Unoravo	28.1.18	norm.			SP0		LTV1	C/B	3/3					Terveys; ei jalostukseen 21.3.2023
Kisuta ish Unoravo	28.1.18	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/C	0/0			ok	LTE, KJT	Silmät -19
Kovas Ish Unoravo	28.1.18	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV1	D/D	0/1	0/0	ok	ok		Polvet, sydän ja silmät 8/2019
Kuukkeli Ish Unoravo	28.1.18	narttu				VA0	LTV1	C/D	0/0					
Madison Bryvilsár	7.7.15	narttu				VA0	LTV0	C/C	0/0					
Madison z Letinské kovárny	27.11.15	narttu	a/n			VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	
Mahoney's Action Theraphist	2.9.17	narttu			SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0	ok	ok		Silmät ja sydän, polvet
Mahoney's Activated On You	2.9.17	narttu			SP0	VA0	LTV3	B/B	0/0				LTE	

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä aika	Kivekset	DM	D- Locus	Selkä					Polvet	Sydän	Silmät	18.12.23	Muut tiedot
					SP0	VA0	LTV	DKK	DLK				Luonne	
Miinuksen Haudin	29.9.22	norm.												
Miinuksen Hohodin	29.9.22	uros												
Miinuksen Houdin	29.9.22	uros												
Moje Radost Arracz	1.4.14	puut.						B/C	0/0					
Moje Radost Arrgoz	1.4.14	puut.												
Moje Radost Bezzh	11.8.15	narttu												
Moje Radost Blizz	11.8.15	narttu												
Moje Radost Cagney	31.7.17	uros												
Moje Radost Calwin	31.7.17	puut.	n/n			VA0	LTV0	C/C	0/0					
Moje Radost Calwina	31.7.17	narttu				VA0	LTV0	B/C	2/2					
Moje Radost Camon	31.7.17	uros						C	0					
Moje Radost Cody	31.7.17	puut.				VA0	LTV0	B/B	0/0					
Moje Radost Danyah	12.10.17	narttu				VA0	LTV4	A/A	0/0					Epilepsia lääkitys 8.7.19
Moje Radost Dario	12.10.17	norm.			SP0	VA0	LTV0	C/C	0/0				Hyl.	
Moje Radost Denzel	12.10.17	uros												
Moje Radost Denzo	12.10.17	uros				VA0	LTV2	B/C	0/0					
Moje Radost Dionrah	12.10.17	narttu				VA0	LTV1	D/D	0/0					Epilepsialääkitys 12/2022
Moje Radost Dorian	12.10.17	norm.	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	
Moje Radost Ecora	1.6.18	narttu				VA0	LTV0	A/A	0/0				LTE	
Moje Radost Elana	1.6.18	narttu												
Moje Radost Enette	1.6.18	narttu												
Moje Radost Enso	1.6.18	uros												
Moje Radost Eroz	1.6.18	norm.				VA0	LTV0	B/B	0/0				MH, KJT hyl.	Haiman vajaatoiminta ja maksasairaus 2023
Moje Radost Ezak	1.6.18	uros												
Moje Radost Fiona	1.6.18	narttu			SP0		LTV0	D/D	0/0					
Mustantuiskun Nevermind	3.12.20	narttu	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0	ok	ok	LTE	11/2023
Mustantuiskun Never Ending Story	3.12.20	norm.			SP0	VA0	LTV1	C/B	0/0				Cilia	Silmät Distichiasis/Ektooppinen cilia 25.1.23
Mustantuiskun Never Let Go	3.12.20	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0					
Mustantuiskun Never Say Never	3.12.20	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	B/C	0/0				LTE	
Mustantuiskun Usvajään Hurmuri	28.3.23	norm.												
Mustantuiskun Usvalaakson Kuningas	28.3.23	norm.												
Mustantuiskun Usvametsän Peikko	28.3.23	norm.												
Mustantuiskun Usvahelmen Ainiella	28.3.23	narttu												
Mustantuiskun Usvakedon Kanerva	28.3.23	narttu												
Mustantuiskun Usvaniityn Neilikka	28.3.23	narttu												
Noster Mirabilis Five Star Of Binki	24.11.16	narttu	n/n	D/D		VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	
Noster Mirabilis Scary Spiderman	15.6.21	norm.		(D/D)	SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0				MH, LTE, KJT	[4.7.23 B/A]
Norrglimtens Black Diamond	24.3.19	narttu				VA0	LTV1	A/A	0/0					
Nyx yes Unoravo	22.7.16	norm.			SP1	VA0	LTV0	B/D	0/0				LTE	
O'boy Krosandra	23.4.11	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	
Ocean Breeze Taabernakkelin Unoravo	15.8.15	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0			ok		Silmät 12/2017
Octavia Cerna Unoravo	15.8.15	narttu												
Osbourne Tar Unoravo	15.8.15	narttu			SP0	VA0	LTV2	B/C	0/0				LTE0	LTE0, laukaisuarka. Allergia --> hypoallergiaruoka Selkäydin ahtautuma (ylimääräinen nikama).
Paint in Black to Ajawixen's Bryvilsár	29.4.16	narttu	a/n	D/D		VA0	LTV0	A/A	0/0				LTE	
Pitipitipá Daraskár	11.7.13	narttu				VA0	LTV1	C/C	0/0			ok		Silmät 12/2014
Princ z Dašického zátiší	1.2.17	norm.				VA0	LTV2	D/B	0/0					

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä			D-	Selkä								18.12.23	
Koiran nimi	aika	Kivekset	DM	Locus	SP0	VA0	LTV	DKK	DLK	Polvet	Sydän	Silmät	Luonne	Muut tiedot
Rintintin ze Zevlova dvora	14.8.21	norm.	n/n	D/D		VA0	LTV0	D/D	0/0	0/0			LTE	Polvet 8/2022
Rocket-Babe vom Böhmerwald	21.6.13	narttu	n/n			VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	
Rumble Rock's Adored Emerald	4.9.16	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/A	0/0					
Rumble Rock's Adventurous Black Diamond	4.9.16	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0				LTE	
Rumble Rock's Aerodynamic Sapphire	4.9.16	norm.	n/n			VA0	LTV1	E/E	0/0					
Rumble Rock's Alterative Amethyst	4.9.16	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0				vas ylh. 2xP1, polvet 10/18
Rumble Rock's Arctic Ruby	4.9.16	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV1	D/D	0/0				LTE	Voimakas yläpurenta
Rumble Rock's Armored Zircon	4.9.16	norm.	n/n				LTV3	C/C	0/0					
Rumble Rock's Awesome Topaz	4.9.16	norm.	n/n											Epileptistyyppinen kohtaus 9/18
Rumble Rock's Black in Business	4.11.17	puut.	n/n		SP1	VA0	LTV1	A/B	0/0					
Rumble Rock's Black on Track	4.11.17	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0				LTE	
Rumble Rock's Call Me The Queen Biatch	15.1.21	narttu	n/n	D/D		VA0	LTV1	C/B	0/0	0/0				Atopia 2022
Sapphire z Dašického zátiší	20.6.18	narttu												
Wasco z Letinské kovárny	18.12.19	uros												
Taabernakkelin Crosswind	22.4.23	uros												
Taabernakkelin Tailwind	22.4.23	uros												
Taabernakkelin Windshear	22.4.23	uros												
Taabernakkelin Blowin'in The Wind	22.4.23	narttu												
Taabernakkelin Gone With The Wind	22.4.23	narttu												
Taabernakkelin She's Like The Wind	22.4.23	narttu												
Taabernakkelin Wind Of Change	22.4.23	narttu												
Taabernakkelin Bambina	18.2.21	narttu												
Taabernakkelin Bonita	18.2.21	narttu				VA0	LTV1	C/C	0/0					Epilepsia 8/2022
Taabernakkelin Bonus Baby	18.2.21	narttu			SP0	VA0	LTV2	C/C	0/0					Olat terveet
Taabernakkelin Brinsessa Brita	18.2.21	narttu												
Taabernakkelin Baristo	18.2.21	norm.			SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0				LTE	
Taabernakkelin Brinssi	18.2.21	norm.			SP0	VA0	LTV1	A/B	0/0					
Taabernakkelin Burrito	18.2.21	uros												
Taabernakkelin Al Dante	24.6.20	uros				VA0	LTV0	B/B	0/0					
Taabernakkelin Andromeda	24.6.20	uros												
Taabernakkelin Adelea	24.6.20	narttu	a/n	D/D		VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0				Polvet, yläpurenta
Taabernakkelin Avatar	24.6.20	narttu				VA0	LTV2	A/B	0/0				MH	MH ampuminen, osoittaa pelkoa
Taabernakkelin Avonlea	24.6.20	narttu												
Taabernakkelin Naruziva	18.6.13	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0					
Taabernakkelin Nebeska	18.6.13	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	C/B	0/0				ok	MH Silmät 22.7.15
Taabernakkelin Nebojsa	18.6.13	puut.			SP0	VA0	LTV3	C/C	0/0				LTE	vino lantio?
Taabernakkelin Negative	18.6.13	norm.	n/n			VA0	LTV4	A/B	0/0			ok	LTE	Silmät 28.4.16
Taabernakkelin Nehalennia	18.6.13	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0	0/0			LTE	Epilepsia koht. 1.4.18, D-Locus D/D
Taabernakkelin Neposeda	18.6.13	norm.	a/n			VA0	LTV0	B/B	0/0			ok	LTE	Silmät 25.1.18
Taabernakkelin Qullanhuuhtoja	12.4.15	norm.	a/n			VA0	LTV0	D/D	0/0					
Taabernakkelin Qullankaivaja	12.4.15	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0	0/0		ok	LTE	Polvet, Silmät 12.9.16
Taabernakkelin Qullanmuru	12.4.15	narttu	a/n			VA0	LTV1	C/D	0/0				MH	MH keskeytetty
Taabernakkelin Qultahiekka	13.7.14	narttu	n/n					C/C	0/0				LTE0	Epilepsia koht. 24.2.19, allergia, alkava munuaisten vajaatoiminta. LTE hyl.
Taabernakkelin Qultahippu	13.7.14	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV0	C/C	0/0				LTE0, MH	LTE0 45 hylätty, MH ampuminen osoittaa pelkoa
Taabernakkelin Qultakuume	12.4.15	norm.												
Taabernakkelin Qultavaltaus	12.4.15	uros						D	0					Ulkolainen lausunto (Norja)

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä			D-	Selkä								18.12.23	
Koiran nimi	aika	Kivekset	DM	Locus	SP0	VA0	LTV	DKK	DLK	Polvet	Sydän	Silmät	Luonne	Muut tiedot
Taabernakkelin Scania	4.10.15	norm.			SP0	VA0	LTV1	C/D	0/0	0/0	ok			
Taabernakkelin Skyline	4.10.15	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0				LTE	
Taabernakkelin Target	8.5.16	narttu			SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0					
Taabernakkelin Tomahawk	8.5.16	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0				LTE	
Taabernakkelin Tornada	8.5.16	uros												
Taabernakkelin Uisge Beatha	22.5.16	narttu			SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0			LTE	Polve0, 1/21
Taabernakkelin Ultimate	22.5.16	narttu						A/B	0/0				LTE	
Taabernakkelin Unbreakable	22.5.16	narttu				VA0	LTV3	C/C	0/0			ok		Haiman vajaatoiminta (-18)
Taabernakkelin United	22.5.16	uros												
Taabernakkelin Upsydaisy	22.5.16	narttu			SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	
Taabernakkelin Upyours	22.5.16	narttu						C	0					Ulkolainen lausunto (Ruotsi)
Taabernakkelin Wonder Boy Emil	27.7.17	norm.											LTE	
Taabernakkelin Wonder Why	27.7.17	uros												
Taabernakkelin Wonder Woman	27.7.17	narttu	a/n	D/D		VA0	LTV4	B/B	0/0	0/0	ok	ok	LTE	Polvet, Sydän ja Silmät 4.10
Taabernakkelin Wonderful	27.7.17	norm.	n/n	D/D		VA0	LTV1	A/A	0/0				LTE	
Taabernakkelin Wondering Rico	27.7.17	norm.	n/n			VA0	LTV2	D/D	0/0				LTE	
Taabernakkelin Wonderland	27.7.17	narttu			SP0	VA0	LTV2	D/C	0/0					
Taabernakkelin Xplosive Tempo	12.4.18	norm.	n/n	D/D		VA0	LTV1	B/B	0/0				LTE	
Taabernakkelin Xtempore Tango	12.4.18	norm.			SP0	VA0	LTV0	D/D	0/0					Allergia (ruoka-aineet), nivelrikko
Taabernakkelin You're Mine Furfrou	1.3.19	narttu	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV1	D/D	0/0				MH, LTE, KJT	(vanha C/D, uusinta D/D)
Taabernakkelin You're Mine Mew	1.3.19	narttu			SP0	VA0	LTV1	C/B	0/0				KJT	
Taabernakkelin You're Mine Pikachu	1.3.19	narttu			SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0				
Taabernakkelin You're Mine Wigglytuff	1.3.19	narttu			SP0	VA0	LTV0	A/A	0/0					
Taabernakkelin You're Mine Vulpix	1.3.19	narttu												
Taabernakkelin Zen	21.10.19	norm.				VA0	LTV0	B/D	0/0	0/0	ok	ok	MH, LTE	Polvet, Silmät ja sydän 12/2020
Taabernakkelin Zippo	21.10.19	norm.				VA0	LTV1	B/B	0/0				LTE0	LTE -8
Taabernakkelin Zz Top	21.10.19	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0		ok	LTE, MH, KJT	Polvet, Silmät 11/2020
Taabernakkelin Zizzi	21.10.19	narttu												
Taabernakkelin Zenadjan	21.10.19	narttu											LTE, KJT	
Taabernakkelin Coolest Sector Alarm	24.8.21	norm.												
Taabernakkelin Celetron Pulse	24.8.21	narttu	n/n			VA0	LTV1	B/B	0/0					
Taabernakkelin Certified Verisure	24.8.21	narttu												
Taabernakkelin Chic Yale	24.8.21	narttu												
Taabernakkelin C'mon Ajax	24.8.21	narttu				VA0	LTV1	B/A	0/0	0/0				
Taabernakkelin Comcast Xfinity	24.8.21	narttu											KJT	12/2023
Taabernakkelin Creative Securitas	24.8.21	narttu	a/n	D/D	SP0	VA0	LTV1	D/C	0/0					
Taabernakkelin I'm Not For Sale	2.4.22	narttu												
Taabernakkelin I'm Porsce With No Brakes	2.4.22	narttu												
Taabernakkelin I'm The Sand In Your Toes	2.4.22	narttu	n/n							0/0	ok	ok		Silmät 4.11.2023
Taabernakkelin I'm The Shadow Behind You	2.4.22	narttu												
Taabernakkelin I'm Zsa Zsa Gabor	2.4.22	narttu												
Tillikan Big Miracle	21.2.16	narttu	n/n			VA0	LTV1	C/C	0/0					
Tillikan Calypso	9.7.18	narttu												
Tillikan Cordelia	9.7.18	narttu				VA0	LTV2	B/B	0/0	0/0			MH	Polvet 29.10.19
Tillikan Cressida	9.7.18	narttu					LTV1	B/B	0/0					
Tummantuulen Arak	9.4.19	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV0	A/A	0/0			ok	MH	Silmät 5/21
Tummantuulen Amur	9.4.19	narttu	n/n	D/D		VA0	LTV1	A/A	0/0	0/0	ok		MH	16.11.23

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä aika	Kivekset	DM	D- Locus	Selkä					Polvet	Sydän	Silmät	18.12.23	Muut tiedot
					SP0	VA0	LTV	DKK	DLK				Luonne	
Tummantuulen Bair	13.9.20	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0				MH	4.8.2022 Kaihi; kortikaalinen katarakta, polvet, sydän ok
Tummantuulen Brix	13.9.20	narttu				VA0	LTV1	A/A	0/0					
Tummantuulen Calista	18.8.21	narttu				VA0	LTV0	C/C	1/0					
Tummantuulen Cindrella	18.8.21	narttu				VA0	LTV1	C/C	0/0	0/0		ok		Polvet 12/2022, silmät 3/2023
Tummantuulen Cleopatra	18.8.21	narttu				VA0	LTV1	B/B	0/0			ok	LTE	Silmät 9/2022
Tummantuulen Call Me Light	18.8.21	puut.				VA0	LTV0	B/B	0/0					
Tummantuulen Cerberus	18.8.21	puut.												
Tummantuulen Chaplin	18.8.21	puut.												
Tummantuulen Confident	18.8.21	uros												
Tummantuulen Dante	18.9.22	uros												
Tummantuulen Demian	18.9.22	uros												
Tummantuulen Drago	18.9.22	uros												
Tummantuulen Dreams Come True	18.9.22	uros												
Tummantuulen Daya	18.9.22	narttu												
Tummantuulen Dinah	18.9.22	narttu												
Trip z Dašického zátiší	28.6.17	norm.				VA1	LTV0	A/A	0/0					Haiman vajaatoiminta
Truly Yours Time To Say Goodbye	25.9.19	puut.				VA0	LTV1	C/B	2/0					
Tycoon of Ajawixen's ze Zevlova dvora	19.2.22	norm.												
Unique Krosandra	13.3.13	narttu	a/n				LTV1	C/C	0/0					
Uriel ze Zevlova dvora	24.4.22	uros												
Xeribo z Letinské kovárny	8.3.20	norm.					LTV1	C/C	0/0				MH, LTE	
Vaahterakallion Alissa	17.6.19	narttu												
Vaahterakallion Amanda	17.6.19	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0				LTE	
Vaahterakallion Amedeus	17.6.19	puut.	a/n			VA0	LTV0	D/D	0/0				LTE, PK	
Víra ze Zevlova dvora	1.5.22	narttu	n/n			VA0	LTV2	C/A	0/0					
Wasco z Letinské kovárny	18.12.19	uros				VA0	LTV1	B/B	0/0					
Whitney z Gipova	24.5.14	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	B/A	0/0				LTE	
Winston Eddy z Gipova	24.5.14	puut.	a/n											

Muistoissamme

Aggy Spirneo	16.4.09	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0				16.2.2017	Pernakasvain,[7v 10kk] (Paradoniitti-16.9.16)
Ajawixen's Just Fight It Out	30.3.19	narttu						D/D					26.7.2019	Tapaturma, sivulöydöksenä epämuodostuma ja kasvain [0 v 4kk]
Ajawixen's Addicted To You	9.5.22	uros											6.10.2022	Luusto, pennun kasvuhäiriö toisessa etujalassa [0v 5kk]
Ajawixen's Fly Me To The Moon	13.11.15	norm.					LTV1	D/E	0/0				5.12.2019	Luusto [4v1kk]
Ajawixen's Blow Your Mind	19.12.16	norm.	n/a			VA0	LTV1	B/B	0/0				19.9.2023	Epilepsia [6v 9kk]
Alain od Malého Kosíře	29.3.08	norm.						C/A					25.4.2019	Luusto ja nivel sairaus [11v 1kk]
Anthea Amans Kynos	8.12.08	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	C/C	0/0				14.4.2017	Haimatulehdus (kasvain ?) [8v 4kk]
Andělka Pramen Naděje	4.6.12	narttu	n/n		SP0	VA0	LTV0	C/B	0/0				7.7.2023	epilepsia 12/18, [11v 1kk] Vanhuus
Asan Spirneo	16.4.09	norm.	n/n		SP0		LTV1	C/C	0/0				17.8.2021	[12v 4kk]
Astronomie	16.12.21	narttu				VA0	LTV1	D/D	0/0				2.3.2023	Luustosairaus, nivelrikko [1v, 3kk]
Atomic Bomberman Ajšodlak	22.11.11	norm.						A/A	2/0				15.3.2016	kroon. korvatulehdus [4v 4kk]
Apocalyptic Ajšodlak	22.11.11	narttu	a/a		SP0	VA0	LTV4	A/B	0/0				14.2.2023	Aivoperäinen kohtaus [11v 3kk]
Badoc Amans Kynos (Taabernakkelin)	7.1.12	puut.											29.11.2022	[10v 11kk]
Baret Amans Kynos (Taabernakkelin)	7.1.12	puut.											29.5.2013	Lonkat [1v 5kk]

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymäaika	Kivekset	DM	D-Locus	Selkä					Polvet	Sydän	Silmät	18.12.23	Muut tiedot
					SP0	VA0	LTV	DKK	DLK				Luonne	
Barin Brinnris	20.8.14	norm.	n/n			VA0	LTV1	A/A	0/0				29.1.2018	Munuaiset (mahdollisesti käärmeenpureman seuraus?)[3v 5kk]
Bazzy Kaslbor	29.10.09	puut.						A/A	0/0				14.5.2021	Kasvain sisäelimissä [1v 7kk]
Beardface Too Good To Give a Damn	19.6.21	uros											14.9.2022	Haiman vajaatoiminta -22, ibd
Bessy Kaslbor	29.10.09	narttu			SP0	VA0	LTV0	C/C	1/0				16.8.2022	Äkillinen sairaskohtaus, Kilpirauhasen-vajaatoiminta ja ibd [12v 10kk]
Black Body Armani Boss	15.6.13	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0				2.2.2018	tapaturma [4v 8kk]
Black Body Blueberry Pie	14.1.14	narttu											1.5.2014	[4 kk]
Black Body Carefree	17.3.15	norm.				VA0	LTV1	A/A	0/0				21.3.2017	[2v] Tapaturma
Black Body Chamberlain	17.3.15	puut.			SP0	VA0	LTV1	D/C	0/0				4.2.2022	Epilepsia, nivelrikko [6v, 11kk]
Blackmarsh Bobko	3.4.22	uros											1.2.2023	Kuolinsyy; myrkytys.
Brahms J. Lukato Gold	22.8.13	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV3	C/C	0/0				24.5.2018	DCM Sydänsairaus [4v 9kk]
Britta z Jamenských Valíkú	7.2.13	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0				23.12.2020	Iho- ja korvasairaudet, -Atopia, allerginen atooppinen ihotulehd. [7v 10kk]
Cadium Unreal	25.9.18	norm.	a/n			VA0	LTV1	C/C	0/0				14.7.2021	Epilepsia [2v 10kk]
Dean Eimiporti	8.3.15	uros											14.6.2017	Maksan ja ruoansulatus-kanavan sairaus -Haiman vajaatoiminta, EPI [2v 3kk]
Emir z Dazikého Zátisi	29.1.13	norm.	a/a			VA0	LTV1	B/B	0/0				8.9.2023	Kilpirauhasen vajaatoiminta, nivelrikko
Francis Ford Vita canina	7.7.10	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV1	A/A	0/0				2.3.2023	Vanhuus ja kurkunpäänhalvaus [12v 8kk]
Frozen z Konické skály	30.1.19	narttu											23.4.2020	Epilepsia (eutanasia)[1v 3kk]
Harjusalaman Apassi	7.1.13	norm.						D/D	0/0				30.6.2022	Hemangiosarkooma (Perna kasvain) [9v 6kk]
Harjusalaman Arina	7.1.13	narttu	a/a					A/A	0/0				18.12.2022	Perna kasvain [9v,11kk]
Harjusalaman Arotuuli	7.1.13	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	C/B	0/0				21.8.2022	Kasvain [9v 7kk]
Harjusalaman Bastori	26.2.14	norm.											9.1.2015	Epilepsia, yläpurenta [11kk]
Harjusalaman Cirpiina	6.8.14	narttu	a/n			VA0	LTV4	A/A	0/0				16.7.2020	Imukudoksen kasvain, lymfooma, (haiman vajaatoiminta) [6v 11kk]
Kelotassu Päivätär	24.11.18	narttu											30.11.2019	Tapaturma (juna onnettomuus) [1v]
Miinuksen Buster Buster	22.9.17	uros	n/a										27.11.2018	tapaturma, päähän kohdist. tapahtuman aih. epileptiset oireet [0v 2kk]
Miinuksen Falou	20.8.20	uros											14.12.2020	Aivotoiminta, lievä vesipää [-4kk]
Miinuksen Gimara	9.1.22	narttu											30.3.2022	Kolmijalkaisuus, hermovaurio [2kk]
Nemesis To Ajawixen`s Bryvilsar	21.4.16	norm.	a/a			VA0	LTV0	B/A	0/0				19.2.2023	Kasvain sisäelimissä [6v 10kk]
Renesme Z Gipova	8.2.10	narttu	a/n		SP0	VA0	LTV2	C/C	0/0				14.4.2022	Vanhuus [12v 2kk]
Rumble Rock's Amazing Opal	4.9.16	norm.	a/n		SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0				11.7.2019	Epilepsia [2v 10kk]
Rumble Rock's Call Me F King Anything	15.1.21	norm.	n/n				LTV1	D/D	0/1				19.10.2023	Luusto- ja nivelsairaus -paha nivelrikko
Sju z Dazikého Zátisi	23.4.09	narttu			SP0	VA0	LTV0	B/B	0/0				10.12.2021	kasvain [12v, 8kk]
Bohem Amans Kynos (Taabernakkelin)	7.1.12	puut.			SP0		LTV0	C/C	0/0				18.10.2023	Kilpirauhasen vajaatoiminta ja vino lantio, yläpurenta,
Bonos Amans Kynos (Taabernakkelin)	7.1.12	norm.						E/E	0/0				27.5.2013	syy; lonkat [1v 4kk]
Taabernakkelin Adamas	24.6.20	norm.	n/n	D/D		VA0	LTV0	B/B	0/0				20.5.2023	Syy; allerginen atooppinen ihotulehdus, nenässä krooninen riniitti [2v 11kk]
Taabernakkelin Nadeje	18.6.13	narttu	a/n										1.1.2016	Epilepsia [2v 7kk]
Taabernakkelin Na Zdravi	18.6.13	norm.	n/n		SP0	VA0	LTV1	C/C	0/0				8.11.2023	Lonkkien nivelrikko/ lantioseudun hermostollinen häiriö ja kipu
Taabernakkelin Unforgiven	22.5.16	norm.	n/n	D/D	SP0	VA0	LTV1	B/B	0/0				10.8.2021	[5v, 7kk]
Taabernakkelin Xpensive Teddy	12.4.18	uros											3.4.2020	Tapaturma [2v]
Tillikan Ceres	9.7.18	narttu											2.10.2018	Ruokatorvenlaajentuma, eutanasia [3kk]
Tummantuulen Bria	13.9.20	narttu			SP0	VA0	LTV0	C/B	0/0			ok	11.11.2023	Kuolinsyy; autoimmuuni sairaus. Haiman vajaatoiminta
Usia Krosandra	13.3.13	narttu											5.11.2022	Kasvain haimassa [9v 8kk]

Suomessa syntyneet/ Tuonti	Syntymä aika	Kivekset	DM	D- Locus	Selkä								18.12.23	
Koiran nimi					SP0	VA0	LTV	DKK	DLK	Polvet	Sydän	Silmät	Luonne	Muut tiedot
Vaahterakallion Alfons	17.6.19	norm.			SP0	VA0	LTV4	C/B	0/0				2.9.2021	Akuutti munuaisvaurio, joka kroonistunut [2v 3kk]

YHTEENVETO TSEKINPAIMENKOIRIEN TERVEYDESTÄ JA LUONTEESTA

TERVEYSKYSELYN

JA

KERÄTTYJEN TERVEYSTIETOJEN PERUSTEELLA

15.1.2023

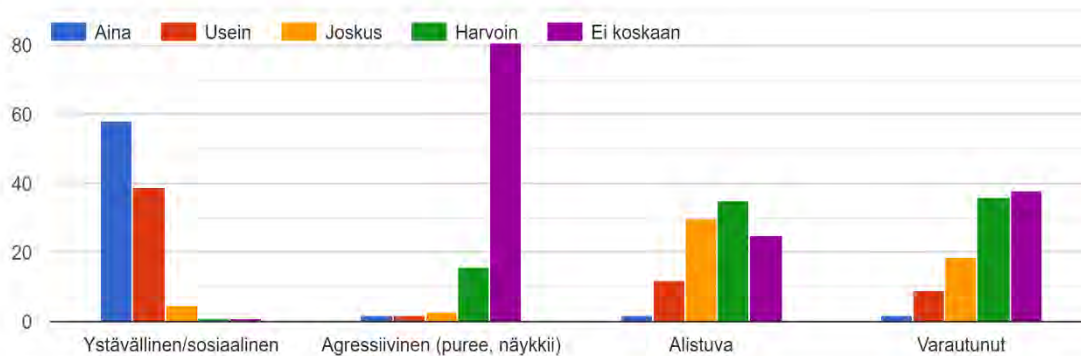
TSEKINPAIMENKOIRAN LUONTEEN YHTEENVETO 30.12.2022

Sukupuoli jakautuma; Narttuja 55 %, Uroksia 45 %

Koiran käytös ihmisiä kohtaan;

Kaikki kyselyyn vastanneista oli lähes aina ystävällisiä ja sosiaalisia ihmisiä kohtaan. Muutamalla prosentilla oli aggressiivisuutta mutta niilläkin sitä oli harvoin. Alistuvaisuutta oli jonkun verran ja varautuneisuuttakin vähäisesti.

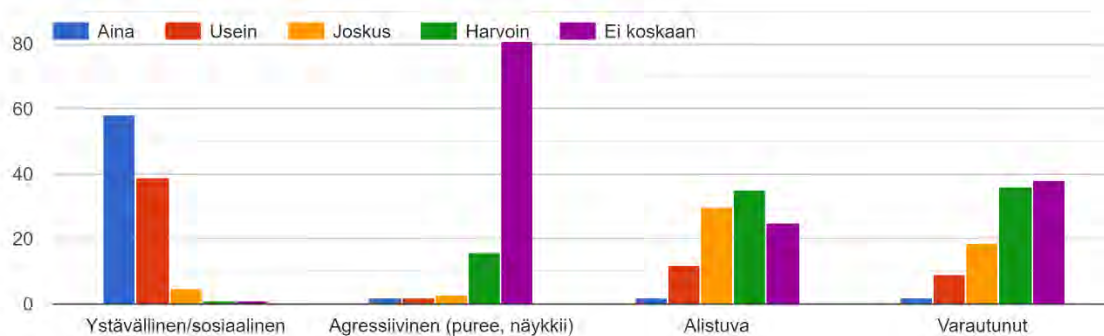
Koiran käytös muita koiria kohtaan

Koiran käytös muita koiria kohtaan;

Suurin osa kyselyyn vastanneista oli useimmiten toisille koirille ystävällisiä ja sosiaalisia, Muutamalla prosentilla oli aggressiivisuutta mutta niistäkin sitä oli erittäin harvoin. Alistuvaisuutta oli jonkun verran ja varautuneisuuttakin vähäisesti.

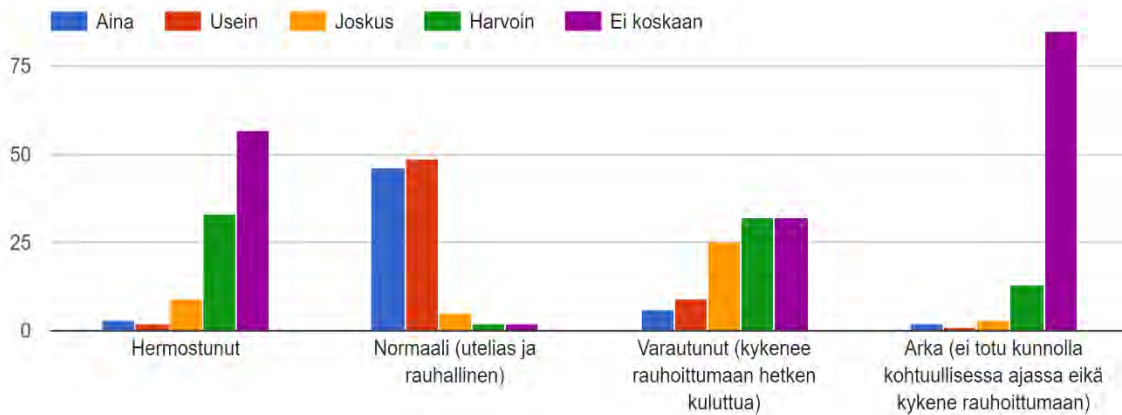
Koiran käytös muita koiria kohtaan

Koiran suhtautuminen uusiin asioihin

Enimmäkseen koirat olivat uusissa asioissa normaalin uteliaita ja rauhallisia, jonkin verran oli varautuneisuutta ja joku yksilö esitti toisinaan hermostuneisuutta ja arkuuttakin

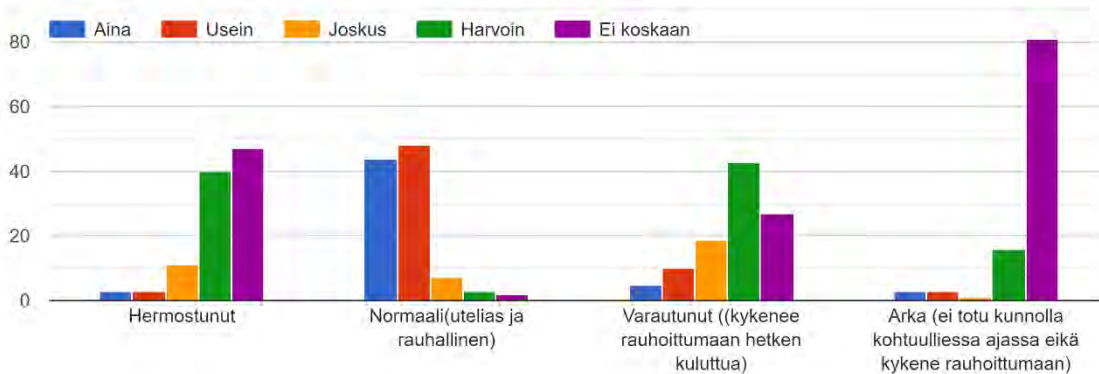
Koiran suhtautuminen uusiin asioihin?

Koiran suhtautuminen uusiin tilanteisiin

Enimmäkseen koirat olivat uusissa tilanteissa normaalin uteliaita ja rauhallisia, Ei hermostunut juuri koskaan eikä arkuutta esiintynyt juuri koskaan, varautuneisuutta uusiin tilanteisiin esiintyi suhteutettuna yllättävän paljon

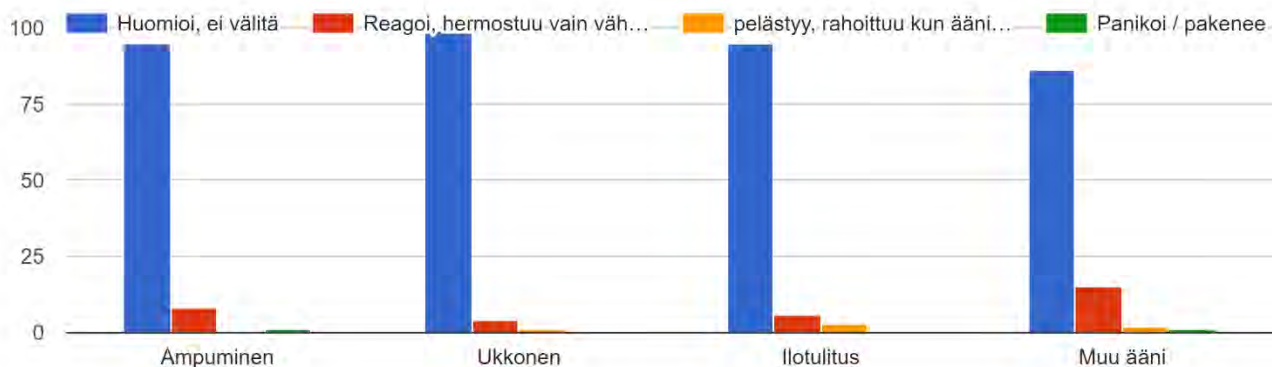
Koiran suhtautuminen uusiin tilanteisiin?

Koiran suhtautuminen ääniin

Koirat eivät olleet ääniherkkiä, ja ääripään ääniarkuutta ei esiinny kyselyn koirilla ollenkaan (panikoi/pakenee). Ampumista eivät kaikki olleet kuulleet ja joitakin listaamattomia ääniä oli jotka vähän hermostutti joitain yksilöitä, kuten esimerkiksi ruohonleikkuri

Koiran suhtautuminen ääniin?

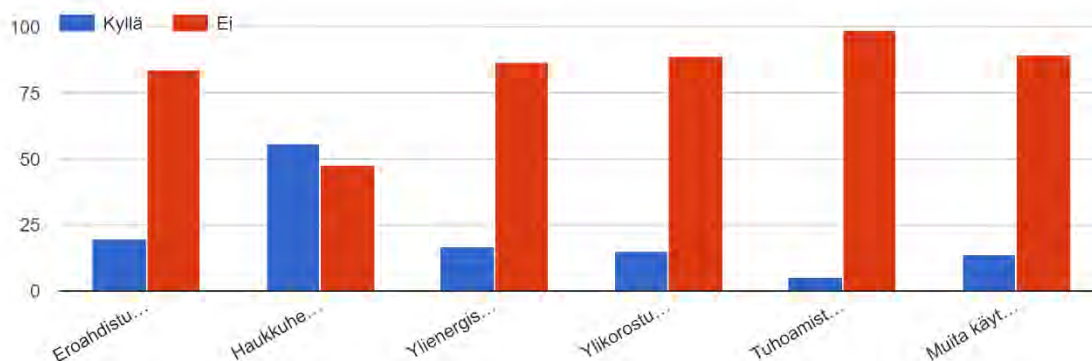

Koiran käytös, onko koirallasi jokin seuraavista;

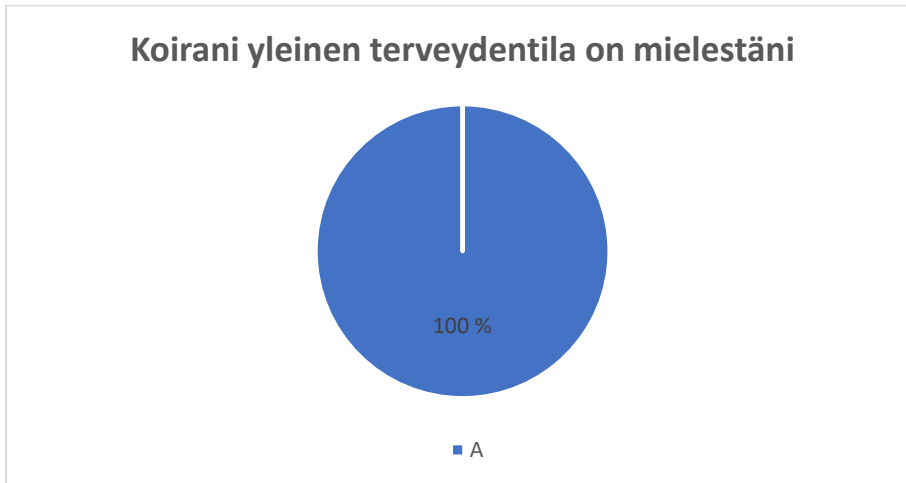
Haukkuherkkyyttä oli lähes puolilla koirista mikä sinällään on ihan ymmärrettävää kun ovat olleet aikojen saatossa haukkuvia vartiokoiria. Eroahdistusta esiintyi myös jonkin verran.

Onko koirallasi	Kyllä	Ei
Eroahdistusta	19 %	81 %
Haukkuherkkyyttä	53 %	46 %
Ylienergisyyttä	16 %	84 %
Ylikorostunutta vartioimista	14 %	86 %
Tuhoamista aikuisiällä	4 %	96 %
Muita käytöshäiriötä (häiritsevää käytöstä LS)	13 %	87 %

Onko koirallasi

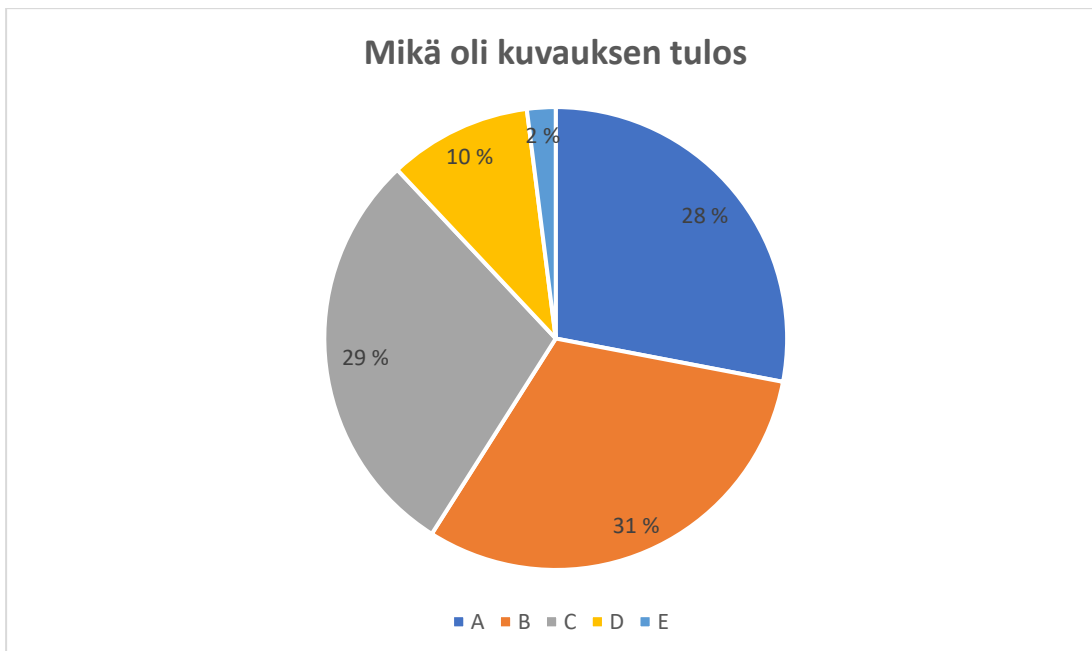
Koiran yleinen terveydentila kyselyyn vastanneitten mielestä;

Kyselyn perusteella koirien yleinen terveydentila on ollut hyvä tai erinomainen, suurilukuisin syy että koiraa käytetään eläinlääkärissä rutiinikäyntien (kuten rokotukset ja terveystarkastukset) on traumat ja tapaturmat. Tiedossa on kuitenkin myös että poikkeavaa karvanlähtöä ja iho-ongelmia on ilmennyt jonkin verran.

Lonkat

A- B- ja C- lonkat ovat hyvin tasaisesti samoissa lukemissa, A-lonkkien osuus pienentynyt. D- ja E-lonkkien osuus ei kuitenkaan ole lisääntynyt mikä on osoitus että vakavat lonkkadysplasian muodot eivät ole lisääntyneet. Pääsääntöisesti tsekinpaimenkoira pystyy elämään C-lonkilla täysin normaalia tervettä ja kivutonta aktiivista elämää.

Silmät ja korvat;

Silmäpeilaamattomia on yli puolet, ja peilattujen osuus on entisestään vähentynyt. Rodulla ei ole löytynyt mitään säännönmukaisia hälyttäviä silmänsairauksia

Vastauksissa ilmenevät silmäongelmat eivät ole kytköksissä peilaukseen. Korviin liittyviä ongelmia oli jonkin verran, muutamia tulehduksia ja korvan töhnimisiä/rapsutuksia.

Silmät ja korvat	Kyllä	Ei	Vastausprosentti
Silmäpeilattuja	32 %	68 %	100 %
Silmäongelmia (ei liity peilaukseen)	4 %	86 %	85 %
Korvatulehduksia	17 %	83 %	100 %

Terveyskyselystä ylisesti

Kyselyyn oli useimmiten vastattu koiran ollessa nuori ja terve eli koiran aikuistuesssa ilmenevät sairaudet ei kyselyssä ilmene. Samoin kaikki sairaudet eivät näy terveystilastassa kun ne ovat ilmenneet myöhemmin ja ilmoitettu kyselyn jälkeen yksityisesti. esim. **epilepsia** kaltaisia kohtauksia on enemmän kuin kyselyssä ilmeni, ja lisäksi haimaan liittyviä ongelmia ja vajaatoimintaa tiedetään esiintyvän rodussa jonkun veran mutta niitä ei ole tullut kyselyn vastauksissa ilmi eikä yhdistykselle ole aktiivisesti ilmoitettu näistä virallisesti

Kun terveyskyselyyn vastataan koiran ollessa nuori, tiedot olisi hyvä päivittää tuloksia koiran ollessa täysikasvuinen (esim. 4-5v), pennutuksen jälkeen ja aina kun on ilmennyt jotain muuta uutta. Uusinta kuvauksia toivotaan myös koiran ollessa 5-7 vuotta

TERVEYSLISTAN YHTEENVETO KOIRIEN TERVEYDESTÄ

DM (Degeneratiivinen Myelopatia) eli selkäydinrappeumasairaus.

DM-Testi		
N/N "terve"	58	53 %
A/N "kantaja"	45	41 %
A/A "sairastumisriski"	7	6 %

Testi kertoo koiran geneettisen alttiuden sairastua tai periyttää sairaita genejä jälkeläisilleen. Terve tai kantaja ei voi sairastua. Terveen jälkeläiset eivät koskaan voi olla kantajaa huonompia edes sairaan partnerin kanssa. Kantajan pennut voi olla partnerista riippuen terveitä, sairaita tai kantajia. Sairaant jälkeläiset ovat sairaita tai kantajia

Tsekinpaimenkoirista oli DM-testattuja 41%. Testatuista koirista 58% oli DM-vapaita, 41% kantajia ja 6% sairastumisriskisiä.

Välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV)

LTV		
LTV0	32	24 %
LTV1	79	59 %
LTV2	8	6 %
LTV3	9	7 %
LTV4	6	4 %

LTV (lumbosacral transitional vertebra) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä.

LTV-kuvattuja koiria oli kaikkiaan 49%.

Minimi kuvausikä on 1 vuotta, yli 1-vuotiaista oli kuvattu 58%

Lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriö (DKK, DLK)

HD			ED		
A	31	28 %	0	103	93 %
B	30	27 %	1	6	5 %
C	35	32 %	2	1	1 %
D	11	10 %	3	1	1 %
E	4	4 %			

Lonkanivelen kasvuhäiriö (hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määrittellä perinnölliseksi lonkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja.

Lonkka- ja kyynärkuvattuja koiria oli 41%. Vain yksi vastanneista vastasi koiran oirehtineen huonojen lonkkien takia. Kaksi on jouduttu lopettamaan sairaiden lonkkien takia alle kaksi vuotiaina.

Minimi kuvausikä on 1 vuotta ja yli 1-vuotiaista oli kuvattu 64,1%. Osa odottaa koiran kasvamista 2-vuotiaaksi, jotta saa samalla SP-tuloksen, yli 2-vuotiaitten kuvausprosentti on 72%

Epilepsia

Tietoomme tulleista epilepsiaksi epäillyistä 59:stä tapauksesta 15 on lääkityksellä.

Tsekinpaimenkoirien Luonnetestipisteiden jakautuminen 1/2023 mennessä

ARVOSANAJAKAUMAT		+3	+2	+1	-1	-2	-3
I	Toimintakyky	0 %	19 %	70 %	9 %	1 %	-
II	Terävyys	26 %	1 %	73 %	-	-	-
III	Puolustushalu	48 %	1 %	36 %	14 %	-	-
IV	Taisteluhalu	4 %	80 %	1 %	10 %	6 %	-
V	Hermorakenne	0 %	12 %	87 %	1 %	-	-
VI	Temperamentti	36 %	38 %	23 %	4 %	-	-
VII	Kovuus	27 %	0 %	71 %	-	1 %	-
VIII	Luoksepäästävyys	74 %	24 %	0 %	0 %	1 %	0 %
VIII	Luoksepäästävyys	100	33	0	0	1	0

	+++	++	+	-	--
Laukaisupelottomuus	75 %	20 %	-	3 %	1 %

Nimi	Sukupuoli	Päiväys	Synt vuosi	Yhteensä
Afromines What A Man	uros	17.6.2022	2019	170
Ajawixen's Best Or Nothing To Harjusalama	narttu	4.7.2020	2016	203
Ajawixen's Breaking Dawn	narttu	11.7.2021	2016	184
Ajawixen's Bohemian Rhapsody	narttu	26.4.2019	2016	174
Ajawixen's Cheap Thrills	uros	22.8.2020	2017	168
Ajawixen's Coco Chanel	narttu	4.10.2020	2017	153
Ajawixen's Fade To Bläck	Uros	2.6.2018	2014	157
Ajawixen's Feeling Lucky	uros	18.11.2017	2015	186
Ajawixen's Fight For This Love	narttu	2.6.2018	2015	221
Ajawixen's Fly Me To The Moon	uros	6.10.2018	2015	127
Ajawixen's Money No Honey	narttu	21.10.2022	2019	240
Ajawixen's Name Of The Game	narttu	21.10.2022	2019	224
Ajawixen's One And Only	uros	9.6.2021	2019	155
Ajawixen's Oops I Did It Again	narttu	26.5.2022	2019	139
Ajawixen's Only Wanna Be With You	narttu	18.9.2021	2019	123
Ajawixen's Wash It All Away	narttu	31.10.2021	2019	112
Ajawixen's Wicked Game To Play	narttu	11.9.2022	2019	162
Ajawixen's Wrong Side Of Heaven	uros	24.9.2022	2019	159
Ajawixen's Play Paranoid	narttu	4.9.2021	2019	154
Alain Od Malého Kosiře	uros	23.6.2014	2008	206
Andělka Pramen Naděje	narttu	15.7.2017	2012	157
Anthea Amans Kynos	narttu	12.10.2013	2009	
Apocalyptic Ajšodlak	narttu	5.8.2017	2011	186
Aristan Aurinko	uros	13.7.2019	2016	225

Asan Spirneo	uros	16.8.2014	2009	128 (LA)
Baaja Ro-G Pair	narttu	15.4.2017	2014	104
Balian Anima Una	uros	15.7.2017	2014	74 (LA)
Ballerina	narttu	6.5.2017	2013	172
Bea Zlatý Klondike	narttu	24.9.2022	2019	172 (LA)
Beardiface Charming Black Star Sapphire	uros	20.7.2019	2017	157
Beardiface Dazzling Hearth Of Eternity	narttu	29.9.2019	2017	140
Beardiface Mystical Black Prince's Ruby	uros	17.11.2019	2017	159
Beardiface Powerful Chevron Amethyst	uros	24.8.2019	2017	203
Becky od Zámku Rohozce	narttu	13.5.2018	2015	125
Billie Jean Věčná Legenda	narttu	14.10.2017	2015	158
Birna Mezi Rolemi	narttu	24.5.2015	2011	189
Black Body Armani Boss	uros	10.10.2015	2013	155
Black Body Be My Joy	narttu	18.6.2016	2014	140
Black Body Cheerleader	narttu	17.6.2017	2015	125
Brixa to Harjusalama z Repinskeho dolu	narttu	4.7.2020	2017	188
Blesk to Harjusalama z Repinskeho dolu	narttu	3.7.2021	2017	155
Caaria Zejeriss	narttu	24.8.2019	2013	125
Cadium Unreal	uros	22.11.2020	2018	113
Caia Caramangee Lukato Gold	narttu	28.5.2016	2013	173
Camelia Rosa white	narttu	21.7.2018	2016	208
Candy	narttu	8.10.2016	2013	157
Craig Temný Onyx	uros	23.5.2015	2013	130
Derdekea Věčná legenda	narttu	9.5.2021	2018	189
Donquel Věčná legenda	uros	5.9.2021	2018	173
Delfyne Amans Kynos	narttu	22.8.2020	2018	170
Dina od Leskounského kopce	narttu	10.7.2020	2018	95
Divoška Z Malého údolí	narttu	10.9.2016	2013	140
Emir Z Dašického Zátíši	uros	23.4.2016	2013	153
Envy To Ajawixens ze Zevlova dvora	uros	29.8.2020	2018	155
Extreme Bryvilsár	narttu	21.5.2016	2012	143
Finny Zolana z Horské samoty	narttu	22.11.2020	2014	93
Frosty z Konické skály	uros	4.9.2022	2019	138
Gass z Malého údolí	uros	27.6.2020	2013	160
Glosscoat's Shades Of Night	uros	3.8.2019	2016	120
Glosscoat's So What	narttu	25.5.2019	2016	142
Glosscoat's Morning Mist	narttu	11.9.2021	2018	172
Glosscoat's Sound Of Silence	uros	18.5.2019	2018	209
Harjusalaman Arotuuli	uros	15.7.2017	2013	174
Harjusalaman Beatrix	narttu	17.6.2017	2014	240
Harjusalaman Cirpakka	uros	2.6.2018	2014	157
Harjusalaman Cirpiina	narttu	19.10.2019	2014	142
Harjusalaman Ceasarus	uros	3.7.2021	2014	172
Harjusalaman Demilla	narttu	7.7.2017	2015	114

Harjusalaman Demon	narttu	2.6.2018	2015	155
Harjusalaman Elviira	narttu	2.6.2018	2014	157
Harjusalaman Elvis	uros	2.5.2019	2016	88
Henk Valaimdar	uros	6.6.2015	2013	156
Irča Z Malého Údolí	narttu	22.10.2016	2014	144
Kassiopeia Vita canina	narttu	8.9.2018	2013	143
Kelotassu Kuutarneito	narttu	16.5.2021	2018	190
Kisuta Ish Unoravo	narttu	4.9.2022	2019	125
Khanbull's Cokolada Borec	uros	3.10.2020	2016	155
Khanbull's Cokolada Kluk	narttu	2.6.2018	2016	142
Khanbull's Cokolada Syn	uros	15.9.2018	2016	59 (LA)
Khanbull's Zlaty Bela	narttu	27.6.2020	2017	97
Khanbull's Tau-Bruno	uros	13.6.2021	2019	240
Khanbull's Tau-Byron	uros	9.7.2021	2019	208
Khanbull's Zlaty Bonifac	uros	8.8.2020	2017	38 (Hylätty)
Madison Z Letinské Kovárny	uros	2.6.2018	2016	157
Mahoney's Black Diamond	narttu	4.9.2022	2020	189
Magnolia Passco Evelyn	narttu	24.9.2022	2019	97
Miinuksen Aara Romeo	uros	6.6.2019	2016	140
Miinuksen Aara Roona	narttu	7.11.2020	2016	113
Miinuksen Assera Sessi	narttu	25.8.2018	2016	168
Miinuksen Binjata	narttu	22.9.2019	2017	187
Miinuksen Brawler	uros	22.9.2019	2017	156
Miinuksen Bruuttus	uros	1.11.2020	2017	169
Miinuksen Bellas Style	narttu	19.6.2021	2017	140
Miinuksen Calmando	uros	19.9.2020	2018	140
Miinuksen Cascaruu	uros	18.10.2020	2018	145
Miinuksen Daicyg	uros	11.9.2021	2018	0
Miinuksen Eriel	narttu	3.9.2022	2020	68
Miinuksen Eeron	uros	16.10.2022	2020	187
Miinuksen Eimir	narttu	16.10.2022	2020	140
Miinuksen Ekno	uros	16.10.2022	2020	156
Moje Radost Ecora	narttu	4.10.2020	2018	170
Moje Radost Dorian	narttu	19.6.2021	2017	140
Nemesis To Ajawixen's Bryvilsar	uros	29.9.2018	2016	221
Noster Mirabilis Five Star Of Binki	narttu	17.8.2019	2016	158
Nyx yes Unoravo	uros	15.9.2018	2016	142
O'boy Krosandra	uros	13.8.2016	2011	169
Osbourne Tar Unoravo	narttu	15.9.2018	2015	143 (LA)
Paint It Black To Ajawixen's Bryvilsar	narttu	2.6.2018	2015	206
Renesme Z Gipova	narttu	28.5.2016	2010	143
Rocket-Babe Vom Böhmerwald	narttu	10.10.2015	2013	170
Rumble Rock's Adventurous Black Diamond	uros	17.8.2019	2016	159
Rumble Rock's Arctic Ruby	narttu	12.9.2020	2016	201
Taabernakkelin Nebojsa	uros	2.6.2018	2013	140

Taabernakkelin Negative	uros	15.7.2017	2013	108
Taabernakkelin Nehalennia	narttu	20.7.2019	2013	223
Taabernakkelin Neposeda	uros	9.4.2016	2013	142
Taabernakkelin Qullankaivaja	uros	2.9.2017	2015	155
Taabernakkelin Qultahiekka	narttu	15.7.2017	2014	125 (LA)
Taabernakkelin Qultahippu	narttu	15.7.2017	2014	46 (hylätty)
Taabernakkelin Skyline	narttu	18.5.2019	2015	168
Taabernakkelin Tomahawk	narttu	20.9.2020	2016	188
Taabernakkelin Uisge Beatha	narttu	22.8.2020	2016	123
Taabernakkelin Ultimate	narttu	18.10.2020	2016	205
Taabernakkelin Unforgiven	uros	9.6.2019	2016	190
Taabernakkelin Upsydaisy	narttu	19.5.2019	2016	143
Taabernakkelin Wonder Boy Emil	uros	4.8.2019	2017	145
Taabernakkelin Wonder Woman	narttu	23.8.2020	2017	170
Taabernakkelin Wonderfull	uros	4.7.2020	2017	139
Taabernakkelin Wondering Rico	uros	4.8.2019	2017	125
Taabernakkelin Xplosive Tempo	uros	22.8.2020	2018	172
Taabernakkelin You're Mine Furfrou	narttu	26.4.2022	2019	140
Taabernakkelin Zenadjan	narttu	6.8.2022	2019	170
Taabernakkelin Zippo	uros	3.9.2022	2019	-8
Vaahterakallion Amadeus	uros	19.6.2021	2019	172
Vaahterakallion Amanda	narttu	19.6.2021	2019	117
Whitney Z Gipova	narttu	15.7.2017	2014	110
Xeribo Z Letinske Kovarny	uros	7.8.2022	2020	182

Suomen Tsekinpaimenkoirat ry

Yhdistyksen säännöt

Nämä säännöt on hyväksytty yhdistyksen vuosikokouksessa 23.2.2019. Säännöt ovat voimassa 14.5.2019 lukien.

§ 1 Yhdistyksen nimi ja kotipaikka

Yhdistyksen nimi on Suomen Tsekinpaimenkoirat ry.

Yhdistyksen kotipaikka on Punkaharju ja toiminta-alue on koko Suomi.

§ 2 Tarkoitus ja toimintamuodot

Yhdistyksen tarkoituksena on

1. herättää, ylläpitää, edistää ja tukea tsekinpaimenkoiraharrastusta
2. herättää jäsenistössä innostunutta harrastushenkeä ja pitkäjänteistä harrastusta rodun parissa
3. edistää tsekinpaimenkoiran käyttöä rodulle tyypillisissä tehtävissä
4. edistää, johtaa ja valvoo terveiden ja rodunomaisten koirien jalostamista
5. edistää rodun oikeaa hoitamista, kasvattamista ja kouluttamista
6. toimia tsekinpaimenkoiraharrastajien yhdyssiteenä sekä ajaa ja valvoo rodun harrastajien yhteisiä etuja

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys voi

1. järjestää jalostustarkastuksia ja antaa jalostusneuvontaa
2. antaa asiantuntija-apua tsekinpaimenkoirien ulkomaille viennissä ja tuonnissa
3. toimia tehokkaassa yhteistyössä rodun piirissä toimivien kasvattajien kanssa
4. järjestää koiranäyttelyitä, luonnetestejä sekä rotuharrastukseen liittyviä kokeita, rotumestaruuskilpailuita ja otteluita
5. järjestää tsekinpaimenkoiraharrastukseen liittyviä koulutus-, valmennus-, neuvonta- ja neuvottelutilaisuuksia
6. kerätä ja välittää rotuun ja rotuharrastukseen liittyvää tietoa
7. harjoittaa tiedotus- ja julkaisutoimintaa
8. huolehtia tsekinpaimenkoiratoimintaan liittyvästä eri yhdistysten välisestä kotimaisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä
9. pyrkiä aktiivisesti keräämään rodun harrastajat yhdistyksen ja järjestäytyneen kenneltoiminnan piiriin syventääkseen heidän rotu- ja kenneltietouttaan

Yhdistys voi kuulua muihin sen tarkoitusperiä palveleviin yhdistyksiin.

Toimintansa tukemiseksi yhdistys voi ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja, omistaa toimintaansa varten tarpeellista kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä toimeenpanna asianmukaisen luvan saatuaan arpajaisia, myyjäisiä ja rahankeräyksiä. Yhdistyksen toiminnalla ei tavoitella taloudellista voittoa.

§ 3 Jäsenet

Yhdistyksen jäseniä ovat varsinaiset jäsenet, pentuejäsenet, perhejäsenet ja kannatusjäsenet. Jäsenet hyväksyy yhdistyksen hallitus.

Varsinaiseksi jäseneksi voi liittyä luonnollinen henkilö.

Perhejäseneksi voi liittyä luonnollinen henkilö, joka asuu samassa taloudessa varsinaisen jäsenen kanssaan. Perhejäsenellä on muutoin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin varsinaisella jäsenellä, mutta hänelle ei lähetetä yhdistyksen julkaisuja. Mikäli perhejäsen ei enää asu samassa taloudessa jonkin yhdistyksen varsinaisen jäsenen kanssa, perhejäsenen jäsenyys muutetaan hänen suostumuksellaan varsinaiseksi jäsenyydeksi, muutoin jäsenyys lakkaa.

Pentuejäseneksi voi liittyä henkilö, jolla on omistuksessaan tai hallinnassaan tsekinpaimenkoiranpentu, jonka kasvattajaksi katsottava henkilö (kasvattaja) on yhdistyksen jäsen. Pentuejäsenyydelle on oltava kasvattajan kirjallinen puolto. Pentuejäsenyys on voimassa korkeintaan jäsenyyden alkamisvuoden loppuun, jonka jälkeen hallituksen on muutettava se jäsenen suostumuksella yhdistyksen muuksi jäsenyydeksi tai tehtävä pentuejäsenyyden päättymisestä erottamispäätös. Muilta osin pentuejäsenellä on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin varsinaisella jäsenellä, ellei tosin mainita.

Kannatusjäseneksi voi liittyä luonnollinen henkilö tai oikeustoimikelpoinen yhteisö tai säätiö, joka haluaa tukea yhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa.

Henkilölle, joka yhdistyksen toiminnan kannalta on erityisen ansioitunut, voidaan hallituksen tai 10 yhdistyksen äänivaltaisen jäsenen ehdotuksesta yhdistyksen kokouksessa myöntää yhdistyksen kunniajäsenen arvonimi. Kunniajäsenen arvonimen myöntäminen edellyttää, että vähintään $\frac{3}{4}$ annetuista äänistä on myöntämisen kannalla.

Kunniajäsenen arvonimeen itsessään ei liity jäsenyyden oikeuksia eikä velvoitteita.

Jäsen on velvollinen ilmoittamaan hallitukselle nimeensä, yhteystietoihinsa tai muihin jäsenrekisteriin merkittyihin tietoihinsa kohdistuneista muutoksista.

§ 4 Jäsenen eroaminen ja erottaminen

Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle tai sen puheenjohtajalle taikka ilmoittamalla erosta yhdistyksen kokouksessa pöytäkirjaan merkittäväksi.

Jäsen voidaan erottaa yhdistyksestä, jos hän

1. rikkoo yhdistyksen sääntöjä tai toimii yhdistyksen tarkoituksien vastaisesti;
2. on menettellyllään yhdistyksessä tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut yhdistystä; tai
3. rikkoo yhdistys- tai eläinsuojelulakia; tai
4. ei täytä enää laissa tai yhdistyksen säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja.

Erottamispäätöksestä on ilmoitettava kirjallisesti. Jäsenellä on oikeus tulla kuulluksi ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Jäsen voidaan katsoa eronneeksi, jos tämä on jättänyt eräänntyneen jäsenmaksunsa maksamatta.

Erottamisesta ja eronneeksi katsomisesta päättää yhdistyksen hallitus.

Jäsenellä, joka on erotettu yhdistyksestä tämän pykälän 2 momentin perusteella, on oikeus saattaa erottamispäätös yhdistyksen kokouksen ratkaistavaksi vaatimalla sitä kirjallisesti yhdistykseltä 14 päivän kuluessa siitä, kun erottamispäätös on toimitettu hänen tietoonsa. Asia on käsiteltävä yhdistyksen kokouksessa, joka pidetään viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun vaatimus on toimitettu yhdistykselle. Yhdistyksen kokouksessa erottamispäätös vaatii vähintään kahden kolmasosan ($\frac{2}{3}$) enemmistön annetuista äänistä. Äänestys suoritetaan suljetuin lipuin.

Eronneella, erotetulla tai eronneeksi katsotulla jäsenellä ei ole mitään oikeutta yhdistyksen omaisuuteen.

§ 5 Jäsenmaksu

Varsinaisilta, perhe-, pentue- ja kannatusjäseniltä perittävän vuotuisen jäsenmaksun suuruudesta päättää erikseen kullekin jäsenryhmälle vuosikokous.

§ 6 Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus. johon kuuluu vuosikokouksessa valitut puheenjohtaja ja kahdesta kahdeksaan (2-8) muuta varsinaista jäsentä.

Puheenjohtaja valitaan vuodeksi kerrallaan. Hallituksen muut varsinaiset jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain erovuorossa on puolet.

Hallituksen toimikausi alkaa valinnan tehneen vuosikokouksen päättymisestä ja päättyy seuraavan vuosikokouksen päättyessä.

Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan sekä nimeää keskuudestaan tai ulkopuoleltaan sihteerin, rahastonhoitajan ja muut tarvittavat toimihenkilöt ja toimikunnat. Hallitus määrittelee toimikuntien tehtävät ja toimikunnat ovat vastuussa toiminnastaan hallitukselle.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan, varapuheenjohtajan kutsusta tai kun vähintään puolet hallituksen jäsenistä sitä vaatii.

Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla yli puolet hallituksen jäsenistä, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaanlukien. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan mielipide, vaaleissa kuitenkin arpa.

§ 7 Yhdistyksen nimen kirjoittaminen

Yhdistyksen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, kumpikin yksin.

Hallitus voi oikeuttaa muun henkilön kirjoittamaan yhdistyksen nimen yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa.

§ 8 Tilikausi ja toiminnantarkastus

Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi.

Hallitus on vuosittain velvollinen antamaan toiminnantarkastajille tilinpäätöksen tarvittavine asiakirjoineen sekä edellisen kalenterivuoden vuosikertomuksen viimeistään kolme viikkoa ennen vuosikokousta.

Toiminnantarkastajien tulee antaa kirjallinen toiminnantarkastuskertomus hallitukselle viimeistään viikkoa ennen vuosikokousta.

§ 9 Yhdistyksen kokoukset

Yhdistys pitää vuosittain yhden varsinaisen kokouksen.

Yhdistyksen vuosikokous pidetään maaliskuun loppuun mennessä hallituksen määräämänä päivänä.

Ylimääräinen kokous pidetään, mikäli yhdistyksen kokous tai hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään 1/10 yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä kirjallisesti vaatii hallitukselta.

Yhdistyksen kokouksissa on jokaisella 15 vuotta täyttäneellä varsinaisella, pentue- ja perhejäsenellä yksi ääni. Yhdistyksen kokouksen päätökseksi tulee, ellei näissä säännöissä ole muuta määrätty, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan kanta, vaaleissa kuitenkin arpa.

Yhdistyksen äänioikeutettu jäsen voi edustaa kokouksessa korkeintaan kolmea muuta yhdistyksen jäsentä ja käyttää heidän äänioikeuttaan. Tällöin on asianomaisen edustajan jätettävä kokoukselle edustamansa jäsenen antama valtakirja.

Henkilöllä, jolle yhdistys on myöntänyt kunniajäsenen arvonimen, on yhdistyksen kokouksissa puhe- ja läsnäolo-oikeus.

Yhdistyksen kokoukseen voidaan osallistua hallituksen tai yhdistyksen kokouksen niin päättäessä myös postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana tai ennen kokousta.

§ 10 Yhdistyksen kokousten koollekutsuminen

Hallituksen on kutsuttava yhdistyksen kokoukset koolle vähintään 14 vuorokautta ennen kokousta lähettämällä kutsu yhdistyksen jäsenille kirjeitse tai sähköpostitse kunkin jäsenen ilmoittamaan osoitteeseen tai julkaisemalla kokouskutsun jäsenille lähetetyssä jäsenjulkaisussa. Perhejäsenen katsotaan saaneen kutsun tietoonsa, kun se on lähetetty varsinaiselle jäsenelle, jonka taloudessa perhejäsen asuu. Kokouskutsu on julkaistava myös yhdistyksen Internet-sivuilla viimeistään 14 vuorokautta ennen kokousta.

§ 11 Vuosikokous

Yhdistyksen vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. kokouksen avaus
2. valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja tarvittaessa kaksi ääntenlaskijaa.
3. todetaan kokouksen päätösvaltaisuus
4. hyväksytään kokouksen työjärjestys
5. esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja toiminnantarkastajien lausunto
6. päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille vastuuvollisille
7. vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä jäsenmaksujen suuruus kuluvalle vuodelle kullekin jäsenryhmälle
8. valitaan hallituksen puheenjohtaja ja muut varsinaiset jäsenet erovuoroisten tilalle
9. valitaan yksi tai kaksi toiminnantarkastajaa ja järjestyksessä kutsuttavat varatoiminnantarkastajat
10. käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat

Mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen vuosikokouksen käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä kirjallisesti hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

§ 12 Sääntöjen muuttaminen ja yhdistyksen purkaminen

Sääntöjen muuttamiseen vaaditaan, että vähintään kolme neljäsosaa (3/4) yhdistyksen kokouksessa annetuista äänistä on sitä kannattanut.

Yhdistyksen purkamisesta on tehtävä päätös kahdessa vähintään kuukauden välein pidetyssä yhdistyksen kokouksessa. Purkamispäätöstä on kummassakin kokouksessa kannatettava vähintään 3/4 annetuista äänistä. Päätös on asianmukaisesti rekisteröitävä.

Ehdotus sääntöjen muuttamisesta tai yhdistyksen purkamisesta on mainittava kokouskutsussa.

Yhdistyksen purkautuessa käytetään yhdistyksen varat yhdistyksen tarkoituksen edistämiseen purkamisesta päättävän kokouksen määräämällä tavalla. Yhdistyksen tullessa lakkautetuksi lahjoitetaan sen varat Suomen Kennelliitto ry:lle tai, mikäli tämä tai tämän toimintaa jatkanut yhdistys ei ole enää toiminnassa, muulle merkittävälle valtakunnalliselle järjestäytyneelle kenneltoimintaa edistävälle yhdistykselle käytettäväksi lakkautettavan yhdistyksen tarkoituksen mukaiseen toimintaan.

§ 13 Muut määräykset

Muuten noudatetaan voimassaolevan lainsäädännön määräyksiä.

Tsekinpaimenkoira
Käyttöönottopvm 4.3.2020

1. IHMISEN KOHTAAMINEN

1.1 Ensikohtaaminen avustajan kanssa			
a) Koiran käyttäytyminen ennen kontaktitilannetta avustajan kanssa			
I	S		menee suoraan tervehtimään avustajaa
N	N1		on välinpitämätön, rento, voi tutkia ympäristöä
N	N2		pyrkii jatkamaan matkaa kiinnittämättä huomiota avustajaan
N	OLF		keskittyy vain haisteluun
N	Y		on kiinnostunut ainoastaan ympäristöstä
E	P1		lieviä merkkejä huolestumisesta tai rauhattomuudesta (voi äänneellä, liikkua edestakaisin, liikkua hidastetusti, lipoa suupieliään, vinkua, häntä voi laskea. Voi myös muuttua eleettömämmäksi tai alkaa korostetusti hakea katsekontaktia ohjaajaan).
E	P2		välttelee(pyrkii pois päin avustajasta tai ohjaajansa syliin, painautuu tiiviisti kiinni ohjaajansa tai pyrkii ohjaajan taakse, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, sulkeutuu tai passivoituu)
H	P3		pelkää voimakkaasti (peräännyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää)
H	P4		pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä) jalostustarkastus keskeytetään
E	A1		asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
E	A2		tuijottaa, murisee ja/tai haukkuu
H	A3		haukkuu ja ryntäilee ihmistä kohti
H	A4		hyökkää voimakkaasti ihmisiä kohti
H	A5		puree omistajaansa
E	XR		rapsuttaa, nuolee tms itseään
E	XM		merkkailee
b) Aika, jonka kuluessa koira tervehtii oma-aloitteisesti avustajaa			
N	U30		alle 30 sekuntia
N	U59		31-59 sekuntia
N	U80		60-60 sekuntia (avustaja on noussut seisomaan huomioimatta koira)
N	NO		ei tule oma-aloitteisesti ennen kuin avustaja on muuttunut aktiiviseksi kontaktinottajaksi
1.1 Ensikohtaaminen avustajan kanssa			
c) Avustaja kääntyy ja ottaa kontaktia yrittämällä koskettaa koira			
1.2 Poistuminen ja uudelleen kohtaaminen			
1.1	1.2	1.2	a) Koiran käyttäytyminen kohdatessa
c)	a)	b)	b) Koiran käyttäytyminen avustajan yrittäessä koskettaa
	I		L lähestyy avustajaa
	N		N ei lähesty eikä väistä avustajaa
	E		V väistää avustajaa
N		N	N koira sietää kosketuksen, ei hakeudu luokse
N		SN	SN koira nuuhkaisee avustajaa, sen jälkeen välinpitämätön
I		I	SY rennon ystävällinen (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun)
N		N	SR kiemurtelee (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellä tai kääntyä selälleen, hyppiä vasten tai nuolla avustajaa)
N		N	SL alkaa leikkiä, riehaantuu (katsoo kohti, niiaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)
E		E	P1 lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkuu hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi hieman väistää, mutta antaa koskea. Voi ilmentää myös seuraavia: niiaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoa suupieliään, haukottelee, häntä laskee)
E		E	P2 säikähtää tai välttelee (peräännyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse, ei anna koskea. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua)
H		H	P3 pelkää voimakkaasti (peräännyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, ei anna koskea, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää) jatketaan osiosta 3
H		H	P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), jatketaan osiosta 3
E		E	A1 asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta

E		E	A2	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
H		H	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H		H	A4	puree niin, että ei jää jälkeä
H		H	A5	puree niin, että jää jälki
E		E	XR	rapsuttaa, nuolee tms. itseään
E		E	XM	merkkää avustajan
N		N	Y	osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ympäristöä kohtaan
N		N	O	huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa, suhtautuu koskettamiseen välinpitämättömästi
H		H	EOP	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H		H	EOA	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H		H	EAA	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

1.3 Avustaja houkuttelee koiran mukaansa

I	L	koira lähtee heti mukaan
N	LH	koira lähtee avustajan mukaan vähällä houkuttelulla
N	LV	koira lähtee mukaan runsaalla houkuttelulla
N	LO	pyrkii välillä ohjaajan luo, välillä kulkee avustajan mukana
N	LK	koira lähtee mukaan, mutta kieltäytyy myöhemmin etenemästä (voi ilmetä myös pakenemisena) tai alkaa kiskoa voimakkaasti kohti ohjaajaa
N	LE	koira ei lähde mukaan
N	S	koira on kiinnostunut avustajasta
H	EAG	osio keskeytetään, koska koira haukkuu ja/tai murisee ja/tai näyttää hampaita, roikkuu avustajan vaatteissa hampaillaan tai uhkailee avustajaa
H	EOP	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EOA	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	EAA	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

2. KÄSITELTÄVYYS

2.1 Käyttäytyminen käsittelytilanteessa

I	SN	koira suhtautuu välinpitämättömästi käsittelyyn sei sen käytös ei muutu lainkaan
I	SY	on rennon ystävällinen (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun)
N	SR	kiemurtelee (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äännellä tai kääntyä selälleen, hyppiä vasten tai nuolla avustajaa)
N	SL	alkaa leikkiä, riehuu (katsoo kohti, niiaa etuosalla, läppää tassullaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyörähtelee tms.)
N	P1	lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkuu hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi himan väistää, mutta antaa koskea. Voi ilmentää myös seuraavia: niiaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, haukottelee, häntä laskee)
E	P2	säikähtää tai välttelee (peräännyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse, ei anna koskea. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).
E	P3	pelkää voimakkaasti (peräännyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, ei anna koskea, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syyliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää)
H	P4	pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä)
E	A1	asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
E	A2	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
H	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H	A4	puree niin, että ei jää jälkeä
H	A5	puree niin, että jää jälki
E	XR	rapsuttaa, nuolee tms. itseään
E	XM	merkkää avustajan

N	Y	osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ympäristöä kohtaan
N	O	huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa, suhtautuu käsittelyyn välinpitämättömästi
H	EOP	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EOA	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	EAA	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

2.2 Koira antoi koskea

I	KH	huuliin
I	KK	korviin
I	KL	lapaan
I	KE	etujalkoihin
I	KR	rintaan
I	KS	selkään
I	KT	takajalkoihin
I	KN	häntään

3. JAHTAAMINEN

3.1 Koiran käyttäytyminen palloa heittäessä

E	P	pyrkii pois päin pallosta tai jää haukkumaan paikoilleen tai peräytyen
E	N	ei kiinnostu pallosta, voi katsoa palloa
E	H1	osoittaa lievää kiinnostusta, ei mene pallolle asti tai menee hitaasti pallon luokse
E	H2	jää vaanimaan ja tuijottamaan palloa
E	H3	lähtee pallon perään, mutta keskeyttää ajon, juoksee pallon ohi tai jättää pallon nuuhkimatta sitä
E	H4	lähtee pallon perään, pallon pysähtyessä nuuhkii sitä
N	H5	lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja päästää irti (voi tarttua uudestaan)
I	H6	lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja pitää siitä kiinni (kunnes ohjaaja irrottaa pallon) tai kantaa palloa, voi tuoda sen ohjaajalle
N	H7	lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja ravistelee sitä
H	HP8	osiota ei suoriteta loppuun, koska koira pelkää voimakkaasti, <i>jatketaan osiosta 4</i>
H	EOP	heittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EOA	heittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	EAP	heittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EAA	heittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

3.2 Ohjaaja leikittää koira pallolla

E	P	koira pyrkii pois päin ohjaajasta tai jää haukkumaan paikoilleen tai peräytyen
E	N	ei kiinnostu, voi katsoa palloa
N	HL1	kiinnostuu, tutkii palloa
E	HL2	jää vaanimaan ja tuijottamaan palloa
N	HL3	alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, mutta menettää pian kiinnostuksensa
N	HL4	alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja päästää irti (voi tarttua uudestaan)
I	HL5	alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja pitää kiinni kunnes ohjaaja irrottaa pallon
N	HL6	alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja ravistelee sitä
E	HLS	on alkanut leikkiä pallolla itse, eikä halua leikkiä sillä ohjaajan kanssa

E	A1	asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
E	A2	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
H	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H	A4	puree niin, että ei jää jälkeä
H	A5	puree niin, että jää jälki
E	FIX	käytös osion päätyttyäkin muuttunutta/käytös jää päälle
H	EOP	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EOA	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	EAP	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EAA	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

4. AKTIIVISUUS/PASSIIVISUUS

E	RE	rauhaton: liikkuu levottomasti, voi läähättää, äännellä, hyppiä ohjaajaa vasten, rapsuttaa, nuolla itseään tms.
N	AK	aktiivinen: puuhastelee tai nuuhkii ympäristöä rauhallisesti koko ajan
I	N	rauhallinen: voi istua, seistä tai maata, voi tutkia ympäristön kertaalleen
E	PA	passiivinen: ei kiinnostu mistään
N	NR1	aluksi rauhallinen, rauhattomuus lisääntyy hieman
E	NR2	aluksi rauhallinen, rauhattomuus lisääntyy selvästi
N	REN	aluksi rauhaton, sitten rauhoittuu
N	MX	ajoittain rauhaton, ajoittain rauhallinen
H	P	pelkää tai on jännittynyt (taakse vetäytynyt kehon asento, voi hakeutua ohjaajan luo tai pyrkiä pakoon, haukkua tms.)
H	PV	osiota ei suoriteta loppuun, koska koira pelkää voimakkaasti

5. VIERAS KOIRA

Koiran käyttäytyminen sen havaitessa vieraan koiran		
I	N	rento, käytös ei juuri muutu (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua renoosti, voi katsoa hieman sivuun tai uteliaasti kohti)
I	S	osoittaa selvää kiinnostusta tutustumiseen (heiluttaa häntää, pyrkii kohti, voi vinkua tai haukahtaa, katsoo kohti, katsoo vuoronperään ohjaajaa ja vierasta koiraa, niaa etuosalla, kauhoo etutassuillaan)
N	S2	osoittaa voimakasta kiinnostusta toista koiraa kohtaan (heiluttaa häntää, kiskoo ja riuhtoo kohti, voi haukkua, voi hyppiä, voi nousta kahdelle jalalle)
N	P1	lieviä merkkejä huolestumisesta (jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, häntä laskee, voi liikkua hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi nuuhkia maata, katsella pois päin, haukotella, nostaa jalkaa, istahtaa, kääntyy selin, ottaa remmin suuhunsa tms.)
E	P2	säikähtää tai välttelee (peräännyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse, ei anna koskea. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).
H	P3	pelkää voimakkaasti (peräännyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, ei anna koskea, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tarvitsee, läähättää)
H	P4	pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä)
E	A1	asento jäykkä, tuijottaa, etupainoinen kehon asento, karvat voivat nousta
E	A2	näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ottaa askelia kohti vierasta koiraa, tuijottaa, karvat voivat nousta
E	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H	A4	hyökkää voimakkaasti vierasta koiraa kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
H	A5	vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)
H	A05	puree ohjaajaansa
N	H	vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraaseen koiraan, madaltunut pään tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)
N	O	huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa
E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle

H	EOH	osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
H	EAR	osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä

6. EPÄTAVALLISET ALUSTAT

Ritilä 6.1	Pleksi 6.2	
a) Käyttäytyminen alustalle mennessä		
I	I	N ei pelkoa tai huolestumista, astuu epäröimättä alustalle ilman houkuttelua (ryhti ja hännän asento normaali, astuu alustalle huomioiden sen tai kiinnittämättä siihen huomiota)
N	N	P1 hyvin lieviä merkkejä huolestumisesta tai välttelystä (ryhti lievästi matala, jäykkä tai takakenoinen, liikkuu hitaasti, voi pysähdellä hetkeksi, voi lipoa suupieliään, hieman taakse vetäytyneet suupielet tms.)
E	E	P2 selviä merkkejä välttelystä (pysähtyy, yrittää kiertää tai hypätä alustan yli, heittäytyy selälleen tai tarjoaa oheistoimintoja välttääkseen alustalle menon, kuten istuu, menee maahan, kierii, antaa tassua tms.)
H	H	P3 pelokas (kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, saattaa pyrkiä pakoon tai omistajan syliin, voi läähättää ta passivoitua, täristä, äänneellä voimakkaasti), jatketaan seuraavasta alustasta/osiosta 7
H	H	P4 erittäin voimakkaasti pelokas (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), jatketaan seuraavasta alustasta/osiosta 7
N	N	LP astuu epäröiden alustalle ilman houkuttelua
N	N	LH astuu epäröimättä alustalle sanallisen houkuttelun jälkeen
N	N	LPH astuu epäröiden alustalle sanallisen houkuttelun jälkeen
N	N	LH2 menee alustalle vasta makupalan avulla
E	E	P ei astu alustalle
H	H	EOH osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
H	H	EAR osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä
b) Käyttäytyminen alustalla ollessa		
I	I	N koira pysyy alustalla itse tai ohjaajan on helppo saada koira jäämään alustalle
N	N	H ohjaaja joutuu käyttämään runsaasti houkuttelua saadakseen koiran jäämään alustalle
N	N	VL koira poistuu alustalta, tulee helposti takaisin
N	N	VH2 koira poistuu alustalta, tulee takaisin vain runsaasti houkutteluna
E	E	VP koira poistuu alustalta, eikä tule takaisin runsaallakaan houkuttelulla
E	E	EP ei mennyt alustalle
c) Rentous alustalla		
I	I	N koira on rento (alusta ei näytä vaikuttavan koiran käyttäytymiseen)
N	N	P1 koira jännittää hieman (ryhti lievästi matala, jäykkä tai takakenoinen, voi lipoa suupieliään tai nostella tassujaan, hieman taakse vetäytyneet suupielet tms.)
E	E	P2 koira on jännittynyt (kyyristelee, häntä koipien välissä, saattaa pyrkiä omistajan syliin, voi läähättää tai passivoitua, täristä, voi äänneellä)
E	E	P3 koira ei mennyt alustalle

7. IHMISJOUKKO

7.1	7.2	7.3	7.1 Kävelevät ihmiset rivissä	7.2. Juoksevat ihmiset rivissä	7.3 Oudot ihmiset rivissä
I	I	I	N koira kulkee rennosti ohjaajan edessä, takana tai sivulla, voi huomioida avustajat (korvat rennot, normaali ryhti, liikkumisnopeudessa ei muutoksia)		
N	N	N	S yrittää päästä nuuhkimaan avustajia		
N	N	N	SR yrittää lähestyä avustajia kiemurrellen (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellä tai kääntyä selälleen)		
N	N	N	SL yrittää lähestyä avustajia riehakkaasti (katsoo kohti, voi äänneellä, niiaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)		
N	N	N	P1 lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkumisnopeus ja/tai -asento muuttuu, voi hetkellisesti siirtyä lähemmäs ohjaajaa tai ohjaajan taakse, pysähtyä hetkeksi, hidastaa, jännittää tai kaartaa. Voi vilkuilla avustajia, lipoa suupieliään, ryhti madaltuu, häntä laskee. Voi äänneellä ja/tai hyppiä ohjaajaa vasten.)		
E	E	E	P2 säikähtää tai välttelee (siirtyy ohjaajan taakse, voi pysähdellä, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, saattaa pälyillä, läähättää tai haukkua).		
H	H	H	P3 pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), jatketaan osasta 8		
H	H	H	P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), jatketaan osasta 8		
E	E	E	A1 jäykistyy, tuijottaa, karvat voivat nousta		

E	E	E	A2	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
H	H	H	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H	H	H	A4	hyökkää voimakkaasti avustajia kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
H	H	H	A5	vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)
H	H	H	A05	puree ohjaajaansa
E	E	E	H	vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraisiin ihmisiin, madaltunut pään tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)
N	N	N	O	osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ohjaajaa kohtaan
E	E	E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle
H	H	H	EOP	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	H	H	EOA	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	H	H	EAP	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
H	H	H	EAA	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

7. IHMISJOUKKO

7.4	7.5	7.6	7.4 Ihmiset ympyrässä paikoillaan	7.5 Ihmiset ympyrässä astuvat kohti koiraa	7.6 Ihmiset liikkuvat ympyrässä
I	I	I	N	rento, käytös ei juuri muutu (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun tai uteliaasti kohti)	
N	N	N	S	yrittää päästä nuuhkimaan avustajia	
N	N	N	SR	yrittää lähestyä avustajia kiemurrellen (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellä tai kääntä selälleen)	
N	N	N	SL	yrittää lähestyä avustajia riehakkaasti (katsoo kohti, voi äänellä, niiaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)	
N	N	N	P1	lieviä merkkejä huolestumisesta (jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, häntä laskee, voi liikkua hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi myös nuuhkia maata, katsella pois päin, haukotella, nostaa toistuvasti jalkaa, istahtaa, kääntä selin, ottaa remmin suuhunsa, alkaa hakea katsekontaktia ohjaajaan tms.)	
E	E	E	P2	säikähtää tai välttelee (perääntyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).	
H	H	H	P3	pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), jatketaan osasta 8	
H	H	H	P4	pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), jatketaan osasta 8	
E	E	E	A1	asento jäykkä, tuijottaa, etupainoinen kehon asento, karvat voivat nousta	
E	E	E	A2	näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, voi ottaa askelia kohti avustajia, tuijottaa, karvat voivat nousta	
E	E	E	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti	
H	H	H	A4	hyökkää voimakkaasti avustajia kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)	
H	H	H	A5	vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)	
H	H	H	A05	puree ohjaajaansa	
E	E	E	H	vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraisiin ihmisiin, madaltunut pään tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)	
N	N	N	O	osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ohjaajaa kohtaan	
E	E	E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle	
H	H	H	EOP	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi	
H	H	H	EOA	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi	
H	H	H	EAP	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi	
H	H	H	EAA	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi	

8. ÄÄNET

8.1	8.2	8.3	8.4	8.1 Käyttäytyminen pillin soidessa	8.2 Käyttäytyminen koputettaessa kattilankantta vasaran varrella
8.1	8.2	8.3	8.4	8.3 Käyttäytyminen koputettaessa kattilankantta vasaralla	8.4 Käyttäytyminen poran käydessä
I	I	I	I	L	koira menee uteliaasti ääntä kohti (ryhti ja hännän asento rentoja)

I	I	I	I	N	käyttäytyminen ei muutu (ryhti ja hännän asento eivät muutu, liikkumisnopeudessa ei muutoksia, koira voi havaita äänen)
N	N	N	N	P1	lieviä merkkejä huolestumisesta (kulkee ohjaajan mukana, mutta liikkumisnopeudessa tai -asennossa tapahtuu lieviä muutoksia. Voi ilmentää myös seuraavia: niaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, korvat takana, vinkuu, häntä laskee. Voi myös muuttua eleettömäksi tai alkaa hakea katsekontaktia ohjaajaan)
E	E	E	E	P2	säikähtää tai välttelee, selviä liikkumisnopeuden tai asennon muutoksia (kuten väistää kaartamalla, siirtyy ohjaajan taakse, aloittaa "stressivedon" äänestä pois päin, painautuu ja/tai hyppii ohjaajaa vasten tai pysähtyy, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, sulkeutuu tai passivoituu), osiota 8.3 ei suoriteta
				P3	pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), äänet-osio keskeytetään
			H	P4	pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), äänet-osio keskeytetään
E	E	E	E	A1	asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
E	E	E	E	A2	tuijottaa, murisee ja/tai haukkuu
E	E	E	E	A3	haukkuu ja ryntäilee ääntä kohti
H	H	H	H	A4	hyökkää voimakkaasti ääntä kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
H	H	H	H	A05	puree omistajaansa
E	E	E	E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle
H	H	H	H	EOH	osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
H	H	H	H	EAR	osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä

9. MUUT HUOMIOT

a) Rohkeuden yleiskuva		
I	N	rento, ei merkkejä epävarmuudesta
E	P1	lievästi epävarma, voi näkyä myös levottomuutena tai sulkeutumisenä
E	P2	epävarma
H	P3	pelokas
H	P4	voimakkaasti pelokas
b) Rohkeuden yleiskuvassa tapahtuva muutokset		
I	NO	ei muutoksia
I	MN	rentoutuu testin edetessä
E	MP1	epävarmuus lisääntyy testin edetessä
E	MP3	pelokkuus lisääntyy testin edetessä
N	HN	ajoittain rento
N	HP1	ajoittain epävarma
E	HP3	ajoittain pelokas
E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle
c) Havaittiinko toistuvaa vakavaan stressiin liittyvää tai stereotyyppistä käyttäytymistä?		
I	NO	ei nähty
E	XH	hihnassa tai ohjaajan vaatteissa hampailta roikkuminen
E	CT	hännän jahtaaminen
E	WH	jatkuva haukkuminen tai ääntely
E	XM	jatkuva merkkailu
E	HY	hyppiminen
E	ET	etujaloilla kauhominen
E	SV	stressivetoa
E	DIG	toistuva raapiminen (maa, ihminen tms.)
E	OLF	haisteluun uppoutuminen

E	XR	itsensä nuoleminen, pureminen tai raapiminen
E	FLY	ilman napsiminen tai ilmaan pälyily
E	XX	muuta vakavaa stressikäytöstä

Tsekinpaimenkoira
Käyttöönottopvm 6.11.2021

Osiot arvostellaan suhteessa rotumääritelmään, lukuunottamatta tähdellä * merkittyjä kohtia, joissa kuvataan koiraa yleensä, rodusta riippumatta.

1* Yleinen voimakkuus	
E	1 liian kevyt
E	2 kevyt
I	3 keskivahva
N	4 voimakas
E	5 raskas
E	6 liian raskas
2 Sukupuolileima	
I	1 selvä
E	2 urosmainen narttu
E	3 narttumainen uros
3* Rungon mittasuhteet	
E	1 neliömäinen
I	2 suorakaiteen mallinen
N	3 pitkärunkoinen
E	4 lyhytrunkoinen
4 Luusto	
E	1 liian kevyt
N	2 kevyt
I	3 keskivahva
N	4 vahva
E	5 raskas
E	6 liian raskas
5* Huulipigmentti	
I	1 kauttaaltaan pigmentoitunut
H	2 vajaa pigmentti
H	3 pigmentti puuttuu
I	1 musta
H	2 maksanvärisen

H	3	sininen / harmaa
6* Kirsupigmentti		
I	1	kauttaaltaan pigmentoitunut
H	2	vajaa pigmentti
H	3	pigmentti puuttuu
I	1	musta
H	2	maksanväriäinen
H	3	sininen/harmaa
7 Kirsun koko		
E	1	liian pieni
N	2	pieni
I	3	normaali
N	4	suuri
E	5	liian suuri
8* Sieraimet		
E	1	liian pienet / ahtaat
I	2	kirsun kokoon sopivat, avonaiset
N	3	suuret
9* Purenta		
H	1	voimakas yläpurenta
H	2	lievä yläpurenta
E	3	väljä leikkaava purenta
I	4	leikkaava purenta
H	5	tasapurenta
H	6	lievä alapurenta
H	7	voimakas alapurenta
10* Hampaat		
E	1	heikot
E	2	pienet
I	3	keskisuuret
N	4	suuret
11 Pään yleisvaikutelma		
I	1	rodunomainen

I	2	kiilamainen
E	3	kapea
E	4	liian kapea
N	5	leveä
E	6	liian leveä
E	7	pieni
E	8	liian pieni
E	9	lyhyt
N	10	suuri
E	11	liian suuri
N	12	pitkä
E	13	liian pitkä
N	14	karkea
E	15	raskas
E	16	liian raskas
12* Pää		
I	1	yhdensuunt. kallon ja kuonon linjat
N	2	erisuunt. kallon ja kuonon linjat
E	1	laskeva kuononselkä
E	2	nouseva kuononselkä
E	3	lihakseton
E	4	liioitellut ihopoimut
13 Posket		
E	1	liian litteät
I	2	litteät
I	3	keskivahvat
E	4	ulkonevat
E	5	liian ulkonevat
14* Kallo-osa		
N	1	hieman kaareva
I	2	tasainen, litteä
E	3	epätasainen

N	4	tasainen korvien välistä
E	5	pyöreä/kupera
E	6	liian kupera
E	7	takaluisu
E	8	lyhyt takaraivo
H	9	aukile
15* Otsapenger		
E	1	puuttuva
I	2	vähäinen
N	3	selvästi erottuva
E	4	voimakas / liioiteltu
E	1	erottuva otsauurre
16* Kuonon pituus suhteessa kallo-osaan		
E	1	liian lyhyt
N	2	lyhyt
I	3	hieman lyhyempi
N	4	yhtä pitkä
E	5	hieman pidempi
E	6	pitkä
E	7	liian pitkä
17 Kuonon leveys		
E	1	liian kapea
E	2	kapea
I	3	keskileveä
N	4	leveä
E	5	liian leveä
18* Leukojen suhde		
I	1	tasapainossa toisiinsa nähden
H	2	alaleuka lyhyt suhteessa yläleukaan
H	3	yläleuka lyhyt suhteessa alaleukaan
H	4	leuat yhtä pitkät
H	5	alaleuka kapeampi kuin yläleuka

H	6	yläleuka kapeampi kuin alaleuka
H	7	leuat yhtä leveät
H	8	vino alaleuka
H	9	puutteellinen alaleuan syvyys
19 Huulet		
N	1	kuivat / ohuet
I	2	tiivit / kiinteät
N	3	paksut
E	4	löysät
E	5	roikkuvat
E	6	liian roikkuvat
E	7	syvät huulipoimut
E	1	pyöreä ylähuulen profiili
E	2	kulmikas ylähuulen profiili
20* Silmien muoto		
I	1	soikeat
N	2	pyöreät
E	3	kolmionmuotoiset
E	4	vinoneliön / salmiakin muotoiset
21* Silmien koko		
E	1	liian pienet
N	2	pienet
I	3	keskikokoiset
N	4	suuret
E	5	liian suuret
E	1	erikokoiset
22 Silmien sijainti		
E	1	liian syvällä
E	2	syvällä
I	3	ei ulkonevat, ei syvällä
E	4	ulkonevat
E	5	liian ulkonevat

N	1	kaukana toisistaan
E	2	lähekkäin toisiaan
E	1	eri tasossa
N	2	vinoasentoiset
23* Silmien väri		
H	1	sininen
H	2	keltainen
E	3	vaaleanruskea
N	4	ruskea
I	5	tummanruskea
N	6	lähes musta
H	7	kaksiväriset
N	1	sointuvat turkin väriin
H	2	ilme pistävä
24* Silmäluomet suhteessa silmään		
E	1	kireät
I	2	tiivit / kiinteät
E	3	paksut
E	4	roikkuvat
H	1	vilkkuluomi esillä
H	2	kiertyneet
25* Silmäluomen pigmentti		
I	1	kauttaaltaan pigmentoitunut
H	2	vajaa pigmentti
H	3	pigmentti puuttuu
26 Ilme		
I	1	ystävällinen / lempeä
I	2	valpas / tarkkaavainen
E	3	pelokas
E	4	epäluuloinen
E	5	vihainen
27 Korvalehdet		

E	1	liian ohuet
N	2	ohuet
I	3	paksut
E	4	liian paksut
E	5	rustoiset
E	6	kapeat
E	7	leveät
28* Korvien malli		
H	1	luppakorvat / riippuvat
H	2	puolipystyt
I	3	pystykorvat
H	4	ruusukorvat
H	5	kärjistään taittuneet
H	6	kiertyneet
H	7	eri paria
29 Korvien pituus		
E	1	liian lyhyet
N	2	lyhyet
I	3	keskimittaiset
N	4	pitkät
E	5	liian pitkät
30 Korvien koko		
I	1	pienet
N	2	keskikokoiset
E	3	suuret
31 Korvien asento		
I	1	eteenpäin kallistuneet
I	2	pystyasentoiset
E	3	taaksepäin kallistuneet
	4	luppakorvaisella päänmyötäiset
	5	luppakorvaisella ei-päänmyötäiset
E	1	liian etuasentoiset

E	2	liian pystyasentoiset
E	3	haja-asentoiset
32 Korvien kiinnitys		
I	1	oikein kiinnittyneet
I	2	ylös kiinnittyneet
E	3	alas kiinnittyneet
E	4	taakse kiinnittyneet
I	5	lähekkäin toisiaan
E	6	eri tasossa
33* Hengitys		
I	1	vaivaton / äänetön
E	2	vaivaton / kuuluva
H	3	vaikeutunut
H	4	selvästi vaikeutunut
34 Kaula		
E	1	lyhyt
N	2	keskipitkä
I	3	pitkä
E	1	ohut
I	2	lapoja kohti levenevä
N	3	paksu
E	1	löysää kaulanahkaa
I	2	kuiva
I	3	lihaksikas
35 Kaulan asento		
N	1	kaareva
I	2	liittyy sulavasti ylälinjaan
E	3	selkälinjan suuntainen
E	4	pystyasentoinen
E	5	liian pysty
36 Rintakehän muoto		

I	1	soikea
N	2	pyöreä
E	3	kapea
N	4	leveä
E	1	matala
I	2	syvä
E	3	liian syvä
	1	selvästi erottuva rintalastan kärki
37* Rintakehän pituus		
E	1	lyhyt
I	2	pitkä
N	3	keskipitkä
E	4	lyhyt rintalasta
38* Eturinta		
E	1	puutteellinen
N	2	vähäinen
I	3	selvästi erottuva
N	4	korostunut
I	5	täyteläinen
E	1	kapea
I	2	leveä
E	3	liian leveä
39* Lavat		
E	1	pystyt
I	2	viistot
E	1	lyhyet
I	2	pitkät
N	1	leveäasentoiset
E	2	raskaat
40* Olkavarret		
I	1	rungonmyötäiset
E	2	lyhyet

N	3	keskipitkät
I	4	pitkät
E	5	pystyt
41* Etukulmaukset		
E	1	suorat / niukat
I	2	kohtuulliset
N	3	voimakkaat
E	4	liioitellut
42* Kyynärpäät		
E	1	ulkonevat
I	2	rungonmyötäiset
E	3	sisäänpäin kääntyvät
43 Ylälinja, huomioimatta kaulaa		
I	1	rodulle tyypillinen
E	2	liian kaareva
E	3	kaareva
I	4	suora
I	5	korkea säkä
E	6	laskeva
E	7	liian laskeva
E	8	takakorkea
44* Selkä		
E	1	notko
E	2	pehmeä
I	3	kiinteä / suora
E	4	kaareutuva
E	5	laskeva
E	6	karpinselkä
E	7	painauma sään takana
I	1	leveä
E	2	kapea
45 Selän pituus		

E	1	liian lyhyt
E	2	lyhyt
I	3	keskipitkä
N	4	pitkä
E	5	liian pitkä
46 Lanne		
N	1	lyhyt
I	2	keskipitkä
E	3	pitkä
I	1	suora
N	2	kaareva
E	3	liian kaareva
E	1	kapea
I	2	lihaksikas
47* Lantio		
N	1	vaakasuora
I	2	normaali / viisto
E	3	pysty
E	1	lyhyt
I	2	keskipitkä
N	3	pitkä
N	1	leveä
I	2	keskilevä
E	3	kapea
I	1	lihaksikas
48* Häntä		
I	1	kaartuva
E	2	paimenkoukku / silmukka
N	3	suora
E	4	kieppi / rulla / kierre
H	5	korkkiruuvi
H	6	liian tiukka kierre

H	7 häntämutka
49* Hännän asento	
E	1 ylös kiinnittynyt
N	2 keskikorkealle kiinnittynyt
I	3 alas kiinnittynyt
E	1 eteenpäin selälle kaartuva
E	2 pysty hännän asento
50* Hännän asento liikkeessä	
E	1 selkälínjan yläpuolella
I	2 selkälínjan jatkeena
N	3 selkälínjan alapuolella
E	4 riippuva
E	5 pysty
51* Hännän pituus	
H	1 hännätön
H	2 töpö
E	3 lyhyt
I	4 keskipitkä, ulottuu kintereeseen
E	5 pitkä
52 Raajojen pituus	
E	1 liian lyhyet raajat
E	2 matalaraajainen
I	3 kyynärpää puolivälissä säkäkorkeutta
E	4 korkearaajainen
E	5 liian pitkät raajat
53* Eturaajat edestä, seistessä	
I	1 suora kyynärvarsi
E	2 hieman käyrä kyynärvarsi
H	3 voimakkaasti käyrä kyynärvarsi
54* Raajojen luusto	
N	1 litteä
I	2 pyöreä
E	1 heikko

I	2	keskivahva
N	3	voimakas
55* Ranteet		
E	1	eteenpäin taipuneet
E	2	jäykät / suorat
I	3	normaalit
E	4	taipuneet
E	1	ulospäin kääntyneet
56* Välikämmenet		
I	1	hieman viistot
E	2	lyhyet
I	3	vahvat
E	4	taipuneet
E	5	suorat
57* Takaraajat takaa, seistessä		
E	1	pihtiasentoiset
I	2	suorat
E	3	länkisääret
E	1	uloskääntyvät
E	2	sisäänkääntyvät
E	1	ahtaat
58* Kinner ja kinnerkulma		
E	1	matala
I	2	keskikorkea
E	3	korkea
E	1	eteenpäin taipunut kinner
H	2	sirpikinner
E	1	suorat kulmaukset
N	2	niukat kulmaukset
I	3	kohtuulliset kulmaukset
N	4	voimakkaat kulmaukset
E	5	liian kulmautuneet

H	6	kinner painuu maahan
59* Polvet ja polvikulma		
E	1	sisäkierteiset
E	2	ulkokierteiset
E	1	suorat kulmaukset
E	2	niukat kulmaukset
I	3	kohtuulliset kulmaukset
N	4	voimakkaat kulmaukset
E	5	liian kulmautuneet
60* Käpälät		
N	1	pyöreät / kissakäpälät
E	2	pitkät / jäniksenkäpälät
I	1	kaarevat varpaat
E	2	suorat varpaat
N	1	paksut
E	2	litteät
I	3	tiivit
E	4	hajavarpaiset
H	5	epänormaalit varpaat
I	1	normaalit päkiät
61* Kynnet		
I	1	värilliset
H	2	valkoiset
I	1	normaalit
N	2	poistettu
H	3	tynkäkasvuiset / sairaat
E	1	takakannukset
E	2	tuplakannukset
62* Karvanlaatu		
E	1	kihara
N	2	laineikas
I	3	suora

Soikeat

Mustat

N	1	silkkinen
E	2	pehmeä
N	3	kova / liukas
I	4	karhea
E	5	karkea
E	6	villava
H	1	nyörittyvä
H	2	laatoittuva
63 Karvanpituus		
E	1	liian lyhyt
E	2	lyhyt
N	3	keskipitkä
I	4	pitkä
E	5	liian pitkä
64 Hapsut		
E	1	niukat
I	2	kohtuulliset
N	3	runsaat
E	4	liian runsaat
65* Karvan määrä ja pohjavilla		
H	1	karvaton
H	2	kaljuja kohtia
E	3	harva karvapeite
E	4	ohut karvapeite
I	5	normaali / tiheä karvapeite
E	6	haittaavaa karvoitusta
N	1	kohtuullinen peitinkarva
I	2	runsas peitinkarva
E	3	liian runsas peitinkarva
H	1	ei pohjavillaa
E	2	niukka pohjavilla
I	3	pohjavilla suhteessa peitinkarvaan

N	4	runsas pohjavilla
E	5	liikaa pohjavillaa suhteessa peitinkarvaan
66* Nahka		
E	1	ohut
I	2	keskivahva
N	3	paksu
I	4	irtonainen
E	5	tiukka / liikkumaton
67* Ihon pigmentti		
H	1	ei pigmenttiä
H	2	laikukas
68 Väri		
H	1	ei rodunomainen
I	2	rodunomainen
H	1	merle / harlekiini
H	2	diluutio
H	3	haalistunut
69* Maski		
H	1	maski
I	2	maskiton
H	3	toispuoleinen
H	4	niukka / hajamaski
H	5	liian laaja
70* Etuliikkeet		
E	1	kapeat
E	2	leveät
I	1	yhdensuuntaiset
E	2	melovat / kerivät
E	3	astuu ristiin
E	1	lyhyet / jäykät
E	2	korkeat
E	1	ulkonevat kynärpäät

E	2	sisäkierteiset kyynärpäät
E	3	sisäkierteiset käpälät
71* Takaliikkeet		
E	1	ahtaat
E	2	ahtaat kintereet
E	3	liikkuu pihdissä
E	4	leveät
I	1	yhdensuuntaiset
E	2	astuu ristiin
E	3	epävakaat kintereet
72* Sivuliikkeet		
I	1	tasapainoiset
E	1	lyhyet / jäykät etuliikkeet
E	2	lyhyet / jäykät takaliikkeet
E	3	lyhyet askeleet
I	4	pitkät askeleet
E	1	etuosa ravaa, takaosa laukkaa
E	2	etuosa putoaa liikkeessä
E	3	takaosa putoaa liikkeessä
E	4	taka-askel jää rungon alle
E	1	köyristää selkää liikkeessä
E	2	peitsaa
E	3	liikkuu vinossa
E	4	kintereet nousevat korkealle
H	5	ontuu
73* Kuntoluokitus		
E	1	vaikea alipaino
N	2	lievä alipaino
I	3	normaalipaino
N	4	lievä ylipaino
E	5	vaikea ylipaino
74* Lihaskunto / kiinteys		

E	1	lihakseton
N	2	hieman lihakseton
I	3	kiinteä / lihaksikas
N	4	liikaa lihasmassaa
75 Ulkomuodon kokonaiskuva		
E	1	epätyyppillinen
E	2	tydyttävä
E	3	hyvä
N	4	erittäin hyvä
I	5	erinomainen
H	1	epäterve
H	2	rotutyypiltään liioiteltu
Koiran käyttäytyminen ulkomuodon arvostelussa / Suhtautuminen tarkastajiin		
I	1	ystävällinen
I	2	rauhallinen
I	3	eloisa
I	4	rodunomainen
E	5	väistää
H	6	vihainen
H	7	pelokas
E	8	vihainen koirille